

Statnett

2012

Årsrapport
Norsk

Innhold

Oppsummering fra konsernsjefen	4
Høydepunkter 2012	7
Nettmeldingen for fremtiden	7
Statnett PAS 55 sertifisert	8
Strømkabel mellom Norge og Tyskland	8
Statnett bygger verdens lengste strømkabel	9
Ny Nettplass Stor-Oslo	9
Oppgradering av Mestervik stasjon	10
Norges lengste kraftledning	10
Første vindkraftverk mottar elsertifikat	11
Ny kraftledning i Rogaland	11
Sterkere nett på Sør-Vestlandet	12
Statnett og Norad samarbeider	12
Mødalen-Samnanger satt i drift	13
Ny rekord i strømforbruket	14
Finansielle rammebetingelser	15
Statnetts inntekter	15
Nøkkeltall	18
Samfunnsansvar 2012	19
Statnetts rapportering om samfunnsansvar	19
Organisering av samfunnsansvar	20
Statnett og samfunnet	20
Miljø og klima	27
Våre medarbeidere	30
GRI	36
Eierstyring og selskapsledelse	41
Eierstyring og selskapsledelse	41
Virksomhet	42
Selskapskapital og utbytte	43

Likebehandling av eiere og transaksjoner med nærstående	43
Fri omsettelighet	44
Foretaksmøte	44
Valgkomité	44
Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet	44
Styrets arbeid	45
Risikostyring og intern kontroll	46
Godtgjørelse til styret	47
Godtgjørelse til ledende ansatte	47
Informasjon og kommunikasjon	47
Selskapsøvertakelse	47
Revisor	47

Styrets beretning **49**

Forsyningssikkerhet	50
Investeringer	52
Oversikt over større investeringsprosjekter i 2012	53
Viktige hendelser vedrørende prosjekter i 2012	54
Forskning, utvikling og kompetanseoppbygging	55
Økonomiske resultater	55
Risiko	58
Medarbeidere og organisasjon	61
Samfunnsansvar	64
Miljø og klima	64
Eierstyring og selskapsledelse	65
Fremtidsutsikter	65
Erklæring fra styret og konsernsjef	67

Presentasjon av styret **68**

Finansiell rapportering **71**

Totalresultatregnskap	71
Balanse	72
Oppstilling av endringer i egenkapital	73
Kontantstrømoppstilling	74
Noter	75
Revisors beretning	136

Oppsummering fra konsernsjefen

Auke Lont
Konsernsjef

VI BYGGER NESTE GENERASJON SENTRALNETT – PÅ EN BALANSERT MÅTE

2012 er året hvor det for alvor ble synlig for omverden at Statnett er i gang med å bygge fremtidens sentralnett. Vi har fått de første konsesjonene vi trenger, vi har kompetansen, og har nå fullt fokus på fremdrift i prosjektene. Samtidig vil hensynet til drift og sikkerhet alltid komme først.

Strømnettet er en balansekunst

Svingningene i vårt kraftsystem er store. Det har fra våren 2011 og gjennom 2012 vært en våt periode og en god kraftsituasjon, som etterfulgte en tørr periode i 2010/2011 med lavt tilsig til vannmagasinene. Vi har gått fra en historisk lav magasinifylling og en anstrengt kraftsituasjon, til en periode med høy magasinifylling, og så til en normalsituasjon. Vi har gått fra en periode med importrekorder, til 2012 som var et år med stor krafteksport gjennom hele året. I januar 2013 ble det på ulike dager også satt både produksjons- og forbruksrekorder på strøm i Norge.

Disse svingningene må vi i Statnett håndtere uten at forbrukerne merker noe til det, fra dag til dag og fra time til time. De siste årene har vi opplevd en økt bevissthet i befolkningen om viktigheten av kraftforsyningen. Vi har nok en lavere toleransegrense enn for eksempel for 15 år siden, og konsekvensene ved avbrudd i strømforsyningen har økt vesentlig.

De pågående klimaendringene gjør balansekunsten enda mer utfordrende. Det eneste langsiktige svaret på dette er at vi må ha et sterkere nett. Og den jobben er vi i full gang med.

Mange prosjekter i gang

I forhold til utbyggingen av fremtidens sentralnett er aktivitetsnivået økende, og vi har enda ikke nådd ønsket investeringstakt. Mens vi i 2012 investerte i overkant av tre milliarder kroner skal vi i løpet av få år opp til et nivå på nærmere ti milliarder kroner årlig. Vi utvikler vår organisasjon til å klare dette, i tillegg til at vi jobber tett sammen med regionale nettselskaper og leverandørindustrien for å sikre gode løsninger og nødvendig kapasitet.

Vi har gjennom 2012 fått nye konsesjoner og oppgaver. For eksempel har vi fått konsesjon fra NVE på Ofoten-Balsfjord-Hammerfest, og Statnett har tatt en prinsipiell investeringsbeslutning på strekningen Ofoten-Balsfjord. Ørskog-Sogndal er nå på et høyt aktivitetsnivå. Vi forventer å levere Sima-Samnanger i 2013, sjøkabelen Skagerrak 4 i 2014 og Ørskog-Sogndal i 2015. Samtidig skjer det opprusting på Sør- og Østlandet.

Ser vi litt lengre frem, så skal prosjekter som Fosen-prosjektet i Midt-Norge også sørge for at Norge kan nå sitt mål om en fornybarhetsandel på 67,5 prosent i norsk energiproduksjon og –forbruk i 2020. Også i forhold til klimaperspektivet representerte 2012 en milepæl, med utstedelse av de første grønne sertifikatene.

Fleksibelt europeisk marked

De store svingningene i kraftsystemet underbygger også hvor viktig det er å være en del av et større europeisk marked. Når vi igjen opplever tørre år, så vil det oppstå underskudd i et vannkraftbasert kraftsystem som det norske. Dermed må vi ha tilgang på kraft utenfra. Kablene mellom Norge og Europa har fungert svært godt, både ved eksport og import av kraft. I jobben med å balansere det nordiske kraftsystemet har kablene en viktig rolle.

I året som har gått har vi bestemt oss for å gå videre med to store mellomlandsforbindelser, til Tyskland og England, som skal stå ferdig i henholdsvis 2018 og 2020. Vi mener dette er en balansert løsning for alle, enten det er forbrukeren i Oslo, kraftverket i Indre Sogn, aluminiumsverket i Høyanger eller vindmøllene i Fosen. Oppgraderingen av nettet innenlands må skje parallelt med at vi øker utvekslingskapasiteten til utlandet.

Internasjonalt ble markedene i Nord-Vest Europa i mars i fjor koblet tettere sammen gjennom intradag handel på NorNed. Statnett støtter også aktivt det videre arbeidet som skjer innenfor EU/EØS for å få til et mer effektivt energimarked.

Aksept og forankring i samfunnet

Det er mange som blir berørt underveis i utbyggingsprosjektene. Statnett har derfor en aktiv og konstruktiv dialog med berørte parter, eksempelvis i forbindelse med Europas største linjeprojekt Ofoten-Balsfjord-Hammerfest. Her har Statnett konstruktiv dialog med alle de 13 berørte kommunene og med reindriftsnæringen. I forbindelse med nettplan Stor-Oslo har vi tidlig gått i dialog med over 90 organisasjoner, selv om det enda er lenge til de konkrete prosjektene skal gjennomføres.

En viktig milepæl i 2012 var Regjeringens nettmelding "Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet". Det er vår jobb å sette ord på forventningene som settes til kraftsektoren, både i forhold til samfunnets behov for sikker strømforsyning, mulighetene til å satse på fornybar kraft og til å skape ny industriell virksomhet. Med nettmeldingen, som Stortinget stilte seg bak, fikk vi et klart og tydelig mandat til å jobbe videre. Eksempelvis er forsterket nett i Nord-Norge og de nye mellomlandskablene omhandlet og forankret i nettmeldingen.

Gjennom eierskapsmeldingen er det forankret at Statnett skal ha en finansiell posisjon som gjør foretaket i stand til å gjennomføre alle samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter.

Kostnadseffektiv utvikling

I den oppdaterte investeringsplanen som ble lagt frem i høst, har investeringsanslaget for det neste tiåret økt til 50-70 milliarder kroner. De høye investeringsanslagene skyldes dels økt investeringsomfang, dels høyere leverandørkostna-

der, men også større usikkerhet når man skal se så langt fram. I en situasjon der omgivelsene skifter, og der leverandørindustrien må bygges opp igjen etter tiår med lav aktivitet, arbeider Statnett med en trinnvis og balansert nettutbygging, slik at kraftsystemet kan utvikles på en samfunnsøkonomisk fornuftig måte, og til lavest mulig kostnad.

Fremtidens Statnett

Vi er i ferd med å skape et nytt Statnett. Over halvparten av Statnett sine 1 000 ansatte har blitt ansatt de siste fire årene. I samspillet mellom erfaring og fornyelse har vi utviklet en bedrift som både kan og vil. Åpningen av vårt nye hovedkontor i Nydalen i mars 2013 er et symbol på det. Likeså nybygget i Trondheim som ble åpnet i 2012.

Dette innebærer også at vi sitter i landskap og fellesrom. Vi lærer å kommunisere på en helt annen måte enn før. Også organisasjonen er i endring. Som følge av at vi går inn i en intensiv gjennomføringsfase, går Utbyggingsdivisjonen fra å være linjeorganisert til å bli prosjektorganisert. Resten av organisasjonen tilpasser seg tilsvarende. Vi snakker om en endring i kultur og tankesett, for å kunne levere på oppdraget og prosjektene vi har påtatt oss.

Utfordringene er mange, men vi er rustet til å møte dem. Gjennom en åpen dialog med kapitalmarkedet må vi synliggjøre at Statnett er en solid og interessant låntaker. Gjennom en sterk IKT-kompetanse må vi sikre god og forutsigbar kommunikasjon mellom anlegg, kunder og produksjonsanlegg. En ny sertifisering i henhold til PAS 55 skal hjelpe oss å vedlikeholde anleggene våre systematisk og kostnadseffektivt. Tydelige HMS-regler og ikke minst en levende HMS-kultur, skal hjelpe oss å lære av feil og forebygge skader på liv og helse.

Visjonen om neste generasjon sentralnett er ikke lenger bare en visjon. Vi er for alvor i gang med oppgaven: å bygge fremtidens nett. Men vi kan ikke gjøre jobben alene. Vi trenger gode og langsiktige finansielle partnere. Vi trenger solide og dyktige leverandører. Og vi trenger fortsatt støtte fra samfunnet rundt oss.

Høydepunkter

NETTMELDING FOR FRAMTIDEN

Statnett vil bygge neste generasjon sentralnett. Det er en plan Regjeringen også støtter. Dette kommer fram i en stortingsmelding som ble lagt fram i mars 2012.

«Vi bygger Norge – om utbygging av strømnnett» heter meldingen, også kalt Nettmeldingen. I tillegg til støtte om utvikling av sentralnettet, går Regjeringen inn for mer effektive beslutningsprosesser for nye nettprosjekter.

Etter regjeringens vurdering er konsekvensene av å bygge for lite nett større enn konsekvensene ved å overinvestere. Og de peker på at selv om planlegging og konsesjonsbehandling av kraftledninger fortsatt skal være omfattende og grundige prosesser, må tidsbruken reduseres.

Endrer prosessen

For Statnett er også fremdrift i utviklingen av kraftnettet viktig. – Vi er glade for de endringene som er besluttet for å gi bedre samfunnsprosesser, samtidig som tidsbruken kan kortes inn. Statnett vil bidra med å søke en god dialog med berørte parter i tidlige faser og gjennom hele prosjektutviklingen, sier konserndirektør Gunnar G. Løvås i Statnett.

Meldingen foreslår en del endringer i beslutningsprosessen. Blant annet ønsker regjeringen en tidlig politisk involvering og å heve vedtaksmyndigheten til Kongen i statsråd. NVE skal fortsatt være den sentrale energimyndigheten i konsesjonsbehandlingen, i tillegg skal en ekstern tredjepart gå gjennom prosjektet før det sendes til myndighetene. Regjeringen påpeker behovet for at nettselskapene involverer interessenter og berørte tidlig, slik at de får muligheten til å være med under hele prosessen.

Mer kapasitet i eksisterende traseer

En vesentlig del av Statnetts prosjekter består av oppgradering til høyere spenningsnivå, hvor det bygges i eller parallelt med eksisterende traseer. I meldingen skrives det at det er positivt om nettselskapene finner løsninger som øker overføringskapasiteten uten vesentlige nye inngrep, slik som spenningsoppgraderinger kan gi.

Kraftutveksling er viktig for Norge

Nettmeldingen argumenterer også for mellomlandsforbindelser: Kraftutveksling er viktig for norsk forsyningssikkerhet og bidrar til en god utnyttelse og å ta vare på verdiene i den norske vannkraften. – I tillegg til de omfattende investeringene vi planlegger i det innenlandske nettet, har vi i Statnett også planer om å øke kapasiteten mellom Norge og andre land. Vi er derfor glade for at Nettmeldingen støtter opp om samfunnsøkonomisk lønnsomme mellomlandsforbindelser, sier Løvås.

STATNETT PAS 55 SERTIFISERT

Statnett er nå sertifisert etter kvalitetsstandarden PAS 55 av Lloyd's Register. Sertifiseringen er et ledd i Statnetts ambisjon om å styrke den profesjonelle driften og utviklingen av egen infrastruktur.

PAS 55 er en standard for optimalisert anleggsforvaltning. Statnett har gjennom revisjoner fra Lloyd's i 2012 vist at virksomheten tilfredsstillende oppfyller kravene i standarden.

Statnett eier og drifter ca. 11 000 kilometer med linjer og om lag 150 transformatorstasjoner. At selskapet nå er PAS 55 sertifisert, viser at Statnett har gjennomført viktige forbedringstiltak og gjør en god jobb med helhetlig forvaltning av egne anlegg.

Ved å bli sertifisert etter PAS 55 må Statnett demonstrere kontinuerlig forbedring av egen anleggsforvaltning og kan derigjennom styrke forsyningsikkerheten. Statnett har som ambisjon å være ledende på profesjonell drift og utviklingen av egen infrastrukturen. PAS 55 sertifiseringen er en god dokumentasjon på at Statnett er kommet langt i den retning.

STRØMKABEL MELLOM NORGE OG TYSKLAND

Statnett har inngått avtale om å bygge en strømkabel mellom Norge og Tyskland. Prosjektet står sentralt i utviklingen av det nordeuropeiske strømmettet og kabelen skal være ferdig i 2018.

Statnett, nettselskapet TenneT og den tyske statlige finansinstitusjonen KfW inngikk i 2012 avtale om å bygge en strømkabel mellom Norge og Tyskland. Den nye mellomlandsforbindelsen skal bidra til ytterligere integrering av det nordeuropeiske kraftmarkedet. Prosjektet vil således støtte opp om ambisjonene om økt produksjon av fornybar energi i regionen og dermed også om EUs og Norges klima- og energimål.

Den nye kabelen kommer også til å bidra til å styrke forsyningsikkerheten og til mer stabile strømpriser i de berørte markedene, ved å utnytte ulikhetene i kraftsystemene i Norge og på kontinentet.

Kabelen skal etter planen ha en kapasitet på 1 400 MW og er ventet å bli ferdig i 2018. Tidspunktet er basert på en forventning om at prosjektet får innvilget alle nødvendige tillatelser etter planen, og at leverandører kan levere tilstrekkelig kapasitet i de relevante markedene.

STATNETT BYGGER VERDENS LENGSTE STRØMKABEL

Statnett og britiske National Grid samarbeider om å bygge verdens lengste strømkabel mellom Norge og Storbritannia. Prosjektet spiller en sentral rolle i utviklingen av det nordeuropeiske strømmettet.

Etter tre år med planlegging og utvikling, inngikk Statnett og National Grid i juni 2012 en avtale som bekrefter partenes ønske om fortsatt arbeid for å bygge en undersjøisk kabelforbindelse mellom Norge og Storbritannia. Kabelen er forventet å få en kapasitet på 1 400 MW og skal være ferdig bygd innen 2020.

Begge partene fokuserer på å få på plass nødvendige regulatoriske, miljømessige avtaler og konsesjoner, samt å forberede anskaffelse av mer enn 700 km kabel og bygging av to transformatorstasjoner. En milepæl for prosjektet blir den norske

NY NETTPLAN STOR-OSLO

Både politikere og andre samfunnsaktører er positive til mulighetene som ligger i Statnetts alternativanalyser for Nettpplan Stor-Oslo.

Økt forsyningssikkerhet, frigjøring av arealer, mindre nærføring, færre master i Nordmarka og tilrettelegging for samfunnsutvikling er blant gevinstene i Alternativanalysen til Nettpplan Stor-Oslo.

Byrådsleder Stian B. Røsland, stortingsrepresentant Jan Böhler, fagsjef Oddvin Lund fra Den Norske Turistforening og administrerende direktør Nils Kristian Nakstad i Enova, var alle positive til prosessen Statnett legger opp til for å finne fremtidens nettløsninger for Stor-Oslo.

Hovedkonklusjonene i analysen inkluderer:

- 1 Ingen nye traseer
- 2 Å heve spenningen og rydde opp i sentralnettet vil gi Stor-Oslo et mer robust og sikkert strømmett
- 3 Kapasiteten øker med 60 prosent, mens arealbruken reduseres med 30 prosent

OPPGRADERING AV MESTERVIK STASJON

Statnett har fått konsesjon til å bygge om og utvide Mestervik stasjon i Balsfjord. Det oppgraderte anlegget er planlagt å stå ferdig og være i drift innen utgangen av 2013.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga Statnett i mai 2012 konsesjon til å bygge om og utvide Mestervik stasjon i Balsfjord kommune i Troms. Samme høst gikk spaden i jorden for grunnarbeidene. Disse arbeidene omfattet omleggingen av den midlertidige 132 kV kablen mellom Bardufoss og Kvaløya. Arbeidene er nå avsluttet og kablen er idriftsatt.

Totalentreprisen for Mestervik stasjon er tildelt INEO, et fransk selskap med 14 500 ansatte. Disse har sin spesialkompetanse innen områdene elektroteknikk, informasjons- og kommunikasjonssystemer og andre relaterte tjenester. INEO har inngått kontrakt med PEAB Bjørn Bygg fra Tromsø, som underleverandør på grunn- og betongarbeidene.

Konsesjonsvedtaket innebærer at det eksisterende koblingsanlegget rives og erstattes med et nytt og oppgradert anlegg. Servicebygget skal også rehabiliteres. Idriftsettelse av anlegget ved nye Mestervik stasjon er planlagt innen utgangen av 2013.

Den nye koblingsstasjon i Mestervik vil øke forsyningsikkerheten i regionen. Ikke minst i forbindelse med byggingen av den nye 420 kV ledningen mellom Ofoten og Hammerfest vil Mestervik koblingsanlegg være svært viktig å ha på plass.

NORGES LENGSTE KRAFTLEDNING

Statnett planlegger å bygge det som blir Norges lengste kraftledning. Den drøyt 50 mil lange ledningen skal gå gjennom tre fylker og vil bidra til å utvikle en hel landsdel.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga i mai 2012 Statnett konsesjon på å bygge og drive en 420 kV kraftledning fra Ofoten i nordre Nordland, via Balsfjord i Troms, helt frem til Hammerfest i Finnmark. Innspillene Statnett fikk forut for konsesjonsvedtaket har bidratt til en god løsning som vil bedre strømforsyningen i regionen vesentlig.

Styret i Statnett fattet i januar 2013 en prinsipiell investeringsbeslutning for den sørligste delen fra Ofoten til Balsfjord. Styret besluttet samtidig at arbeidet med den nordlige delen fra Balsfjord til Skaidi videreføres med mål om at hele prosjektet skal realiseres. Ledningen vil være et sentralt bidrag til videre utvikling og vekst i den nordligste landsdelen. Tiltaket vil dessuten legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon i regionen og en viktig brikke i neste generasjons sentralnett.

FØRSTE VINDKRAFTVERK MOTTAR ELSERTIFIKAT

Åsen II vindkraftverk i Time kommune i Rogaland var det første vindkraftanlegget som mottok elsertifikater i Norge. Siden har Statnett utstedt ytterligere 12 573 elsertifikater fordelt på 26 kraftverk i Norge.

Anlegget startet produksjonen av vindkraft for fullt 8. mars 2012. Åsen II eies av Solvind Åsen AS, har en installert effekt på 1,6 MW og en gjennomsnittlig årsproduksjon på 4,9 GWh. Dette tilsvarer et års forbruk til om lag 250 husstander.

I elsertifikatsammenheng er Åsen II vindkraftverk historisk på to måter. Det er det første vindkraftverket som får utstedt elsertifikater i Norge. I tillegg er Åsen II vindkraftverk det første norske bidraget i Norge og Sverige sin felles målsetning om å bygge ut 26,4 TWh ny fornybar kraftproduksjon fra 2012 til 2020

Statnett er registeransvarlig i Norge for elsertifikatordningen. Det betyr at Statnett blant annet utsteder elsertifikater til godkjente kraftverk. Fra 1. januar 2012 til første kvartal i 2013 er det utstedt 12 573 elsertifikater fordelt på 26 kraftverk i Norge.

Foto: Maria Inns, Svalbardregionen

NY KRAFTLEDNING I ROGALAND

Statnett har bygget en ny kraftledning fra Sauda til Liastølen. Den nye forbindelsen ble spenningsatt sommeren 2012, og bidrar til sikrere strømforsyning i regionen.

Den nye kraftledningen i Rogaland er en liten, men viktig brikke i Statnetts langsiktige arbeid med å bygge neste generasjon sentralnett. Kraftledningen blir en del av fundamentet for å få på plass en "kystriksvei" for strøm.

Den nye forbindelsen består av 29 kilometer ny ledning mellom Sauda og Liastølen med 420 kV spenningsnivå. I tillegg kommer ombyggingen av den eksisterende ledningen videre til Saudal, fra 300 kV til 420 kV.

Den nye forbindelsen kostet i underkant av 200 millioner kroner. Av denne summen har 14 millioner kroner gått til lokalt næringsliv i Sauda, Sand og Suldal.

Statnett har omfattende investeringsplaner i det norske ledningsnettet den kommende tiårsperioden. Ambisjonen er å få plass neste generasjon sentralnett ved å bygge om eksisterende 300 kV ledninger og bygge nye 420 kV ledninger.

STERKERE NETT PÅ SØR-VESTLANDET

For å bidra til sikker drift og legge til rette for nye bruksmuligheter, må strømmettet fra Kristiansand til Sauda oppgraderes.

Det kommer fram i to ferske rapporter fra Statnett. Allerede i dag er strømmettet på Sørlandet hardt belastet. Økt fornybar produksjon, sikker forsyning, mellomlandsforbindelser til Tyskland og Storbritannia og fremtidig energiforbruk vil kreve et mer robust nett.

– Derfor er det svært viktig at nettet fra Kristiansand til Sauda, den såkalte Vestre korridor, oppgraderes, sier kommunikasjonssjef i Statnett, Kristian Marstrand Pladsen.

For å øke kapasiteten raskt, må man først spenningsoppgradere Kristiansand-Sauda til en 420 kV-forbindelse, samt forsterke Lyse-Duge, og Solhom-Duge. Deretter må man forsterke strekningen Lyse-Sauda, noe som gir to gjennomgående forbindelser mellom Sauda og Feda med høy kapasitet og som gir mulighet for en mellomlandsforbindelse til Kvilldal. Til slutt må Solhom stasjon oppgraderes til 420kV.

– På denne måten sikrer vi et robust nett med god kapasitet, som legger til rette for morgendagens behov. Dette gir muligheter for økt fornybar produksjon på Sør- og Vestlandet, samt nødvendig kapasitet for fremtidige nettforsterkninger lenger nordover på Vestlandet, sier Pladsen.

STATNETT OG NORAD SAMARBEIDER

Statnett og Norad har inngått en samarbeidsavtale som skal styrke arbeidet for å heve kompetansen i nettselskaper i utviklingsland.

Målet er å gjøre nettselskaper i u-land bedre

Målet med samarbeidsavtalen (formelt kalt rammeavtalen) er å sikre at Norad kan trekke på Statnetts kompetanse i spørsmål av energifaglig karakter. Avtalen legger opp til et samspill mellom den tekniske fagkompetansen i Statnett og utviklingsarbeidet i Norad.

– Etter mer enn fem års innsats i blant annet Øst-Afrika har vi erfart at det er viktig å styrke nettselskapers kompetanse, slik at de selv kan realisere samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringsprosjekter. Norad er opptatt av det samme, og det er positivt at vi nå kan trekke veksler på hverandre, sier konsernsjef Auke Lont i Statnett.

Reduserer fattigdom

Norad har samarbeidsavtaler med ulike institusjoner, og direktør Villa Kulild er glad for de nå har fått til en avtale med Statnett.

– Statnetts kompetanse er viktig for å få en bedre og mer effektiv nettdrift, og for å bidra til en sikrere kraftforsyning. Vi vet at tilgang til stabil energiforsyning er helt

avgjørende for sosial og økonomisk utvikling. Dårlig strømforsyning oppgis ofte av næringslivet som grunn for ikke å foreta investeringer. Økonomisk vekst er en nødvendig forutsetning for å redusere fattigdom, og energi er nødvendig for å skape arbeidsplasser, etablere bedrifter, fremme industriell aktivitet og stimulere til kommersiell virksomhet, sier Kullild.

Hun understreker at bærekraftige og stabile energitjenester til overkommelig pris er helt nødvendig for å redusere fattigdom i utviklingsland, og dermed nå tusen-årsmålene.

- Energitilgang påvirker mange aspekter i et menneskes liv, både innenfor helse, utdanning, miljø og økonomi, sier Kullild.

Stein for stein

Statnett har allerede samarbeidsprosjekter med systemansvarlige selskaper i Tanzania og Uganda. Fremover planlegges det også arbeid i Kenya og Mosambik. Målet er å etablere et formelt samarbeid mellom de systemansvarlige selskapene i denne regionen. Mosambik omfattes ikke av landene som skal inngå TSO samarbeid.

- Et tett og tillitsfullt samarbeid mellom nettselskaper i en region er avgjørende for å sikre god utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Videre er det viktig å samarbeide for å utvikle nettet optimalt landene i mellom. Vår erfaring er at det handler om å bygge stein på stein før man ser resultater av samarbeidet. Her kan landene i Afrika lære mye fra Norden, sier Auke Lont.

MØDALEN-SAMNANGER SATT I DRIFT

Ombyggingen av den eksisterende kraftledningen mellom Mødalen og Samnanger bidrar til å øke overføringskapasiteten mellom nord og sør på Vestlandet uten at antallet master økes.

I forbindelse med byggingen av kraftledningen mellom Sima kraftverk og Samnanger transformatorstasjon, bygde Statnett også om en eksisterende kraftledning mellom Mødalen og Samnanger. Den nye ledningen er bygget for 420 kV spenningsnivå, mens den gamle var bygget for 300 kV spenning. Prosjektet er en del av et langsiktig arbeid med å få hele det landsdekkende sentralnettet opp på 420 kV. Den nye delen ble satt i drift i juni 2012, og ledningen er cirka ti kilometer lang. Strekningen inngår i ledningsforbindelsen mellom Mauranger og Samnanger.

Etter hvert som også det øvrige 300 kV ledningsnettet bygges om, kan det overføres mer kraft mellom nord og sør på Vestlandet uten å øke antallet master. Videre ombygging kan skje etter at ledningen mellom Sima og Samnanger er i drift, slik at forsyningssikkerheten er akseptabel når strekninger kobles ut for ombygging.

NY REKORD I STRØMFORBRUKET

Onsdag 23. januar 2013 satte nordmenn ny rekord for strømforbruk i løpet av én time. Den nye rekorden er på 24 180 MW.

Mellom klokken 08.00 og 09.00 denne onsdagsmorgenen i januar ble det satt ny rekord for strømforbruk i løpet av én time i Norge. Den nye rekorden er på 24 180 MW, eller i overkant av 24 millioner kilowattimer.

Den viktigste grunnen til det høye forbruket var at det på det aktuelle tidspunktet var minusgrader i hele landet. Ekstra kaldt var det på Sør- og Østlandet, der befolkningstettheten er størst. Den gamle rekorden var fra 6. januar 2010 og løp på 23 994 MW.

Til tross for et rekordstort forbruk og en tilsvarende høy produksjon, så medførte ikke det rekordhøye forbruket problemer for leveransene til sluttbrukerne. Stor magasinfylling, god tilgjengelighet på produksjon og ingen alvorlige feil i sentralnettet ga en stabil drift og stabile leveranser, også på det som skulle bli en av vinterens kaldeste dager.

Det norske strømforbruket er jevnt høyt når det er kaldt og vi ser at forbrukstopperne blir høyere for hvert år som går. Vi må derfor forberede systemet på å takle enda høyere forbrukstopper i fremtiden. Derfor er det viktig at ledningsnettet over hele landet styrkes. Det er Statnett godt i gang med.

Finansielle rammebetingelser

Fordi nettvirksomhet er monopolbasert, reguleres og kontrolleres Statnetts inntekter av myndighetene, ved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Statnetts inntekter

Statnetts rapporterte inntekter i finansregnskapet består av fastsatt nettleie fra kundene i sentralnettet og flaskehalsinntekter. Flaskehalsinntekter oppstår som følge av at det overføres kraft fra områder med lav kraftpris til områder med høy kraftpris i Norden og mellom Norge og Nederland. Nettleien (tariffen) fastsettes i forkant av hvert kalenderår.

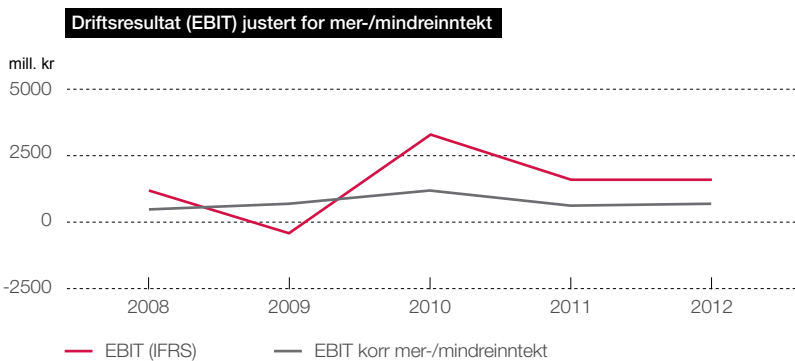
Inntektene reguleres og kontrolleres av myndighetene ved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), og det fastsettes årlig en tillatt inntekt. Tillatt inntekt skal dekke kostnadene knyttet til å utvikle nettet og holde det ved like, samt gi en rimelig avkastning på investeringene i nettet. Forutsetningen er at overføringsnettet driftes, utnyttes og utvikles effektivt.

Dersom det oppstår et avvik mellom de faktiske inntekter og tillatt inntekt oppstår en mer- eller mindreinntekt. I henhold til forskrifter fra NVE skal mer-/mindreinntekten utjevne seg over tid ved justering av fremtidig nettleie. Mer-/mindreinntekt representerer derfor midlertidige størrelser i Statnetts regnskaper.

For å få en bedre forståelse for Statnetts underliggende resultat, presenteres en del nøkkeltall korrigeret for mer-/mindreinntekt.

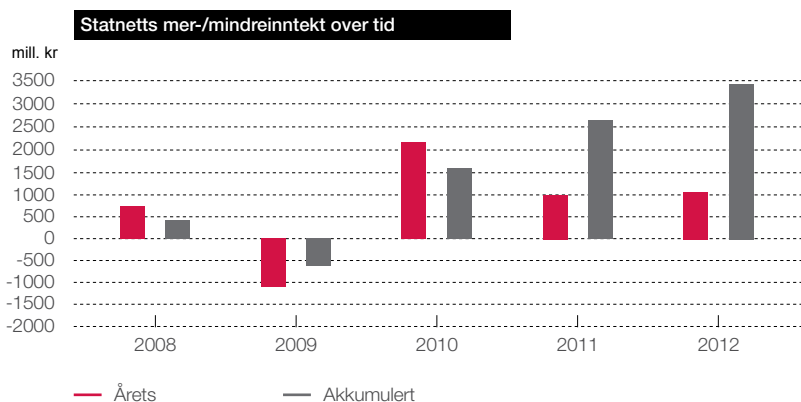
Utvikling inntekter og resultat

Statnett har siden 2008 hatt betydelige mer-/mindreinntekter. Dette har gitt store svingninger i Statnetts regnskapsførte driftsinntekter og driftsresultat. Inntekter og resultat justert for mer-/mindreinntekt viser at underliggende virksomhet er langt mer stabil enn regnskapstall inkludert mer-/mindreinntekt viser. Statnetts underliggende inntekter og resultat for 2012 var på nivå med 2011.

Utvikling mer-/mindreinntekt

Statnett har de senere årene hatt flest perioder med merinntekt. Ved utgangen av 2012 var akkumulert merinntekt inkludert renter 3 455 millioner kroner.

2008: Statnett fikk en merinntekt, hovedsakelig grunnet høyere flaskehalsinntekter enn forventet på NorNed i første driftsår.

2009: I dette året ble flaskehalsinntektene lave på grunn av skade på NorNed kablen, og Statnett fikk en mindreinntekt på 1 061 millioner kroner.

2010: For å dekke mindreinntekten fra året før ble nettleien i 2010 økt i forhold til 2009. I 2010 var dessuten flaskehalsinntektene høyere enn forutsatt i et normalår. Samlet sett førte dette til merinntekter på 2 187 millioner kroner.

2011: På grunnlag av at den akkumulerte merinntekten ved utgangen av 2010, 1 554 millioner kroner, ble det fastsatt noe lavere tariff for 2011. Flaskehalsinntektene ble imidlertid også i 2011 høyere enn forventet, og merinntekten ble på 1 064 millioner kroner. Ved utgangen av 2011 var akkumulert merinntekt inkludert renter 2 617 millioner kroner.

2012: På bakgrunn av akkumulert merinntekt ble tariffen redusert ytterligere i 2012. Merinntekten dette året skyldes høyere flaskehalsinntekter enn forutsatt, samt at tillatt inntekt ble noe lavere på grunn av nedgang i rentenivået og dermed en lavere avkastning på nettkapitalen. Statnett fikk en merinntekt på 838 millioner kroner i 2012, hensyntatt vedtak om endring i inntektsramme for tidligere år på 272 millioner kroner. Ved utgangen av 2012 var akkumulert merinntekt inkludert renter 3 455 millioner kroner.

Tilbakebetaling av merinntekt

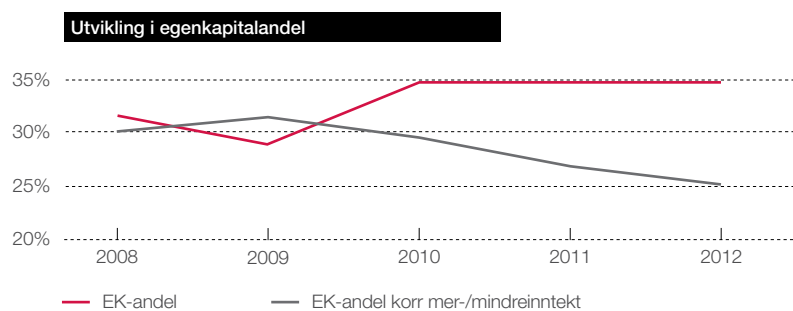
Statnett har utformet en prisstrategi som legger føringer for fastsettelse av den årlige sentralnettstariffen. I tråd med retningslinjer fra NVE legger Statnett vekt på hensynet til jevne og forutsigbare tariff over tid. Som et resultat vil tilbakebetaling av merinntekt fordele seg over flere år.

Investeringsnivået påvirker inntektene og balansen

Ferdigstilte investeringer inngår som en del av grunnlaget for Statnetts regulerte inntekter, mens anlegg under utførelse ikke inngår. I 2008 ble NorNed forbindelsen ferdigstilt og reservekraftverkene ble installert. Investeringene gikk derfor ned i 2009, men har vist en jevn økning de påfølgende årene. Varige driftsmidler har ikke økt tilsvarende da det er store prosjekter under gjennomføring, og mye av økningen ligger fortsatt bokført under anlegg under utførelse. Netto rentebærende gjeld har derfor økt.

Statnetts egenkapital rapportert i finansregnskapet inkluderer akkumulert mer-/mindreinntekt. For å se Statnetts reelle egenkapital justeres egenkapitalen for akkumulert mer-/mindreinntekt etter skatt. Ettersom investeringene har økt de senere årene, har den justerte egenkapitalandelen blitt redusert.

Nøkkeltall

Hovedtall (Beløp i mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008
Rapporterte tall					
Driftsinntekter	5 334	5 497	7 247	2 862	4 256
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	2 260	2 426	3 945	259	1 722
Driftsresultat (EBIT)	1 433	1 628	3 279	-403	1 194
Resultat før skattekostnad	1 162	1 357	3 058	-668	1 742
Årsresultat	837	1 000	2 198	-480	1 517
Justeringer					
Akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-)	3 455	2 617	1 554	-633	428
Endring i akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-)	838	1 064	2 187	-1 061	721
Underliggende tall					
Driftsinntekter	4 496	4 433	5 060	3 923	3 535
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	1 422	1 362	1 758	1 320	1 001
Driftsresultat (EBIT)	595	564	1 092	658	473
Resultat før skattekostnad	324	293	871	393	1 021
Årsresultat	234	234	623	284	998
Hovedtall balanse (beløp i mill. kr)					
Investeringer	3 152	2 384	1 892	1 278	2 620
Varige driftsmidler	17 877	17 396	16 396	15 870	14 850
Netto rentebærende gjeld, justert for verdisikringer	13 458	11 826	10 629	11 784	10 811
Egenkapital	8 955	8 277	7 628	5 618	6 585
Egenkapital justert for mer-/mindreinntekt eller skatt	6 467	6 393	6 509	6 072	6 277
Totalkapital	25 794	23 881	22 070	19 342	20 919
Sysselsatt kapital	21 879	19 739	17 836	16 640	15 541
Finansielle nøkkeltall					
Avkastning sysselsatt kapital før skatt, justert for mer-/mindreinntekt	2,9 %	3,0 %	6,3 %	4,1 %	7,3 %
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	9,7 %	12,6 %	33,2 %	-7,9 %	25,0 %
Egenkapitalprosent	34,7 %	34,7 %	34,6 %	29,0 %	31,5 %
Egenkapitalprosent, justert for mer-/mindreinntekt	25,1 %	26,8 %	29,5 %	31,4 %	30,0 %
Operasjonelle nøkkeltall					
Ansatte, totalt	994	928	913	839	
Km luftledning	9 839	9 839	9 808	Ikke tilgj.	
Km jordkabel og sjøkabel	703	703	703	Ikke tilgj.	
Sykefravær %	3,6 %	3,8 %	3,8 %	4,2 %	
Skader, egne ansatte	8	11	3	4	
Utslipp av klimagasser (CO ₂ -ekvivalenter)	12 918	9 831	10 981	25 382	
Timer med utilfredsstillende forsyningssikkerhet	1 586	2 820	4 368	Ikke målt	
Kundetilfredshet (score)	69	71	64	59	

Samfunnsansvar 2012

Samfunnsansvar i Statnett innebærer integrasjon av sosiale og miljømessige hensyn i selskaps daglige drift og i forhold til våre interessenter. Selskapet har gjennom sitt oppdrag et betydelig samfunnsansvar og definerer samfunnsansvar som en del av selskapets verdigrunnlag. Samfunnsansvaret er integrert i selskapets virksomhetsstyring og forankret i ledelse og organisasjon.

Statnetts rapportering om samfunnsansvar

Hva er samfunnsansvar i Statnett?

Samfunnsansvar i Statnett handler om å forstå omgivelsenes forventninger, og å forholde seg til disse på en måte som skaper gjensidig respekt. Slik bidrar samfunnsansvar i Statnett til gjennomslagskraft og gjennomføringsevne og derved til at vi kan nå våre hovedmål. Statnetts hovedmål er omtalt under Eierstyring og selskapsledelse.

Samfunnsansvar er en del av vårt verdigrunnlag. Verdigrunnlaget er kjernen i vårt styringssystem og hjelper oss til å utføre vårt oppdrag på riktig måte. Dette utgjør fundamentet for å skape en positiv, ansvarlig og sunn bedriftskultur med tillit og samarbeid på alle nivåer.

Regjeringen legger til grunn at statlig eide bedrifter integrerer sosiale og miljømessige hensyn i sin daglige drift. Statnett rapporterer etter det globalt anerkjente rapporteringsrammeverket Global Reporting Initiative (GRI).

Gjennom dette rammeverket ønsker Statnett å gi en overordnet og balansert oversikt over hvordan samfunnsansvar følges opp på de mest sentrale områdene for virksomheten. Statnett gjennomfører årlig rapportering etter GRI. Rapporteringen ble første gang gjennomført i forbindelse med årsrapporten for 2010. I GRI-tabellen er det henvist til hvor informasjon om de enkelte indikatorene finnes og i hvilken grad disse er besvart.

Rapporteringen om samfunnsansvar omfatter hele Statnetts virksomhet, inkludert heleide datterselskaper der ikke annet er presisert. Generelt er data innhentet og sammenstilt med sikte på å gi en mest mulig enhetlig og hensiktsmessig presentasjon. Selv om det er lagt vekt på å sikre at opplysningene er fullstendige og korrekte, kan det være noe usikkerhet knyttet til deler av dataene.

Statnett har et langsiktig mål om at rapporteringen om samfunnsansvar verifiseres av en uavhengig tredjepart og at vi slik oppgraderes fra GRI B til B+.

Dialog med interessenter

Forholdet til selskapets omgivelser og dialogen internt og eksternt med selskapets interessenter står sentralt i hvordan Statnett oppfatter samfunnsansvar. Dette gjelder både medarbeidere, kunder og leverandører, myndigheter, bransje- og fagforeninger, interesseorganisasjoner og offentligheten generelt.

Statnett fører dialog med sine interessenter, både som del av den daglige virksomhet og knyttet til aktiviteter og prosjekter. Dialogen er omfattende og skjer blant annet gjennom faste møter, høringer i forbindelse med nettutvikling og konkrete utbyggingsprosjekter. Gjennom tidlig involvering og åpen dialog med lokale myndigheter, lokalt næringsliv, grunneiere og interesseorganisasjoner har Statnett som mål å legge godt til rette for idéutveksling, konstruktive diskusjoner og fremtidsrettede løsninger for energiforsyning og samfunnsutvikling. Godt samspill med våre kunder, leverandører og andre samarbeidspartnere i miljø- og sikkerhets-spørsmål er viktig for å fremme sikkerhet og mest mulig miljøvennlige løsninger i et kortsiktig og langsiktig perspektiv. I tillegg gjennomføres omdømmemålinger.

Organisering av samfunnsansvar

Bedrifter med statlig eierskap skal være ledende i å ta samfunnsansvar (Stortingsmelding nr. 10 (2008-2009)). Statnetts grunnleggende styringsprinsipper bidrar til at selskapet imøtekommer de krav og forventninger som settes av eier, ansatte, kunder, leverandører og andre interessenter. Enhver medarbeider har ansvar for å gjøre seg kjent med Statnetts styringssystem og etterleve relevante krav i sitt daglige arbeid. Se nærmere beskrivelse av Statnetts styringssystem under Eierstyring og Selskapsledelse.

Samfunnsansvaret er en integrert del av Statnetts foretaksstyring. Det er utarbeidet styringspolicyer for etiske retningslinjer internt og etiske retningslinjer for våre leverandører. I tillegg omtales samfunnsansvar i policy om Statnetts verdigrunnlag.

Foretaket har også etablert en egen funksjonspolicy for samfunnsansvar. Formålet med policyen er å konkretisere hvilke prinsipper Statnett skal legge til grunn for å ivareta sitt samfunnsansvar innenfor de rammer som eier, lovgiver og samfunnet setter til Statnett.

For å sørge for en tydelig og entydig rapportering av samfunnsansvar er det utarbeidet en egen instruks for datainnsamling til rapporteringen om samfunnsansvar. Her fremgår definisjoner for indikatorer og tilhørende datakilder og beregningsmåter.

Statnett og samfunnet

Sikker strømforsyning

Statnett har som oppgave å bidra til sikker strømforsyning. Gjennom godt vedlikehold, god beredskap og betydelige investeringer i tilstrekkelig kapasitet i kraftnettet legger Statnett til rette for forsyningssikkerhet og for utbygging av fornybar kraft. På denne måten bidrar Statnett til verdiskapning for kunder og samfunnet og tilrettelegger for realisering av Norges klimamål.

Statnett investerte for 3 152 millioner kroner i nettanlegg i 2012. Våre største investeringer i nett og stasjoner er omtalt under styrets beretning og på Statnetts hjemmeside.

Statnett har som hovedregel at det normalt skal være to alternativer for strømtilførsel til et område, såkalt N-1 forsyning. Statnett måler ikke-tilfredsstillende forsyningssikkerhet gjennom å registrere perioder der det kun er én barriere mot strøbrudd i sentralnettet. Målingene viser hvilke områder som er sårbare og bør prioriteres i fremtidig nettutvikling.

Tabell

- 1 Hendelser med ikke levert elektrisitet (ILE) mer enn 2 timer eller > 1000 MWh som følge av feil i Statnetts anlegg
- 2 Standardisert måling utført av Svenske Kraftnät målt med en sampling av frekvens per minutt
- 3 Registrert antall timer med N-0 tilstand (tid med kun én barriere mot strømbrytning)

Forsyningssikkerhet	Enhet	2012	2011	2010
Utfall i Statnetts anlegg ¹	Antall	0	3	1
Frekvensavvik ²	Minutter	11 574	12 216	11 286
Perioder med utilfredsstillende forsyningssikkerhet (N-0) ³	Timer	1 600	2 820	4 368

Beredskap

En sentral del av forsyningssikkerheten er god beredskap, som først og fremst handler om å forebygge og håndtere ekstraordinære hendelser. Uvær er en særlig utfordring, men også uhell, teknisk eller menneskelig svikt og bevisst skadeverk kan påvirke forsyningssikkerheten.

Statnett skal sikre en best mulig håndtering av ulike hendelser som kan oppstå, både innenfor drift og prosjektgjennomføring. Tre viktige tiltak er implementert for å nå denne målsettingen. Det er etablert en policy for sikkerhet og beredskap som tydeliggjør ansvar og er førende for de ulike prosedyrene for god beredskap. Selskapet har etablert en beredskapsenhet som har et fagansvar innenfor beredskapsarbeid, og sikrer gode beredskapsrutiner og -retningslinjer i Statnett. I tillegg har Statnett styrket den operative beredskapen i de enkelte enheter gjennom økt bemanning og avtaler med leverandører. Som en del av beredskapsarbeidet er det i 2012 gjennomført flere beredskapsøvelser på ulike nivå i organisasjonen.

Statnett er pålagt en transportberedskap for norsk kraftforsyning. Det heleide datterselskapet Statnett Transport skal sikre en konkurransedyktig gjennomføring av disse forpliktelsene.

Fordeling av verdiskaping

Statnetts virksomhet skaper verdier både direkte og indirekte. Den direkte verdiskapingen fremgår av selskapets regnskaper og fordeles til eier, myndigheter, ansatte og långivere.

Tabell

- 1 Netto lønnskostnad minus arbeidsgiveravgift
- 2 Skattekostnad, eiendomsskatt og arbeidsgiveravgift
- 3 Foreslått utbytte 2011

Fordeling av verdiskaping	Enhet	2012	2011	2010
Ansatte - lønn og sosiale ytelser ¹	Mill. kr	679	555	461
Stat og kommune - skatter og avgifter ²	Mill. kr	589	592	1 079
Långivere - renter	Mill. kr	430	374	343
Eier - utbytte ³	Mill. kr	117	117	315
Selskapet - Tilbakeholdt egenkapital	Mill. kr	678	649	2 010

Indirekte verdiskaping skjer blant annet gjennom økt aktivitet i andre selskaper i som følge av Statnetts investeringer i infrastruktur og Statnetts innkjøp av varer og tjenester. I 2012 ble det investert for 3 152 millioner kroner og det ble foretatt innkjøp av varer og tjenester for å støtte den operative virksomheten på 981 millioner kroner.

Anskaffelser

Statnett stiller krav til ivaretagelse av samfunnsansvar i vår anskaffelsesaktivitet. Slike krav er nedfelt i prosessbeskrivelser og anskaffelsespolicy, samt i selskapets kontrakter. I tillegg er det utarbeidet egne etiske retningslinjer for anskaffelser både i egen organisasjon og for våre leverandører.

Alle selskapets anskaffelser skal følge vår anskaffelsespolicy. Større anskaffelser gjøres av den sentrale anskaffelsenheten. Statnett bruker Selicha som trinn 1 kvalifikasjonsordning for å sikre god innkjøpspraksis og som en del av dette også ivaretagelse av samfunnsansvar. For utvalgte produkter benyttes i tillegg en trinn 2 kvalifiseringsordning.

For å sikre god konkurranse i våre anskaffelser arbeider Statnett aktivt for å legge til rette for at både internasjonale, nasjonale og lokale leverandører kommer i konkurranseposisjon. I 2011 og 2012 har Statnett blant annet deltatt i et samarbeidsforum i Nord Norge for å styrke informasjonsutveksling med lokalt næringsliv.

Forpliktelsene som ligger i selskapets rolle som Miljøfyrtårn er reflektert i eget anskaffelsesarbeid og også videreført i innkjøpsavtaler. Statnett forventer at leverandører tar miljøhensyn på alvor og etterlever etiske krav og HMS-krav.

Omdømme, omdømmebygging og synlighet

Et viktig mål for Statnetts kommunikasjonsstrategi er å bygge kjennskap og kunnskap om bedriften. Med Statnetts sentrale rolle i kraftforsyningen, og virksomhetens store investeringer i sentralnettet i årene fremover, er det vesentlig at befolkningen har kjennskap til Statnett. I rekrutteringssammenheng er dette avgjørende.

Statnetts generalsponsorat i Norges Skøyteforbund (NSF) er sammen med markedskommunikasjon og Statnetts øvrige kommunikasjonsarbeid, et ledd i innsatsen som gjøres for å spre kjennskap og kunnskap om virksomheten på landsbasis. Statnett er i dialog med NSF om premissene for et videreført sponsorat frem mot OL i 2014.

Statnett ønsker også å bidra positivt i lokalsamfunnene vi opererer, og bidra til lokal aktivitet. I løpet av 2013 vil selskapet lansere nye retningslinjer for tildeling av lokale midler til tiltak som kultur og barne- og ungdomsarbeid.

Et selskaps omdømme vil dels påvirkes av hvordan omverdenen bedømmer bedriftens kvalitet i forhold til produkter og tjenester, og dels av en emosjonell dimensjon; i hvilken grad man liker og har tillit til selskapet. Statnett har ansvaret

for prosjekter som de siste årene har vekket stor offentlig debatt. Dette skaper utfordringer i forhold til foretakets omdømme og tillit i befolkningen. I dag har om lag halvparten av befolkningen tillit til at Statnett sørger for sikker leveranse av strøm. Statnetts målsetning for dette området er 80 prosent innen 2016.

For sentralnettkundene, som er kunder direkte knyttet til sentralnettet, har tilfredsheten gått tilbake fra 71 poeng i 2011 til 69 poeng i 2012. Et godt samarbeid med disse kundene er viktig for å få til en effektiv gjennomføring av våre kjerneoppgaver, og Statnett sikter mot fremgang i tilfredsheten hos disse kundene.

I forhold til omdømme og profil, legger Statnett også vekt på at bedriften har en meget høy medarbeidertilfredshet og anses for å være en av Norges beste arbeidsplasser (se mer under Rekruttering og medarbeiderutvikling).

Tabell

- 1 Prosentandel som har meget eller ganske godt totalinntrykk av Statnett blant gruppen profesjonelle (omfatter kommuneordførere og rådmenn, riks-politiske miljøer, offentlig forvaltning, finansmiljøer, fagmiljøer og medier) og gruppen befolkningen for øvrig. Kilde: Synovate omdømmemåling.
- 2 Prosentandel som har kjennskap til Statnett som ansvarlig for det landsdekkende hovednettet for strømforsyning i Norge. Kilde: YouGov mot deres internettpanel på oppdrag fra Statnetts via mediebyrået Mindshare.
- 3 Score på siste gjennomførte kundetilfredshetsundersøkelse. Kilde: TNS Gallup AS og OPINION PERDUCCO

Omdømme og kundetilfredshet	Enhet	2012	2011	2010
Omdømme - Andel av befolkningen som har tillit til at Statnett sørger for sikker leveranse av strøm ¹	Prosent	53	47	65
Hjulpel kjennskap til ansvarlig aktør for sentralnettet ²	Prosent	57	56	53
Uhjulpel kjennskap til ansvarlig aktør for sentralnettet ²	Prosent	33	37	38
Kundetilfredshet ³	Score	69	71	64

Innovasjon og FoU-arbeid

Statnett arbeider innovativt og fremtidsrettet og bruker forskning og utvikling (FoU) som et strategisk verktøy for verdiskaping og nyskaping. FoU-strategi for perioden 2012-2014 ble implementert i 2012. FoU-strategien er direkte koblet til Statnetts overordnede konsernstrategi.

I perioden 2012 – 2014 vil Statnetts FoU-innsats fokuseres innen følgende programområder:

- Smart Grid
- Ny teknologi og løsninger for fremtidens sentralnett
- Prioriterte satsninger
  - Miljøkonsekvenser
  - Samfunnsaksept for Statnetts samfunnsoppdrag

Statnett samarbeider nært med kompetansemiljøer i Norge og internasjonalt. Eksempler på slike miljøer er andre nettselskaper i Norden og Europa, leverandørindustrien, ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity), og EUs rammeprogram (FP7) for forskning og utvikling.

Statnett samarbeider også nært med utdanningsinstitusjoner og forskningsmil-

jør både i Norge og internasjonalt, herunder NTNU i Trondheim, Høyskolen i Narvik, Universitetet for miljø- og biovitenskap i Ås, Imperial College i London, Alto University i Finland, Kungliga Tekniska högskolan i Sverige og Danmarks Tekniske Universitet. I tillegg til at universiteter og høyskoler er viktige samarbeidspartnere med henblikk på gjennomføring av FoU-arbeid er samarbeidet også viktig for rekruttering, tilgang på kompetanse, å finne doktorgradstudier som virksomheten ønsker å støtte, samt synliggjøring og profilering av Statnett.

Statnetts utgifter til FoU var 37 millioner kroner i 2012, 2 millioner kroner lavere enn de to foregående årene.

Smart Grid

FoU-programmet har fokus på å utvikle nye metoder og løsninger for sikker og effektiv drift, for å møte utfordringene Statnett står ovenfor knyttet til drift av nettet i en periode med oppgradering og utbygging, på sikt integrasjon av fornybare kilder, flere mellomlandsforbindelser og økt innenlands forbruk. Utfordringene er å opprettholde forsyningsikkerhet i områder med N-0 drift og å holde frekvensen innenfor avtalte grenseverdier.

FoU programmet består av mange ulike prosjekter, med hovedfokus på:

- Risikobasert driftsplanlegging og operativ drift, samt å installere disse i en pilot hos Statnett. Hensikten er at operatørene i fremtiden skal operere etter et avtalt risikonivå.
- Løsninger som gir fleksibilitet med hensyn på balansering, dvs. å holde frekvensen innen for avtalte grenseverdier.
- Nye løsninger for overvåking, styring, og vern av kraftsystemet basert på Wide Area Teknologier.

Ny teknologi og løsninger for fremtidens sentralnett

Programmet har tre fokusområder knyttet til forskning rundt havari på mellomlandskabler, effektive løsninger for master og linjer, samt sikring av elektrisitetsforsyningen ved solstормer.

I samarbeid med National Grid og TenneT (henholdsvis eier av transmisijsnett i Storbritannia og Tyskland) og Sintef utvikles det nye metoder for å kunne effektivt oppdage feil under utvikling, og sette inn tiltak før det inntreffer havari på kabel. Slike metoder vil redusere risikoen for uventede avbrudd med lang utetid og reduserte inntekter, som følge av begrensede tidsvinduer for reparasjon av kabelfeil.

I prosjektet Lean Line har Statnett fokus på å utvikle nye løsninger for master og linjer som skal redusere utbyggingstiden og kostnadene med 20 prosent, samt øke kvaliteten med 20 prosent innen 80 prosent av porteføljen av nye prosjekter. FoU-prosjektet ser både på løsninger som kan nyttes i en tidshorisont på 1-3 år og løsninger basert på helt nye materialer for master og linjer i et lengre tidsperspektiv (over 10 år).

Prosjektet "Geo Induced Current" omhandler solstормer, og fenomenets virkning på elektrisitetsforsyningen. FoU-prosjekt er viktig fordi en kraftig solstорм

kan gi utfall av hele eller deler av kraftsystemet, og derigjennom alvorlige samfunnsmessige konsekvenser. Solstormer og romvær har fått stor oppmerksomhet internasjonalt. I dette prosjektet søker Statnett å etablere ny kunnskap og utvikle løsninger som muliggjør beredskap for å hindre at solstormer gir uakseptable konsekvenser for forsyningsikkerheten.

Prioriterte satsninger

FoU-programmet har i 2012 hatt fokus på samfunnsaksept og miljømessige konsekvenser av kraftledninger.

FoU-programmet "Samfunnsaksept" består av prosjekter som skal gi Statnett viktig kunnskap om hvordan selskapet skal opptre for å få aksept for sitt samfunnsoppdrag. Disse prosjektene gjennomføres gjennom samarbeid via FME (Forskningssenter for miljøvennlig energi) og KMB-prosjekter (kompetanseprosjekter med brukermedvirkning), som støttes av Norges forskningsråd. Forskningen utføres ved Sintef, Universitetet i Oslo (UiO), Institutt for energiteknikk (IFE), Senter for internasjonal klima- og energipolitikk (CICEP), Senter for forskning på miljøvennlig energi, Oslo (CREE), med flere.

Miljømessige konsekvenser er en viktig del av Statnetts satsing på forskning og utvikling. Her søker bedriften å øke kunnskapen om kraftledningers virkning på biologisk mangfold, fugl, rein, landskap og ferdsel. Dette arbeidet utføres i stor grad av Universitetet for miljø- og biovitenskap i Ås (UMB) og andre universitetsmiljø i Norge.

Bistandsarbeid

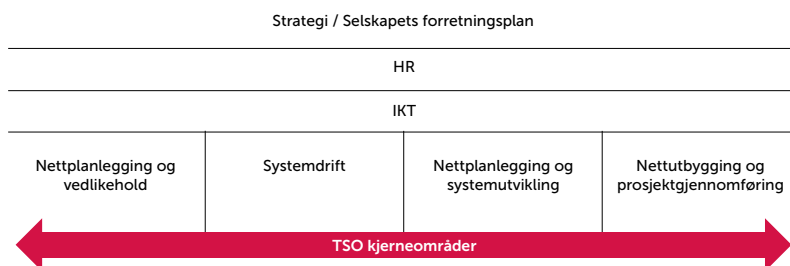
Langsiktig institusjonssamarbeid med systemansvarlig selskap i Øst-Afrika og sørlig Afrika

Statnett har gjennom flere år bidratt med langsiktig kompetanseoppbygging til de systemansvarlige transmisjonsnettselskapene (TSOer) i Uganda og Tanzania. Disse prosjektene vil ennå pågå i flere år fremover. I løpet av andre halvår 2012 igangsatte Statnett også samarbeid med TSOen i Mosambik. I første omgang går samarbeidet ut på å identifisere fagområder som skal inngå i et fremtidig langsiktig institusjonssamarbeid. I løpet av andre kvartal 2013 forventes i tillegg formell oppstart av et treårig institusjonssamarbeid med TSOen i Kenya. Et sentralt mål i dette prosjektet er å bidra til etablering av et regionalt TSO-samarbeid mellom Kenya, Tanzania og Uganda.

Statnetts samarbeidsprosjekt med det systemansvarlige selskapet i Nepal ble ferdigstilt i 2012 med gode resultater.

Den form for institusjonssamarbeid som Statnett utøver, også kalt twinningprosjekt, er del av norske myndigheters satsing på å øke tilgangen på ren energi til en overkommelig pris, basert på langsiktig forvaltning av naturressurser og effektiv energibruk i utviklingsland. Twinning er en velprøvd prosjektform som EU og Verdensbanken definerer som "process that pairs an organizational entity in a developing country with a similar but more mature entity in another country".

Hovedmålsettingen i Statnetts twinningprosjekter er å bidra til å øke kompetansen og effektiviteten innenfor kjerneområdene hos virksomhetens twinningpartnere, både på individ og institusjonsnivå. Figuren under illustrerer fagområder som ofte inngår i Statnetts twinningprosjekter.

Statnett ser det som viktig å bidra til å utvikle kraftforsyningen i de land vi jobber i og derigjennom støtte opp under norske myndigheters satsing på å utvikle energisektoren i utvalgte samarbeidsland. Gjennom å bidra med egen erfaring og kunnskap i forhold til å utvikle og drifte et systemansvarlig nettselskap erfarer Statnett at selskapet bidrar til en mer stabil elektrisitetsforsyning i selskapets samarbeidsland, noe som er viktig både i forhold til å bekjempe fattigdom, legge til rette for næringsutvikling og i forhold til å styrke kvinners stilling.

Gjennom prosjektene gir Statnett også spennende utfordringer og muligheter for egne fagekspertiser.

Prosjektene er finansiert av Norad eller de norske ambassadene i de ulike samarbeidslandene.

Elektromagnetiske felt

Statnett sørger for å være kontinuerlig oppdatert på forskning om eventuelle helsevirkninger av elektromagnetiske felt fra høyspentledninger. Statnett ønsker også selv å bidra til økt kunnskap på dette området.

En arbeidsgruppe nedsatt av Statens Strålevern utarbeidet i 2005 rapporten "Forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg". Der ble blant annet følgende sammenfattet:

"Kunnskapssituasjonen i dag er mer avklart enn tidligere og omfattende forskning kan sammenfattes med at det er en mulig risiko for utvikling av leukemi hos barn der magnetfelt i boligen er over 0,4 mikrottesla, men den absolutte risikoen vurderes fortsatt som meget lav."

Ved bygging av nye boliger eller nye høyspenningsanlegg, anbefaler gruppen at det gjennomføres et utredningsprogram som grunnlag for å vurdere tiltak som kan redusere magnetfelt. Det anbefales 0,4 mikrottesla som utredningsnivå for mulige tiltak og beregninger som viser merkostnader og andre ulemper. For nærmere informasjon om arbeidsgruppens arbeid og konklusjoner henvises til rapporten.

Utredningskrav og retningslinjer forholder seg til boliger, skoler og barnehager hvor

folk har langvarig opphold. Fritidsboliger anses ikke å komme i denne kategorien.

Der den gjennomsnittlige strømstyrken gjennom året gir høyere magnetfelt enn 0,4 mikrotlesla i boliger, skal det utredes mulige tiltak for å redusere feltene til under 0,4 mikrotlesla – uten at det dermed er sagt at tiltak skal gjennomføres. Feltnivå, kostnader og mulige helseeffekter skal avveies før det eventuelt vil være aktuelt å iverksette avbøtende tiltak.

Ved planlegging av nye ledninger forsøker Statnett å holde så stor avstand til eksisterende boligbebyggelse at det gjennomsnittlige magnetfeltet fra ledningen ikke vil overstige 0,4 mikrotlesla i boligene.

Miljø og klima

Utvikling av sentralnett er et viktig redskap for at Norge skal nå sine klimamål, blant annet ved at nettet tilrettelegger for innfasing av ny fornybar energi. Hensynet til klima er et av Statnetts tre strategiske hovedområder, og en integrert del av konsernstrategien.

Samtidig er det viktig å ivareta hensynet til naturen i utviklingen og driften av anleggene. Gjennom Statnetts miljøstrategi legger selskapet føringer for hvordan miljøbelastningene som følger av virksomhetens handlinger skal begrenses.

Miljøpåvirkning fra egen virksomhet

Statnett har etablert en HMS-policy som også omfatter ytre miljø. Virksomheten har en nullfilosofi og policyen beskriver prinsipper og prosedyrer for å sikre at unødig miljøbelastning unngås.

Miljøhendelser registreres og følges opp i Statnetts avikssystem. I 2012 har det vært 67 hendelser, der ingen av hendelsene er registrert som varige skader eller alvorlige utslipp. Blant de mest alvorlige hendelsene innenfor ytre miljø, finner vi forurensing av Tveitenbekken, der det rant boreslam fra pæleboring ut i bekken. I forbindelse med skogrydding i et fuglehabitat i Granvin førte en fastsatt line til trefelling i restriksjonsområdet. Av totalt 11 rapporterte hendelser hos Statnetts leverandører på arbeid i selskapets utbyggingsprosjekter finnes blant annet avrenning fra massedeponi, som førte til tilslamming av Nakkeelva og Vielva. I disse elvene finnes levedyktig bestand av rødlistearten elvemusling, som er spesielt sårbar for økt partikkeltetthet.

Statnett arbeider for å oppnå kontinuerlig forbedring med hensyn til våre miljøprestasjoner. Selskapet har miljøstyringssystem som er sertifisert etter ISO 14001:2004. Hovedkontoret i Oslo, samt kontorbyggene for den administrative virksomheten i Alta og på Sunndalsøra er Miljøfyrtårnsertifisert. Dette betyr at aktivitetene som utøves på disse stedene tilfredsstiller definerte krav til miljøledelse og miljøhandling. Kontorbygget i Trondheim begynte arbeidet mot Miljøfyrtårnsertifisering høsten 2012.

Energieffektivisering og nærhet til offentlig kommunikasjon var sterke og førende faktorer for valget av nytt hovedkontor i Nydalen. Begge elementene er viktige i forhold til virksomhetens eget klimaarbeid. I likhet med Statnetts nye administra-

sjonsbygg i Trondheim vil det nye hovedkontoret ha energiklasse A.

Klima

Det viktigste bidraget fra Statnett til reduserte klimagassutslipp er utbygging av neste generasjon sentralnett, tilrettelegging for tilkobling av ny fornybar kraft, sanering av eksisterende strømmnett og spenningsoppgradering av eksisterende strømmnett for å få maksimal kapasitet og begrensede miljølempet. I tillegg arbeides det med utvikling av nye mellomlandsforbindelser som muliggjør CO₂ reduksjoner gjennom tilrettelegging for ny fornybar energi.

Utslipp fra egen virksomhet

Statnetts egne utslipp av klimagasser omfatter blant annet drift av reservegasskraftanlegg, SF₆-gass anlegg og tjenestereising. Utslippene er kartlagt i et klimaregnskap for Statnett, og selskapet arbeider kontinuerlig for å redusere disse.

Utslipp av klimagasser

(CO ₂ -ekvivalenter)	Enhet	2012	2011	2010
Fra reservegasskraftverk	Tonn	1 747	2 898	1 982
Fra utslipp av SF ₆	Tonn	8 461	5 030	7 300
Fra forbruk av drivstoff og fyringsolje/parafin	Tonn	1 360	728	646
Fra tjenestereiser med fly	Tonn	1 179	1 175	1 053

Reservegasskraftverkene til Statnett på Nyhamna i Aukra og på Tjeldbergodden i Aure er ikke tildelt klimavoter i det norske systemet, men anleggene er kvotepflichtige. Statnett rapporterer utslipp til Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) på årlig basis, slik at selskapet får utlignet klimavoter. For kontroll og vedlikehold av anleggene har Statnett fått godkjenning fra Klif til å drifte anleggene i inntil 8 døgn per år til testdrift. Anleggene er primært beregnet brukt i forbindelse med en beredskapssituasjon, da et enkelt reservekraftanlegg ved drift vil ha et CO₂-utslipp på 2 450 tonn per døgn (0,68 tonn/MWh). Foreløpige tall viser at reservegasskraftverkene til Statnett hadde et utslipp av klimagasser i 2012 tilsvarende 1 747 tonn CO₂-ekvivalenter. Nedgangen fra 2011 skyldes i hovedsak liten drift av Tjeldbergodden. Endelige tall for 2012 foreligger først etter 1. april 2013 når innrapporterte data blir godkjent av fra Klif.

Utslipet av SF₆-gass fra SF₆-anleggene i Statnett økte med 69 prosent i fjor, fra 210 kg i 2011 til 354 kg i 2012. Utslipet i 2012 tilsvarer en miljøbelastning på 8 461 tonn CO₂-ekvivalenter, økt fra 5030 tonn i 2011. Økningen kan skyldes at flere SF₆-anlegg ble vedlikeholdt eller etterfylt. Utslippene for 2012 utgjorde kun 0,3 prosent av totalt 113 tonn SF₆ Statnett har i sin anleggsbeholdning, og ligger godt under normal lekkasje fra anlegg av denne typen.

Beholdning og utslipp av SF ₆	Enhet	2012	2011	2010
Beholdning per 31.12	kg	112 576	111 239	107 447
Utslipp av SF ₆	kg	354	210	306

Statnetts ansattes flyreiser i 2012 var på 8 790 410 km, som tilsvarer et totalt CO₂-utslipp på 1 179 tonn.

Statnett arbeider for å redusere egne utslipp av klimagasser gjennom å minimere klimabidraget relatert til eget forbruk, som oppvarming, kjøling og drift av våre kontorlokaler og bygningsmasser. Statnett kjøper klimavoter for alle sine flyreiser.

Energibruk og nettap	Enhet	2012	2011	2010
Elektrisitet (ikke inkludert energitap i trafostasjoner og nett)	GWh	18	17	17
Naturgass til reservegasskraftverk	Tonn	641	1 040	708
Drivstofforbruk	m ³	516	468	437
Nettap	GWh	2 465	2 322	2 241

Klimatilpasning

Klimaendringer påvirker også Statnetts virksomhet. Statnett utarbeidet i 2008, i samarbeid med Meteorologisk Institutt og Norges Geotekniske institutt (NGI), en rapport om klimaendringenes betydning for de fysiske påkjenningene på overføringsanleggene. I rapporten vurderes konsekvenser av klimaendringer i form av endringer i vindforhold, økt nedbør og flom, ising, ras, endringer i grunnvannstand osv. Resultatene fra rapporten brukes i arbeidet med å overvåke, vedlikeholde og utbedre overføringsanleggene til Statnett.

Biologisk mangfold og naturinngrep

Statnett har i miljøstrategien satt som mål å være en miljøansvarlig utbygger. Dette innebærer at det tas hensyn til naturverdier i planlegging, valg av løsninger og under bygging og drift.

Statnett erkjenner at bedriftens anlegg medfører naturinngrep med konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Statnett har et ansvar for å minimalisere de negative konsekvensene, avveid i forhold til krav om forsyningssikkerhet og som en del av vurderingen av samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Nye ledninger og stasjoner har lang planleggingshorisont. Statnett er underlagt strenge krav til detaljert utredning av omfang og konsekvenser på blant annet naturmiljø og biologisk mangfold i byggefasen og driftsfasen.

Statnett bruker avanserte verktøy som laserscanning og tredimensjonal modellering av terrenget på et tidlig stadium i planleggingen av nye ledninger. Slik er det mulig å vise hvordan ledninger blir seende ut i landskapet, tilpasse planene, og velge alternativer som tar hensyn til landskapets form og karakter.

Ved planlegging av nye ledninger gjøres detaljerte studier av konsekvensene for biologisk mangfold, ofte over flere sesonger. Dette inkluderer studier av naturtyper

og artsforekomster, med særlig fokus på truede og sårbare arter. Der det er nødvendig, settes det i gang overvåking eller tiltak for å sikre at truede eller sårbare arter bevares.

Tabell

1 Målt som km kraftgater og kabel-traséer

Linjenett og kabler ¹	Enhet	2012	2011	2010
Høyspent luftstrek	km	9 839	9 839	9 808
Jordkabel og sjøkabel	km	703	703	703
Luftlinjer i vernet område	km	259	259	259

Miljø i FoU-arbeidet

Flere av Statnetts FoU-programmer har fokus på klima- og miljøutfordringer. Selskapet har i mange år bidratt til å finansiere uavhengig forskning om kraftlinjers effekt på biologisk mangfold. Dette omfatter flerårige prosjekter for forskning på fugl og vill- og tamrein. FoU-programmet "Miljøkonsekvenser" har spesielt fokus på å øke kunnskapen om hvordan kraftledninger påvirker dyre- og planteliv. Et av prosjektene i dette programmet er et samarbeid med Universitetet for miljø og biovitenskap i Ås for å undersøke effekten av ulike skjøtselsmetoder i kraftgater på biologisk mangfold.

Flere av FoU-programmene omfatter flere fag, også klima- og miljø. FoU-prosjektet knyttet til Smart Grid har en klar klimadimensjon. Teknologien muliggjør toveiskommunikasjon til og fra apparater og applikasjoner i for eksempel hjemmet. Målet er å utvikle applikasjoner som bidrar til kostnadseffektiv og miljømessig god utnyttelse av hele kraftsystemet.

Våre medarbeidere

Statnett er en attraktiv arbeidsplass som tilbyr ansatte utfordrende oppgaver. Riktig kompetanse på rett tid og sted er viktig for å nå virksomhetens målsetninger. Statnett legger vekt på et tett og godt fellesskap på tvers i organisasjonen og et trygt og sikkert arbeidsmiljø.

Trygg og sikker arbeidsplass

Statnett har nulltoleranse med hensyn til ulykker og skade på egne ansatte og andre som jobber for selskapet. I 2012 hadde Statnett ingen alvorlige HMS-hendelser, men den 3. januar 2013 ble Statnett rammet av en tragisk ulykke på et av Statnetts utbyggingsprosjekter. En ansatt hos en underentreprenør mistet livet. Ulykken etterforskes av politi og arbeidstilsyn. Et Statnett har i tillegg iverksatt en egen gjennomgang av ulykken.

Selskapet har kontinuerlig fokus på HMS for å redusere risiko og forhindre skader og ulykker. Alle enheter skal følge Statnetts HMS-policy med tilhørende prosedyrer og instruksjoner. Det jobbes systematisk for å videreutvikle HMS-arbeidet, og i 2011 ble det etablert en egen handlingsplan for HMS. Denne handlingsplanen er videreført i 2012 og ut året 2013. HMS er et fast førstepunkt på agendaen i alle ledermøter. Status på HMS-arbeidet og våre hendelser rapporteres fast til styret.

For alle utbyggingsprosjekter utarbeides egne planer for Sikkerhet, Helse og Arbeidsmiljø (SHA), og det lages Sikker Jobb-Analyser (SJA) i forkant av alle risikofylte arbeidsoperasjoner. Statnett stiller samme SHA krav til leverandører som til egne ansatte.

Hvert år gjennomføres sikkerhetskurs og førstehjelpskurs for alle som skal utføre arbeid i Statnetts elektriske anlegg. I tillegg gjennomføres forskriftsmessig HMS-opplæring av verneombud, ledere og HMS-personell. I 2012 er det gjennomført flere beredskapsøvelser på ulike nivå i organisasjonen.

Det er inngått avtaler med ulike godkjente tilbydere av bedriftshelsetjenester som til sammen dekker det totale behovet foretaket har til bedriftshelsetjenester. Alle ansatte har anledning til aktivt å benytte tjenestene i ordningen.

Innrapporteringsgraden av uønskede HMS-hendelser og avvik har vært økende i løpet av 2012, noe som følger trenden fra 2010 og 2011. Statnett rapporterer uønskede HMS-hendelser og avvik både i egen organisasjon og hos entreprenører/leverandører. Det ble i 2012 rapportert 8 interne skader som medførte fravær fra jobb, mens det ble rapportert 18 fraværsskader hos leverandører/entreprenører.

Selv om selskapet opplevde et forholdsvis lavt sykefravær gjennom hele 2012 er det arbeidet kontinuerlig for å redusere sykefraværet. Ulike sykefraværreduserende tiltak er implementert, og Statnett jobber stadig med å identifisere ytterligere måter å forebygge fravær på.

Tabell

- 1 Arbeidsrelatert skade som medfører fravær utover den dagen skaden skjedde.
2 Antall fraværsskader per million arbeidede timer.
-

Sykefravær	Enhet	2012	2011	2010
Totalt	Prosent	3,6	3,8	3,8
Kort tid (1-16 dager)	Prosent	1,7	1,6	1,6
Lang tid (>16 dager)	Prosent	2,0	2,2	2,1
Kvinner	Prosent	5,7	6,5	7,2
Menn	Prosent	3,0	3,0	2,9

Fraværsskader ¹	Enhet	2012	2011	2010
Skader med fravær, egne ansatte	Antall	8	11	3
Skadefrekvens (H1-verdi) ² , egne ansatte	Frekvens	3,9	6,4	2,0
Skader med fravær, kontraktører	Antall	18	12	5

Tabell

- 1 Arbeidsrelatert skader totalt.
2 Antall fraværsskader per million arbeidede timer.

Skader ¹	Enhet	2012	2011	2010
Skader, egne ansatte	Antall	17	18	12
Skadefrekvens (H2-verdi) ² , egne ansatte	Frekvens	8,3	10,3	6,0

Tabell

- 1 Registrerte dødsulykker blant tredjepart, oppstått på eller i forbindelse med Statnetts anlegg.

Dødsulykker	Enhet	2012	2011	2010
Dødsulykker, egne ansatte	Antall	0	0	0
Dødsulykker, kontraktører	Antall	0	1	0
Dødsulykker, tredjepart ¹	Antall	0	0	0

Rekruttering og medarbeiderutvikling

Riktig og tilstrekkelig kompetanse er en forutsetning for å gjennomføre de store utbyggingsprosjektene Statnett har planlagt for de kommende årene. For å dekke behovene satser foretaket på utvikling, læring og rekruttering av medarbeidere som samsvarer med Statnetts strategi og verdier.

Statnett legger vekt på et godt arbeidsmiljø med motiverte og engasjerte medarbeidere. Den strategiske kompetanseutviklingsprosessen (SKUP) er godt etablert i virksomheten. Den bidrar til systematisk og enhetlig oppfølging av mål, prestasjoner og atferd, styrkede utviklingsmuligheter, samt sikrer at Statnett beholder og utvikler strategisk viktig kompetanse. Som del av SKUP gjennomføres det årlig utviklingssamtaler med alle ansatte og vurderingsmøter i ledergruppene. I 2012 startet også utrulling av en karrieremodell i Statnett. Denne vil sette ytterligere fokus på individuell utvikling for Statnetts medarbeidere.

Statnett har tre år på rad vært blant de ti beste store bedriftene i Great Place To Work-målingen. I 2012 har selskapet gått over til en mer tilpasset organisasjonsundersøkelse fra Ennova. I tillegg til å fokusere på områder som er viktige for Statnetts arbeidsmiljø, har undersøkelsen benchmark-muligheter mot norske bedrifter i og utenfor energibransjen. Resultatene for 2012 viser at Statnett er et godt sted å arbeide. Sammenliknet med bransjen og andre norske bedrifter ligger Statnett i snitt høyere på de fleste faktorene som måles. Arbeidsgleden er høy i Statnett. Spesielt på ledelse kommer Statnett godt ut. Alle enheter skal etablere relevante forbedringstiltak.

Intern mobilitet og rekruttering

Statnett legger stor vekt på å bygge og spre kompetanse på tvers av bedriften. I 2012 skiftet 57 medarbeidere stilling internt i foretaket, mot 49 i 2011. SKUP-prosessen bidrar til å øke den interne mobiliteten. Foretaket har et langsiktig mål om å dreie 100 årsverk mot strategisk viktige oppgaver i prosjektgjennomføring eller drift. 50 av disse årsverkene ble materialisert i 2012.

1

I 2012 ble det rekruttert 132 nye personer i Statnett, mot 74 i 2011. Turnover, ikke medregnet pensjonsavgang, var 3,3 prosent i 2012, mot 3,7 prosent i 2011. Bemanningsveksten kombinert med moderate avgangstall betyr en netto økning på 319 årsverk de fire siste årene.

For å tiltrekke talenter fra universiteter og høyskoler har Statnett en løpende traineeordning. I 2012 har Statnett hatt 8 traineer i egen traineeordning. I tillegg har det vært en trainee innom Statnett fra et traineesamarbeid mellom SINTEF, NVE og nettselskaper i bransjen. Denne traineen ble fast ansatt hos Statnett etter endt program. To Statnett-traineer har vært på utveksling ved Svenska Kraftnät og Statnetts kontor i Brussel. Statnett satser bevisst på samarbeid med universiteter og høyskoler for å øke sin attraktivitet blant aktuelle studentmiljøer. Jobbmesser, bedriftspresentasjoner og sponsoraktiviteter arrangert av studenter er de mest vanlige tiltakene. Statnett tilrettelegger også for sommerjobber, prosjektoppgaver og masteroppgaver. Statnett fikk i 2012 sterke søkere til traineestillingene.

Tabell

1 Plassering i Uniiversum (The Norwegian Professional Survey) om foretrukket arbeidsgiver for henholdsvis avgangsstudenter og for de med 5 års yrkeserfaring, plassering kun opp til 100 (50 for nyutdannede innenfor IKT).

Statnetts attraktivitet hos avgangsstudenter, rangering Universum¹

Enhet	2012	2011	2010
Blant nyutdannede, teknisk utdanning	32	39	49
Blant profesjonelle, teknisk utdanning	31	34	34
Blant nyutdannede, økonomisk utdanning	95	76	-
Blant profesjonelle, økonomisk utdanning	74	62	-
Blant nyutdannede, IKT utdanning	-	-	-
Blant profesjonelle, IKT utdanning	25	37	98

Likestilling og mangfold

Statnett ønsker mangfold og variasjon i organisasjonen og oppfordrer i alle stillingsannonser personer, uavhengig av etnisk bakgrunn, kjønn eller alder, om å søke stilling i virksomheten. I 2012 var 5,3 % av de som ble rekruttert uten norsk etnisk bakgrunn. Statnett hadde ved utgangen av 2012 totalt 58 medarbeidere med ikke-norsk etnisk bakgrunn, mot 52 i 2011.

Statnett har gjennom mange år arbeidet systematisk med å få flere kvinner inn i ledende og tekniske stillinger. I perioden 2005-2011 økte andelen kvinner i lederstillinger fra ca. 20 til 25 prosent. For 2012 er det en nedgang til 22,4 prosent. Selv om antall kvinnelige ledere har økt også i 2012 går andelen ned fordi antall mannlige ledere har økt mer. Andelen kvinner totalt har økt fra 23 prosent i 2011, til 24,1 prosent i 2012. Selv om det fortsatt er betydelige utfordringer i å få til en mer balansert kjønnsfordeling i Statnett, viser tallene at selskapet har lykket med å få vekst i andel kvinnelige medarbeidere. Statnett vil fortsette arbeidet for å rekruttere flere kvinner til tekniske stillinger og lederstillinger, og som et ledd i dette har det blant annet blitt lagt til rette for mentorordninger. Selskapet ønsker å

fremme kvinners deltakelse i konsernets styrever og ser samtidig positivt på at kvinnelige ansatte blir valgt inn i styrever i andre bedrifter. Kvinneandelen i konsernledelsen var 14 prosent i 2012. I konsernstyret var halvparten av de eiervalgte representantene kvinner i 2012.

I Statnett er kvinner og menn i sammenlignbare stillinger lønnsmessig likestilt, og medarbeiderundersøkelser viser at begge kjønn opplever at kvinner og menn har like muligheter i Statnett.

For at ansatte skal kunne kombinere arbeids- og familieliv på en god måte, legger Statnett praktiske ordninger til rette. Bedriften har egen barnehage i Oslo, utvidet permisjonsmulighet for småbarnsforeldre og fleksibel arbeidstid.

Ansatte	Enhet	2012	2011	2010
Ansatte, totalt	Antall	994	928	913
Årsverk	Antall	981	911	892
Gjennomsnitt stillingsprosent, menn	Prosent	99,4	98,8	98,5
Gjennomsnitt stillingsprosent, kvinner	Prosent	96,5	96,0	95,6
Midlertidig ansatte	Antall	71	43	38
Traineer	Antall	8	10	9
Lærlinger	Antall	27	23	24

Etikkombud

Statnett forvalter store midler som tilhører fellesskapet. Som følge av dette, og av Statnetts rolle i kraftsystemet, må foretaket ha ufravikelige etiske prinsipper og absolutte krav til integritet. Som en av de første bedriftene i landet oppnevnte Statnett i 2006 et eget etikkombud, som har i oppgave å styrke ansattes rettsikkerhet og bidra til å avdekke kritikkverdige forhold og mangler ved systemet. I Statnett er vervet som etikkombud ivarettatt av en advokat i juridisk avdeling.

Etikkombudet skal bidra til at uønskede kulturer og holdninger ikke får utvikle seg. Ombudet ivaretar også arbeidsmiljølovens krav om tilrettelegging for varsling om kritikkverdige forhold. Etikkombudet skal både gjøre undersøkelser etter henvendelse fra ansatte eller ansattes organisasjoner, veilede de ansatte i etiske spørsmål og ta opp saker på eget initiativ. Anonymitetsprinsippet er svært viktig for ombudet, og oppmuntrer til at saker som ellers ikke ville ha blitt behandlet, blir fremmet.

Ordningen med etikkombud har gitt etikk en mer fremtredende plass både på Statnetts dagsorden og i de ansattes bevissthet. Det er stort engasjement og interesse for ombudsordningen og for etiske spørsmål generelt. Etikkombudet rapporterer årlig om antall henvendelser og antall saker som er blitt behandlet. Ombudet behandlet 15 saker i 2012, noe mindre enn året før. I tillegg håndterte ombudet et antall mindre henvendelser. Ingen av sakene har vært alvorlige for Statnett som selskap, selv om de kan ha vært belastende for den/de som har vært involvert.

Andre GRI indikatorer

Tabell

1 Ikke inkludert Statnett Transport AS

Aldersprofil¹	Enhet	2012	2011	2010
Ansatte < 30 år	Antall	96	75	84
Ansatte 30 - 39 år	Antall	182	170	158
Ansatte 40 - 49 år	Antall	336	311	309
Ansatte 50 - 59 år	Antall	261	249	238
Ansatte > 60 år	Antall	120	124	110
Gjennomsnitt alder	År	45,8	46,4	46,0
Gjennomsnitt pensjonsalder	År	65,5	65,1	65,0
Gjennomsnitt ansienitet	År	10,1	11,1	11,0

Tabell

1 Ikke inkludert Statnett Transport AS

Utdanning¹	Enhet	2012	2011	2010
Sivilingeniør	Antall	296	261	263
Ingeniør	Antall	196	179	176
Teknisk utdanning / fagbrev	Antall	237	226	218
Siviløkonom / sosialøkonom	Antall	78	74	73
Annen universitet / høyskole	Antall	104	92	89
Merkantil	Antall	36	38	38
Annet	Antall	48	59	42

GRI

Statnett ønsker å utvikle selskapets rapportering om samfunnsansvar i retning Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer for el-bransjen (GRI Sustainability Reporting Guidelines & Electric Utility Sector Supplement).

Statnetts rapportering om samfunnsansvar for 2012 er integrert i Statnett - Årsrapport 2012. Vi mener rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper og at rapporteringen tilfredsstillende nivå B i henhold til retningslinjene.

I tabellen nedenfor gis henvisning til hvor i Statnett - Årsrapport 2012 informasjon om de enkelte elementer og hovedindikatorer i GRI er gitt i årsrapporten, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse. Indikatorer merket med * er tilleggsindikatorer som er besvart.

GRI kode	Tittel	Referanse til Statnett - Årsrapport 2012
PROFIL		
Strategi og analyse		
1.1	Erklæring fra selskapets øverste leder	Oppsummering fra konsernsjefen
1.2	Beskrivelse av hovedvirkninger, -risiko og -muligheter	Høydepunkter
		Samfunnsansvar
		Styrets beretning 2012
Organisasjon		
2.1	Navn på selskapet	Statnett SF
2.2	Viktige merkevarer, produkter og /eller tjenester	Høydepunkter
		Styrets beretning 2012
		Oppsummering fra konsernsjefen
2.3	Selskapets driftsstruktur	Eierstyring og selskapsledelse
2.4	Selskapets hovedkontor	Note 1 Generelt
2.5	Land hvor selskapet opererer	Styrets beretning 2012: Medarbeidere og organisasjon
2.6	Selskapsform	Eierstyring og selskapsledelse: 1. Eierstyring og selskapsledelse
2.7	Markeder	Ikke nevnt særskilt
2.8	Selskapets størrelse	Styrets beretning: Medarbeidere og organisasjon
		Samfunnsansvar: Våre medarbeidere
2.9	Endringer i størrelse, struktur eller eierskap	Styrets beretning: Medarbeidere og organisasjon
		Samfunnsansvar: Våre medarbeidere
2.10	Mottatte utmerkelser	Samfunnsansvar: Rekruttering og medarbeiderutvikling

GRI kode	Tittel	Referanse til Statnett - Årsrapport 2012
EU1	Installert effekt	Ikke relevant for Statnett
EU2	Energiproduksjon	Ikke relevant for Statnett
EU3	Antall kunder	Ikke nevnt særskilt
EU4	Lengde på linjenett og kabler	Samfunnsansvar: Biologisk mangfold og naturinngrep
EU5	Utslippkvoter for CO ₂ -ekvivalenter	Samfunnsansvar: Klima

Rapporteringsparametere

3.1	Rapporteringsperiode	2012
3.2	Forrige rapport	Årsrapport 2011
3.3	Rapporteringscyklus	Årlig
3.4	Kontakt	Knut Hundhammer
3.5	Prosess for å definere rapportens innhold	Samfunnsansvar: Organisering av samfunnsansvar
3.6	Avgrensning av rapporten (organisatorisk)	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering om samfunnsansvar
3.7	Begrensninger i omfanget av rapporten (tema)	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering om samfunnsansvar
3.8	Grunnlaget for rapportering for sameide selskap, datterselskap etc.	Samfunnsansvar: Hva er samfunnsansvar i Statnett
3.9	Måleteknikker	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering om samfunnsansvar
3.10	Endringer i forhold til tidligere rapportert informasjon	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering om samfunnsansvar
3.11	Endringer i rapportens omfang	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering om samfunnsansvar
3.12	Oversikt over rapporterte indikatorer	Statnetts GRI tabell
3.13	Praksis for ekstern bekreftelse	Samfunnsansvar: Hva er samfunnsansvar i Statnett

Styring, forpliktelser og samhandling med interessenter

4.1	Styringsstruktur	Eierstyring og selskapsledelse: 1. Eierstyring og selskapsledelse: Foretaksstyring
4.2	Om styreleder også er medlem av konsernledelsen	Presentasjon av styret Eierstyring og selskapsledelse: 8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet
4.3	Styremedlemmers uavhengighet	Presentasjon av styret
4.4	Prosess for forslag til styret fra aksjonærer og ansatte	Eierstyring og selskapsledelse: 7. Valgkomité Eierstyring og selskapsledelse: 8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet
4.5	Kompensasjon til styre og ledelsen, relatert til prestasjon	Note 14
4.6	Rutiner for å hindre interessekonflikter i styret	Eierstyring og selskapsledelse
4.7	Prosess for å bestemme styrets kvalifikasjoner og kompetanse	Eierstyring og selskapsledelse
4.8	Interne verdierklæringer etc	Samfunnsansvar Eierstyring og selskapsledelse

GRI kode	Tittel	Referanse til Statnett - Årsrapport 2012
4.9	Styrets tilsyn med organisasjonen	Eierstyring og selskapsledelse
4.10	Styrets evaluering av egne prestasjoner	Eierstyring og selskapsledelse
4.11	Bruk av føre-var-prinsippet	Samfunnsansvar
4.12	Eksterne prinsipper og initiativ som støttes	Samfunnsansvar Eierstyring og selskapsledelse
4.13	Medlemskap i organisasjoner	Samfunnsansvar
4.14	Oversikt over interessegrupper	Samfunnsansvar
4.15	Utvelgelse av intersegrupper	Ikke berørt i årsrapport 2012

INDIKATORER OG LEDELSESPRAKSIS

Økonomi

EU6	Tilgjengelighet til elektrisitet på kort og lang sikt	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Sikker strømforsyning
EU7	Kundeprogrammer for redusert energiforbruk	Ikke relevant for Statnett
EU8	FoU-aktiviteter og -kostnader	Samfunnsansvar: Innovasjon og FoU-arbeid
EU9	Avsetninger for nedstengning av atomkraftverk	Ikke relevant for Statnett
EC1	Økonomisk verdiskapning og fordeling	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Fordeling av verdiskapning
EC2	Økonomiske virkninger, risikoer og muligheter knyttet til klimaendringer	Samfunnsansvar: Innovasjon og FoU Samfunnsansvar: Miljø og klima
EC3	Pensjons- og forsikringsordninger	Note 1
EC4	Økonomisk støtte fra myndigheter	Note 1
EC5 *	Lønn i forhold til standard minstelønn	Etter regelverk
EU11	Utnyttelsesgrad i kraftverk basert på fossilt brensel	Ikke relevant for Statnett
EU12	Energitap i overførings- og distribusjonsnett	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Utslipp fra egen virksomhet: Energibruk og nettap

Miljø

EN3	Direkte energiforbruk	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Utslipp fra egen virksomhet: Energibruk og nettap
EN11	Naturvernområder og områder med høyt biomangfold	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Linjenett og kabler Samfunnsansvar: Miljø og klima: Biologisk mangfolk og naturinngrep
EN12	Påvirkning av naturvernområder og områder med høyt biomangfold	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Linjenett og kabler
EN14 *	Styring av påvirkning av biomangold	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Biologisk mangfolk og naturinngrep
EN16	Direkte og indirekte utslipp av klimagasser	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Klima
EN22	Avfallsmengder og -håndtering	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Utslipp fra egen virksomhet
EN23	Akutt- og uhellsutslipp	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Utslipp fra egen virksomhet

GRI kode	Tittel	Referanse til Statnett - Årsrapport 2012
EN26	Redusering av miljøpåvirkninger fra produkter og tjenester	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Miljøpåvirkning fra egen virksomhet
EN27	Gjenvinning av produkter og emballasje	Samfunnsansvar: Miljø og klima: Miljøpåvirkning fra egen virksomhet
EN28	Miljøbøter og -sanksjoner	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Trygg og sikkert arbeidsplass

Medarbeideroppfølging

EU14	Praksis for å sikre tilgang på riktig kompetanse	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Rekruttering og medarbeiderutvikling
EU15	Andel ansatte som går av med pensjon kommende 5 - 10 år	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Aldersprofil
EU16	Policy og krav i forhold til opplæring innen helse og sikkerhet	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Trygg og sikkert arbeidsplass
LA1	Antall ansatte	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Ansatte
LA2	Turnover	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Intern mobilitet og rekruttering
EU18	Andel leverandøransatte med opplæring i helse og sikkerhet	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Trygg og sikkert arbeidsplass
LA4	Kollektive forhandlingsordninger	Regulert av norsk lov
LA5	Minimum varslingsfrist ved organisasjonsendringer/ omstruktureringer	Regulert av norsk lov
LA7	Skader og sykefravær	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Trygg og sikkert arbeidsplass
LA11 *	Kompetansestyring og livslang læring	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Rekruttering og medarbeiderutvikling Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Intern mobilitet og rekruttering
LA12 *	Andel ansatte med regelmessig medarbeider- og utviklingsvurdering	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Rekruttering og medarbeiderutvikling
LA13	Diversitet i styrende organer og i ulike stillingskategorier	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Likestilling og mangfold
LA14	Forhold mellom grunnlønn for menn og kvinner	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Likestilling og mangfold

Menneskerettigheter

HR2	Leverandører og entreprenører vurdert i forhold til menneskerettigheter	Etter regelverk
HR4	Antall saker om diskriminering	Ingen registrerte saker
HR5	Risikovurdering knyttet til organisasjonsfrihet og kollektive lønnsforhandlinger	Ingen registrerte saker
HR6	Risikovurdering knyttet til barnearbeid	Ingen registrerte saker
HR7	Risikovurdering knyttet til tvangsarbeid	Ingen registrerte saker
HR9 *	Krenkelse av urfolkrettigheter	Ingen registrerte saker

GRI kode	Tittel	Referanse til Statnett - Årsrapport 2012
Samfunn		
	Beskrivelse av ledelsespraksis	
EU19	Involvering av interessenter i utviklingsplaner og -prosjekter	Samfunnsansvar: Statnetts rapportering av samfunnsansvar: Dialog med interessenter
EU21	Beredskapsplaner og -øvelser	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Beredskap
SO4	Tiltak som svar på korrupsjon	Ingen korrupsjonssaker
SO6 *	Økonomisk støtte til politiske miljøer	Ingen registrerte saker
SO7 *	Saker om konkurransehindring	Ingen registrerte saker
SO8	Bøter og sanksjoner for brudd på korrupsjons- og konkurransereguleringer	Ingen registrerte saker
Produktansvar		
	Beskrivelse av ledelsespraksis	
PR1	Påvirkning på helse og sikkerhet fra produkter og tjenester	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Elektromagnetiske felt
EU25	Dødsfall og skader på tredjepart	Samfunnsansvar: Våre medarbeidere: Trygg og sikkert arbeidsplass
PR5 *	Kundetilfredshet	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Omdømme, sponing og synlighet
EU28	Strømbrydd, frekvens	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Sikker strømforsyning
EU29	Strømbrydd, varighet	Samfunnsansvar: Statnett og samfunnet: Sikker strømforsyning
EU30	Gjennomsnittlig tilgjengelighet for kraftverk	Ikke aktuell for Statnett

Eierstyring og selskapsledelse

Foretaksstyring skal gjøre Statnett i stand til å levere på sitt samfunnsoppdrag ved å klargjøre rollefordeling mellom eier, styret og administrasjonen og etablere rammer for ønsket atferd i foretaket. Under følger styrets årlige redegjørelse for etterlevelse av Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (www.nues.no). Avvik fra anbefalingen forklares.

NIVÅ 1: Retningslinjer besluttet av styret, kalt styringspolicyer. Disse omfatter verdigrunnlaget, etiske retningslinjer, policy for ledelse, styring og kontroll og policy for anleggsforvaltning.

NIVÅ 2: Funksjonspolicyer fremsetter felles prinsipper med føringer for beslutning og agering.

NIVÅ 3: Beskrivelse av Statnetts hovedprosesser, deres sekvens, leveranser, roller og ansvar, hensyntatt felles prinsipper i funksjonspolicyer og krav i instruks.

NIVÅ 4: Retningslinjer av operasjonell karakter som prosedyrer, instruks, sjekklister og håndbøker.

1. Eierstyring og selskapsledelse

Statnett er et statsforetak opprettet i henhold til Statsforetaksloven og eid av staten ved Olje- og energidepartementet (OED). Statsrådets forvaltning utøves under konstitusjonelt og parlamentarisk ansvar. Foretaket er selvstendig og står selv ansvarlig for sine forpliktelser.

God eierstyring og selskapsledelse er en forutsetning for stabil verdiskaping over tid. Virksomhetens grunnleggende styringsprinsipper bidrar til at Statnett imøtekommer de krav og forventninger som stilles av vår eier, ansatte, kunder, leverandører, långivere og andre interessenter.

Foretaksstyring

Statnetts styrende organer beslutter rammer for virksomheten. Disse består av konstitusjonelle prinsipper knyttet til det statlige eierskapet, statens eierstyringsprinsipper, vedtekter og vedtak i foretaksmøtet.

Sammen med styreinstruks og instruks for konsernsjef utgjør disse sentrale styrende dokumenter i Statnett. Styret og konsernsjef vedtar rammeverket som virksomhetens aktiviteter skal utføres innenfor for å nå vedtatte målsetninger.

Statnetts rammeverk for foretaksstyring består av fire nivå av dokumenterte retningslinjer:

Statnett har fokus på kvalitetsstyring og kontinuerlig forbedring, og er sertifisert i henhold til PAS 55 (kvalitetsstandard for anleggsforvaltning), ISO 9001 (kvalitetsstyring) og ISO 14001 (miljøstyring).

2. Virksomhet

Statnett har et sektorpolitisk formål. I Statnetts vedtekter (§ 2) heter det at "Statnett SF er systemansvarlig i det norske kraftsystemet". Som systemansvarlig har Statnett ansvaret for at det til enhver tid er momentan balanse mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i Norge. Rollen som systemansvarlig er nærmere utdypet i forskrift om systemansvar.

Videre fremgår det at "foretaket skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Statnett SF skal alene eller sammen med andre planlegge og prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg. Statnett SF skal utføre de oppgaver som det er pålagt i henhold til lovgivning og konsesjoner. Statnett SF skal for øvrig følge forretningsmessige prinsipper." Statnetts vedtekter er tilgjengelig på foretakets hjemmeside.

Statnett har konkretisert sitt oppdrag, sine verdier og sine hovedmål:

Statnetts oppdrag

Statnett skal bygge neste generasjon sentralnett innen 2030.

Statnetts verdier

Statnetts verdier er langsiktighet, respekt og fellesskap. Verdiene skal ligge til grunn for alt Statnett gjør, og setter kursen for hvordan ledelse og ansatte skal opptre i sitt daglige arbeid.

Statnetts hovedmål

Hovedmålene beskriver hva Statnett ønsker å levere:

- *Forsyningssikkerhet*
Statnett skal sikre kraftforsyningen gjennom et nett med tilfredsstillende kapasitet og kvalitet.
- *Verdiskaping*
Statnetts tjenester skal skape verdier for kunder og samfunnet.
- *Klima*
Statnett skal legge til rette for realisering av Norges klimamål.

Statnett har også satt mål for hvordan foretaket ønsker å levere:

- Statnett skal gjennomføre arbeidet uten skader for mennesker og med respekt for naturen.
- Statnett skal kjennetegnes som en kundeorientert organisasjon.
- Foretakets leveranser skal være preget av våre verdier.

Statnetts strategi fremsetter fokus på kjernevirksomheten, og følgende fem innsatsområder er viktige for å realisere Statnetts målsetninger:

- Sørge for sikker og effektiv drift.
- Bygge et robust og miljøtilpasset sentralnett.
- Forsyningssikkerhet og verdiskaping i samspill med Norden og Europa.
- Utvikle neste generasjon Statnett.
- Sikre aksept og forståelse for Statnetts samfunnsoppdrag.

3. Selskapskapital og utbytte

Statnett har per 31.12.2012 en egenkapital som er hensiktsmessig tilpasset foretakets virksomhet og risikoprofil i dag. Statnetts strategi innebærer realisering av betydelige investeringer som er nærmere beskrevet i Nettutviklingsplan 2011 og oppdatert investeringsplan 2012. Staten som eier har i Prp. St 1 (2011-2012) uttalt at Statnett skal ha en finansiell posisjon som gjør foretaket i stand til å gjennomføre alle samfunnsøkonomisk lønnsomme nettinvesteringer. Realisering av de planlagte investeringene forutsetter at Statnett tilføres ytterligere egenkapital i løpet av kommende femårsperiode. Beslutning om kapitalforhøyelse kan kun gjøres av foretaksmøtet.

Konsernets utbyttepolitikk fastsettes i Statsbudsjettet. I Prp. St 1 (2011-2012), har regjeringen fastsatt en langsiktig utbyttepolitikk på 50 prosent av definert utbyttegrunnlag fram til og med regnskapsåret 2015. Utbyttegrunnlag er definert som konsernets årsresultat etter skatt, justert for årets endringer i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt.

4. Likebehandling av eiere og transaksjoner med nærstående

Statnett SF eies 100 prosent av Staten ved OED. Foretaket har derfor ikke behov for egne retningslinjer rundt likebehandling av eiere.

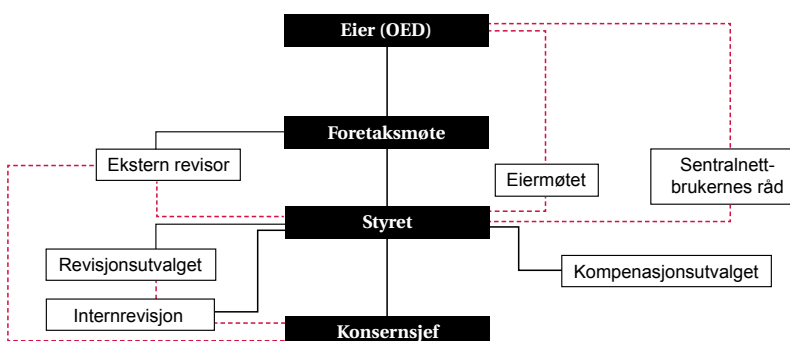
Statnett benytter verddivurderinger utarbeidet av uavhengige tredjeparter når vesentlige transaksjoner skjer mellom foretaket og nærstående parter, slik dette fremgår av lovgivningen.

Statnetts etiske retningslinjer setter krav til at ansatte melder ifra dersom det kan være spørsmål om deres habilitet. Etikkbudet er etablert som varslingskanal.

5. Fri omsettelighet

Statnett er et statsforetak uten omsettelige eierandeler.

Figur: Oversikt over styringsstrukturen i Statnett ved utgangen av 2012. Formelle rapporteringslinjene illustreres av heltrukne linjer.

6. Foretaksmøtet

OED utøver som eneste eier den øverste myndighet i foretaket gjennom foretaksmøtet.

På det ordinære foretaksmøtet skal følgende spørsmål behandles og avgjøres: Fastsetting av foretakets resultatregnskap og balanse, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd, fastsetting av konsernresultatregnskapet og konsernbalanse. I tillegg behandles andre saker som etter lov eller vedtekter hører under foretaksmøtet, herunder valg av styre og fastsettelse av godtgjørelse for medlemmer av styre og styreutvalg. Styret og revisor deltar i foretaksmøtet.

Departementets myndighet i foretaket kan ikke utøves utenom foretaksmøtet. Foretaksmøtet vedtar Statnetts vedtekter, herunder Statnetts formål som setter rammer for virksomheten Statnett kan drive. Ordinært foretaksmøte holdes hvert år innen utgangen av juni måned.

7. Valgkomité

Statnett har ingen valgkomité. OED utpeker foretakets styremedlemmer i foretaksmøtet.

8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Statnett har ikke bedriftsforsamling. Foretakets styre skal i henhold til vedtektene bestå av syv til ni medlemmer samt eventuelle varamedlemmer. To, eventuelt tre medlemmer og eventuelle varamedlemmer for disse velges av og blant de ansatte i foretaket etter de regler som gjelder for dette etter statsforetaksloven § 20 med tilhørende forskrifter. I henhold til statsforetaksloven § 21 blir styremed-

lemmer valgt for perioder av inntil to år, men blir stående til nytt styremedlem er valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

For informasjon om hvert enkelt styremedlem, se egen omtale i årsrapporten.

Styret hadde et oppmøte på 92,2 prosent gjennom 2012.

Konsernsjef kan etter statsforetaksloven ikke være medlem av styret. Med unntak av ansattes representanter er styremedlemmene uavhengig av virksomheten og eier.

9. Styrets arbeid

Styret har det overordnede ansvaret for forsvarlig ledelse av Statnett. Det er fastsatt en styreinstruks som blant annet pålegger styret å etablere en årlig plan for sitt arbeid, som fastsetter roller og ansvarfordeling mellom styret og konsernsjef og sikrer habilitet i behandling av saker. Styret skal beslutte Statnetts strategi og sørge for at Statnett er hensiktsmessig organisert. Styret vedtar budsjetter, påser at Statnett overholder formelle krav, lover og forskrifter, har betryggende formuesforvaltning og et godt arbeidsmiljø. Statnetts etiske retningslinjer pålegger styremedlemmer på eget initiativ å varsle om forhold som kan påvirke deres habilitet. Styret gjennomfører årlig evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse med hensikt å sikre god kvalitet i styrearbeidet.

Revisjonsutvalg

Styret har opprettet et revisjonsutvalg som skal være et saksforberedende organ til styret. Styret har vedtatt instruks for revisjonsutvalget. Revisjonsutvalgets oppgaver er å forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåke systemene for risikostyring og internkontroll, inkludert foretakets internrevisjon. Videre skal revisjonsutvalget ha løpende kontakt med foretakets valgte revisor om revisjon av foretaket og vurdere å overvåke revisors uavhengighet ifølge revisorloven. Se også note 18 i årsregnskapet som omhandler honorar til revisor.

Kompensasjonsutvalg

Styret har etablert et kompensasjonsutvalg som skal bistå styret i arbeidet med å fastsette konsernsjefens ansettelsesvilkår og hovedprinsipper og rammer for avlønning av Statnetts konsernledelse. Styret har vedtatt instruks for kompensasjonsutvalget. I samsvar med vedtektenes § 9 utarbeider styret en erklæring om lederlønninger i samsvar med allmennaksjelovens regler, regnskapsloven og retningslinjer for statlig eierskap. Se også note 14 i årsregnskapet.

Prosjektutvalg

Styret har etablert et prosjektutvalg med virkning fra 1.1.2013. Prosjektutvalget skal virke som et forberedende organ for styret når det gjelder oppfølgingen av Statnetts utbyggingsprosjekter basert på et definert mandat. Prosjektutvalget skal spesielt sikre god eierstyring av de styregodkjente utbyggingsprosjektene og skal følge opp prosjekter fra og med prinsipiell investeringsbeslutning (BP2) i Statnetts prosjektmodell. Prosjektutvalget skal legge sine vurderinger frem for styret, men

skal ikke treffe beslutninger på vegne av styret. Utvalget skal årlig gjennomgå og eventuelt foreslå oppdatering av mandatet.

Sentralnettbrukernes råd

I forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2013 besluttet Stortinget at ordningen med sentralnettbrukernes råd opphører. Ekstraordinært foretaksmøte 11. januar 2013 vedtok på bakgrunn av dette at § 8 i Statnetts vedtekter utgår. Sentralnettbrukernes råd var operativt gjennom 2012 og hadde seks medlemmer som ble oppnevnt av foretaksmøtet og som representerte interesseorganisasjoner. Sentralnettbrukernes råd behandlet saker angående Statnetts regulerte monopol- og myndighetsoppgaver.

10. Risikostyring og intern kontroll

Statnett har en systematisk gjennomgang av risiko i virksomheten. Styret får en fullstendig gjennomgang av foretakets risikobilde to ganger årlig. Alle styregodkjente utbyggingsprosjekter rapporteres til styret, og inkluderer oppdatert risikobilde per prosjekt.

Internkontroll er en integrert del av virksomhetsstyringen. Statnett gjennomfører halvårlig business reviews i alle virksomhetsområder, og inkluderer blant annet gjennomgang av HMS-resultater, målekort, økonomi og risikoeksponering. Styret gjennomfører en årlig gjennomgang og vurdering av foretakets internkontroll.

Statnett offentliggjør kvartalsvise finansielle rapporter. Ekstern og intern rapportering behandles i konsernledelse, revisjonsutvalg og styret.

Internkontroll og finansiell rapportering

Statnetts etiske retningslinjer og verdigrunnlag danner sammen med foretakets organisering, ledelsesfora og rapporteringslinjer grunnlaget for et godt internt kontrollmiljø. Det er utarbeidet en egen policy for regnskap og finansiell rapportering. Ved behov gjennomføres det risikovurderinger av de viktigste prosessene i forbindelse med finansiell rapportering. Revisjonsutvalg, internrevisor og styret overvåker foretakets systemer for internkontroll.

Etiske retningslinjer

Statnetts etiske retningslinjene dekker områder som er viktige for å sikre god forretningsetikk i alle aspekter av foretakets aktiviteter. De inneholder konkrete og praktiske regler, og setter standarder for hvordan den enkelte ansatte skal agere. Statnett har oppnevnt et etikkombud som ivaretar arbeidsmiljølovens krav om tilrettelegging for varsling av kritikkverdige forhold. Overtredelse av etiske retningslinjer kan resultere i sanksjoner, avhengig av bruddets art og omfang. Etiske retningslinjer gjelder for styremedlemmer, ledere, ansatte, innleid personell og andre som handler på vegne av Statnett.

Etiske retningslinjer for leverandører

Statnett legger stor vekt på at leverandører og samarbeidspartnere tilfredsstiller foretakets etiske retningslinjer for leverandører. Forpliktelse til å etterleve disse

etiske kravene avtalesfestes i kontraktene med leverandører. Det følges opp med inspeksjoner og revisjoner at kravene etterleves under gjennomføring av kontraktene. De etiske retningslinjene for ansatte og leverandører er i sin helhet tilgjengelige på Statnetts hjemmesider.

11. Godtgjørelse til styret

Detaljert oversikt over godtgjørelse til Styret finnes i note 14 i årsregnskapet.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Statnett følger de retningslinjer som gjelder for lederlønninger i statlige foretak. Detaljert oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte finnes i note 14 i årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Åpenhet

Statnett er underlagt offentlighetsloven (med noen særskilte begrensninger), regler om informasjon til kraftmarkedet og sikkerhets- og beredskapslovgivningen. Statnett distribuerer finansiell og operasjonell informasjon i samsvar med lovgivningen og praktiserer både meroffentlighet og åpenhet. Finansiell og operasjonell informasjon, samt foretakets finansielle kalender, gjøres tilgjengelig på Statnetts hjemmesider.

Eiermøtet

I tillegg til dialogen med eierne i foretaksmøtet legger eier til rette for at styret kan kommunisere med eier også utenfor foretaksmøtet. Eiermøtet er opprettet som et uformelt forum hvor styret og eier kan utveksle meninger og diskutere saker av stor økonomisk eller strategisk betydning for Statnett. De synspunkter eier gir uttrykk for i eiermøtet er innspill til Statnetts administrasjon og styre. Saker som krever tilslutning fra eier må tas opp på foretaksmøtet.

14. Selskapsovertakelse

Statnett SF er et statsforetak. Salg av eierandeler vil innebære omdanning av selskapsform som krever lovendring gjennom samtykke fra Stortinget.

15. Revisor

Ekstern revisor er valgt av foretaksmøtet og er uavhengig i forhold til Statnett. Ernst & Young har vært foretakets eksterne revisor i 2012. Revisor fremlegger for revisjonsutvalget en årlig plan for arbeidet. Revisor møter i revisjonsutvalget når relevante saker er til behandling. Revisor deltar i styremøter som behandler årsregnskapet. Revisor skal ha et årlig møte med styret uten at ledelsen er til stede. Revisjonsutvalget vurderer og gir sin innstilling til valg av ekstern revisor og har ansvar for å overvåke revisors uavhengighet. Som en viktig del av arbeidet med å sikre revisors uavhengighet har styret fastsatt retningslinjer for foretakets adgang

til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon. Revisor går hvert år gjennom selskapets interne kontroll med revisjonsutvalget.

Opplysninger om revisors honorar fordelt på revisjon og andre tjenester finnes i note 18 i årsregnskapet.

Styrets beretning

Statnett har et overordnet ansvar for stabil og sikker strømforsyning i Norge og skal legge til rette for at kraftmarkedet fungerer godt. 2012 har vært et år med stabil drift, og kraftsituasjonen i Norge har vært god gjennom hele året. Den samlede kraftproduksjonen økte med 17 prosent fra 2011, det ble satt både produksjons- og eksportrekorder og det var kun to uker med netto import.

Den nordiske frekvenskvaliteten, målt som antall minutter utenfor frekvensbåndet 49,9 - 50,1 Hz, har blitt svekket de siste årene. Statnett har sammen med de andre nordiske TSOene arbeidet med en tiltaksplan for å bedre dette. I desember startet et nytt marked for automatiske reserver, Frequency Restoration Reserves (FRR). Reserven skal medvirke til at frekvensen bringes tilbake til 50 Hz og redusere konsekvensene ved hendelser i systemet.

For å ivareta og bedre forsyningsikkerheten og legge til rette for verdiskaping og reduserte klimautslipp, er Statnett i startfasen av sitt oppdrag med å bygge neste generasjon sentralnett innen 2030. Statnetts planer, som er beskrevet i Nettutviklingsplanen 2011 og oppdatert investeringsplan 2012, er i samsvar med regjeringens Nettmelding som ble fremlagt 2. mars 2012. Oppdraget stiller store krav til Statnett som organisasjon og samspillet med foretakets interessenter. Dette krever effektive konsesjonsprosesser, styrking av Statnetts egen gjennomførings- evne samt økt anvendelse av leverandørindustrien og utvidete kontraktmodeller. Statnetts investeringer i sentralnettet i kommende tiårsperiode vil ligge innenfor et anslått kostnadsspenn på 50 - 70 milliarder kroner. Det vil medføre økt finansieringsbehov og derav vurderes også behovet for tilførsel av egenkapital. Den økte aktiviteten påvirker Statnetts risikobilde. Statnett vektlegger helhetlig risikostyring og et omfattende forbedrings- og tiltaksarbeid pågår for å møte denne utfordringen.

I 2012 har det vært en økning i investeringer, og det har pågått et omfattende planarbeid som viser at investeringsnivået forventes å vokse sterkt de kommende år. Statnett har store linjeprojekter under bygging. De største prosjektene er Ørskog - Sogndal og Sima - Samnanger, som begge er viktige for forsyningsikkerheten henholdsvis for Midt-Norge og Bergensområdet. Andre større og viktige prosjekter under bygging er mellomlandsforbindelsen Skagerrak 4 til Danmark og kabelforbindelsen Ytre Oslofjord. Det økte investeringsnivået inkluderer også betydelige reinvesteringer i eksisterende anlegg.

Statnetts kommende investeringer i sentralnettet vil medføre økninger av tariffer og derigjennom representere en økt kostnad for brukerne. Statnett søker så langt som mulig å avveie mellom investeringstiltak som er nødvendige for å ivareta forsyningsikkerheten og en kostnadseffektiv samlet utbyggingsplan. Videre vektlegger Statnett samordning av entrepriseløsninger på tvers av prosjekter for

å utnytte leverandørmarkedet effektivt. Statnett har pr 2012 konsesjon på ca. 17 prosent av en foreløpig beregnet investeringsportefølje på 50 - 70 milliarder kroner. Plantallene kan påvirkes blant annet av omprioriteringer av porteføljen, nye konsesjonsvilkår og kostnadsutviklingen i leverandørmarkedet. Hvert enkeltprosjekt gjennomgår flere beslutningspunkter før endelig investeringsbeslutning fattes. De største prosjektene blir også gjenstand for ekstern kvalitetssikring. Siden 2003 er ca. 80 prosent av Statnetts prosjekter gjennomført innenfor budsjett.

Det nordiske og nord-europeiske energisystemet er under strukturell endring. Dette stiller nye krav til fremtidens norske sentralnett for å opprettholde robusthet og sikre fleksibilitet i energiforsyningen. For å tilrettelegge for ny fornybar kraft, hovedsakelig småkraft (vann) og vindkraft, og et forventet nordisk kraftoverskudd, og for å ivareta forsyningssikkerheten i tørrårssituasjoner, er det behov for økt utvekslingskapasitet med kraftsystemer utenfor Norden. I 2012 har Statnett kommet til enighet med sentrale parter i Tyskland og England om bygging av mellomlandsforbindelser, med mål om ferdigstillelse i henholdsvis 2018 og 2020. Prosjektene er viktige for utviklingen av det nordeuropeiske strømmettet og høyt prioritert av alle involverte parter.

Statnett ble i 2012 sertifisert etter kvalitetsstandarden PAS 55 (Publicly Available Specification 55). PAS 55 stiller krav til foretakets anleggsforvaltning i et anleggs livsløpsperspektiv. Standarden forutsetter en tydelig sammenheng fra foretakets strategi og planer til gjennomføring av aktiviteter samt risikobaserte beslutninger. PAS 55-kravene er høye, de forutsetter en kontinuerlig forbedring av anleggsforvaltningen og underbygger Statnetts fokus på en kostnadseffektiv drift i en sterk vekstfase.

I Statnett er det fokus på Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) rettet mot både regulær drift og den økende utbyggingsaktiviteten. Det har i 2012 vært innført flere tiltak og det arbeides systematisk med å legge til rette for Statnetts HMS nullfilosofi. Statnett hadde i 2012 ingen alvorlige hendelser. Imidlertid inntraff det 3. januar 2013 en tragisk ulykke på et av Statnetts utbyggingsprosjekter hvor en ansatt hos en underentreprenør mistet livet. Ulykken etterforskes av politi og arbeidstilsyn. Statnett har i tillegg iverksatt en egen gjennomgang av ulykken.

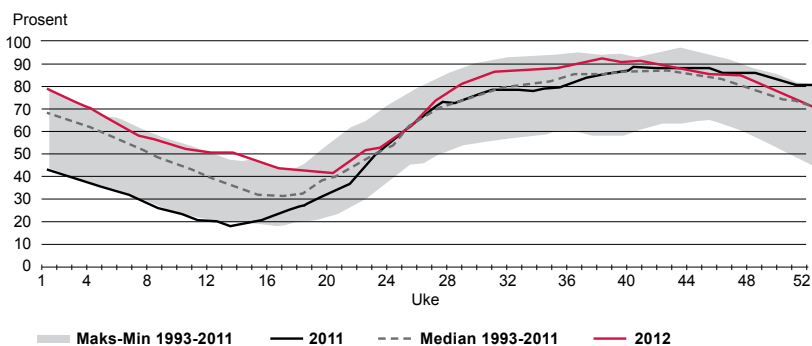
Forsyningssikkerhet

Kraftsituasjonen i Norge var god gjennom hele 2012. Ved inngangen til 2012 var den hydrologiske balansen 12 TWh over normalen og balansen var på dette nivået gjennom store deler av året. En kald og tørr avslutning på året, medførte at den hydrologiske balansen ble redusert og var tre TWh under normalen ved utgangen av 2012.

Det har i 2012 vært store variasjoner i magasinfyllingen. Ved inngangen til 2012 var magasinfyllingen 80 prosent, 35 prosentpoeng høyere enn i 2011, 10 prosentpoeng over medianen og på nivå med maksimum for måleserien 1993 - 2011. I mars var temperaturen 4,3 grader over normalen, den varmeste mars som er registrert for landet som helhet siden år 1900. Nedbøren i mars var 155 prosent av normalen, og medførte høyt tilsig for årstiden.

I 2. kvartal var nedbøren over normalen, men temperaturer under normalen medførte sen vårkulminasjon og dermed redusert magasinopfylling i forhold til medianen. Store nedbørmengder i juli medførte en økning i magasinopfyllingen. I desember var månedstemperaturen 2,6 grader under normalen og månedsnedbøren var 70 prosent av normalen, noe som reduserte magasinopfyllingen. Ved utgang av 2012 var magasinopfyllingen 70 prosent, på nivå med medianen.

Middeltemperaturen i 2012 var på nivå med normalen og nedbøren var 105 prosent av normalen. Dette tilsvarer 129 TWh nedbøreneergi, 1 TWh over normalen. Tilsiget i 2012 var 134 TWh, 5 TWh høyere enn normalt (basert på perioden 1981 - 2010), men 15 TWh mindre enn i 2011. Hovedårsaken til endring i magasinopfyllingen, fra 10 prosentpoeng over medianen ved starten av året til mediannivå ved utgangen av året, er høy eksport gjennom hele året.

Det samlede kraftforbruket i 2012 var 130 TWh, mot 123 TWh året før. Den samlede kraftproduksjonen var 148 TWh i 2012, en økning på 17 prosent fra 2011. Dette ga en netto eksport på 18 TWh, som er det høyeste siden år 2000.

I 2012 var det kun to uker med netto import. Høy produksjon resulterte i produksjons- og eksportrekorder; 2. februar var produksjonen i en time 25 910 MWh/h, 3. april ble det registrert timesutveksling på 5 195 MWh/h og i uke 33 ble det målt ukesutveksling på 655 GWh.

27. juni ble ny linje mellom Sauda og Saurdal satt i drift. Linjen er 420 kV, men blir drevet som 300 kV, og har på en effektiv måte avlastet øvrige linjer i området og bedret drifts- og forsyningssituasjonen på Vestlandet.

Den nordiske frekvenskvaliteten har vært noe redusert i enkelte perioder og Statnett har sammen med de andre nordiske TSOene arbeidet med en tiltaksplan for å bedre dette. 3. desember startet et nytt marked for automatiske reserver, Frequency Restoration Reserves (FRR). Reserven skal medvirke til at frekvensen bringes tilbake til 50 Hz og redusere konsekvensen ved hendelser i systemet. Fra januar 2013 bidrar også Sverige og Danmark med FRR i det nordiske systemet.

I 2012 var det flere driftsforstyrrelser som preget driftssituasjonen i kortere eller lengre perioder:

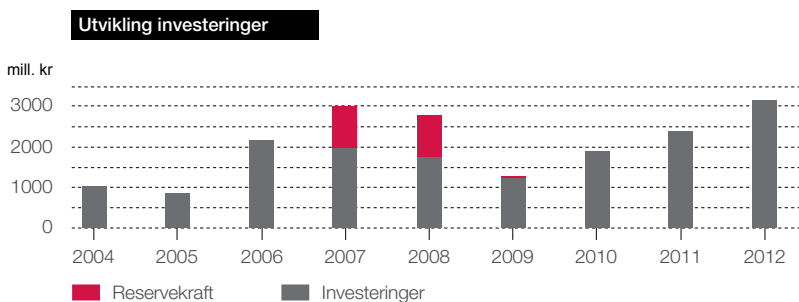
- Etter transformatorhavari i Kvandal høsten 2011 ble forsyningssikkerheten til Troms og Finnmark ytterligere forverret 2. februar grunnet mastehavari på forbindelsen mellom Varangerbotn og Finland. 10. februar ble forbindelsen til Finland gjenopprettet. 15. februar ble en reservetransformator satt i drift i Kvandal og forsyningssikkerheten var tilnærmet normal.
- 26. januar førte transformatorutfall i Vang (Hamar) til utfall av 100 MW forbruk i ca. tre timer.
- 4. april havarete to master på linjen Aura - Viklandet som følge av snøras. Dette medførte redusert forsyningssikkerhet til Møre-området. Situasjonen bedret seg utover våren på grunn av lavere forbruk og høyere produksjon. Linjen var tilbake i drift 4. november.
- I forbindelse med arbeid i Rød transformatorstasjon oppsto en driftsforstyrrelse 19. november. Industri på Herøya, Rafnes og Esso Slagentangen ble berørt og ca. 500 MW produksjon falt ut. Industriforbruk og produksjon ble innkoblet etter ca. 35 minutter. Transformatorstasjonen var tilbake i full drift 25. januar 2013.
- Storm på Sørvestlandet 14. og 15. desember medførte mastehavari på linjene Saurdal - Sauda og Førre - Lyse. Linjene ble innkoblet i januar 2013.

Investeringer

Statnett har store utbyggingsprosjekter under planlegging og gjennomføring. Planene er presentert i Statnetts nettutviklingsplan fra 2011 samt oppdatert investeringsplan høsten 2012. Planene er i tråd med Stortingsmelding 14 (2011 - 2012), Nettmeldingen. Statnett investerte 3 152 millioner kroner i 2012, inkludert både idriftsatte og pågående investeringsprosjekter. Dette er en økning fra 2 384 millioner kroner i 2011.

Figur

Investeringer NorNed i perioden 2005-2008 utgjorde 2 446 mill. kr

Idriftsatte prosjekter i 2012 utgjorde 1 339 millioner kroner.

Verdien av anlegg under utførelse var ved utgangen av 2012 på 4 277 millioner kroner, en netto økning på 1 840 millioner kroner i 2012, og relaterer seg i hovedsak til linjene Ørskog - Sogndal og Sima - Samnanger, samt mellomlandsforbindelsen Skagerrak 4 til Danmark.

De viktigste prosjektene til Statnett er vist i tabellen nedenfor. Prosjekter under melding er prosjekter hvor Statnett har meldt til NVE at det vil søkes konsesjon, men konsesjonssøknaden er ikke sendt. Prosjektene under konsesjonsbehandling behandles av myndighetene.

Oversikt over større investeringsprosjekter

Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om prosjektene.

Prosjekt	Sted	Forventet investering mill. kr
Idriftsatte prosjekter		
Hasle transformatorstasjon		400
Sauda - Liastølen	Rogaland	200
Modernisering av IKT infrastruktur i Statnetts stasjoner		87
Pågående større investeringsprosjekter		
Ørskog - Sogndal	Møre og Romsdal/Sogn og Fjordane	4 600 - 5 600
Spenningsoppgradering østre korridor (Kristiansand - Rød)	Vest-Agder/Telemark	1 350 - 1 950 ¹⁾
Stasjonsinvesteringer (Frogner, Mestervik reservetransformatorer og reaktorer for spenningsreduksjon)		1 400 - 1 750
Skagerrak 4	Norge/Danmark	1 400 - 1 700 ²⁾
Ytre Oslofjord	Vestfold/Østfold	1 200 - 1 400
Sima - Samnanger	Hordaland	900 - 1 100
Varangerbotn - Skogfoss	Finnmark	480 - 580
Under konsesjonsbehandling		
Ofoten - Balsfjord - Hammerfest	Nordland/Troms/Finnmark	8 000 - 12 000
Spenningsoppgradering vestre korridor	Vest-Agder/Rogaland	6 000 - 9 000
Stasjonsinvesteringer (Hamang, Lakselv, transformorkapasitet Østlandet mm.)		2 900 - 4 100
Storheia - Snillfjord - Trollheim	Sør-Trøndelag/Møre og Romsdal	2 600 - 3 900
Namsos - Roan - Storheia	Trøndelag	1 400 - 2 100
Spenningsoppgradering Midt-Norge Delstrekning Klæbu - Namsos	Trøndelag	700 - 1 000
Reinvesteringer Indre Oslofjord - kabelforbindelser		670 - 870
Melding		
SydVestlinken	Norge/Sverige	3 300 - 5 000
"Arctic Circle" Skaidi - Varangerbotn	Finnmark	2 250 - 3 500
Mellomlandsforbindelser		
Kabel til England		6 000 - 8 000 ²⁾
Kabel til Tyskland		6 000 - 8 000 ²⁾

Prosjekt	Sted	Forventet investering mill. kr
IKT prosjekter		
Fornyelse av Statnetts driftsentralsystem		400 - 500
Nytt Regulerings- og Markedssystem		200 - 250
Datanett for styring av kraftsystemet		200 - 250

- 1) Delstrekninger er under konsesjonsbehandling
2) Statnetts andel

Beløpene i tabellen viser et forventet intervall inkludert alle kostnader ved prosjektet. Idriftsatte og pågående prosjekter vises i løpende kroner, øvrige prosjekter i 2012 kroner.

Viktige hendelser vedrørende prosjekter i 2012

Ferdigstilte større investeringsprosjekter

- *Hasle transformatorstasjon*: Ny oppgradert stasjon idriftsatt i november.
- *Sauda - Liastølen*: 29 km ny 420 kV ledning spenningssatt i juni. Linjen blir drevet som 300 kV.
- *Modernisering av IKT infrastruktur i Statnetts stasjoner*: Prosjektet gir forbedret kapasitet, tilgjengelighet, sikkerhet og funksjonalitet for IKT-tjenestene på Statnetts stasjoner. Prosjektet er gjennomført med kostnader under budsjett.

Pågående større investeringsprosjekter

- *Ørskog - Sogndal*: Det er høy aktivitet på bygging av ledning og stasjoner. Det arbeides med å få tilgang til grunn etter at endelig konsesjon ble gitt i desember 2011.
- *Spenningsoppgradering østre korridor, Kristiansand - Rød*: Anleggsarbeid er igangsatt på strekningen Kristiansand - Bamble. Endelig konsesjon for strekningen Bamble - Rød mottatt 1. mars 2013.
- *Skagerrak 4*: Fremdrift i henhold til plan og forventes ferdigstilt ved utgangen av 2014.
- *Ytre Oslofjord*: Som følge av tekniske uregelmessigheter på oljekablene må disse produseres på nytt. Produksjon av prototype oljekabel er ferdig og forberedelser til typetesting pågår. Det har oppstått forsinkelser med PEX kabler. Beredskapskabel er lagt ut for å ivareta en eventuell avbruddssituasjon. Denne vil kunne være i drift i løpet av 1 - 2 uker fra beslutning om idriftsettelse.
- *Sima - Samnanger*: Fremdrift noe etter plan, men forventer ferdigstilling som planlagt i 2013.
- *Varangerbotn - Skogfoss*: Fremdrift noe etter plan for stasjonene, men forventer idriftsettelse som planlagt i 2013.

Øvrige prosjekter under utvikling

- *Ofoten - Balsfjord - Hammerfest*. Statnett fikk i 2012 konsesjonsvedtak fra NVE på å bygge og drive en 420 kV kraftledning fra Ofoten via Balsfjord til Hammerfest. Vedtaket er påklaget. Dette er Norges lengste kraftledningsprosjekt (513 km). Statnetts styre fattet prinsipiell investeringsbeslutning på strekningen Ofoten - Balsfjord i januar 2013.
- *Mellomlandsforbindelse til Tyskland*: Prosjektet er under utvikling med planlagt idriftsettelse i 2018. Statnett har signert partneravtale med TenneT og den tyske statseide finansinstitusjonen KfW og samarbeider med disse i utviklingen av mellomlandsforbindelsen mot endelig investeringsbeslutning i 2014.
- *Mellomlandsforbindelse til England*: Prosjektet er under utvikling med planlagt idriftsettelse i 2020. Statnett og National Grid International Limited har underskrevet en samarbeidsavtale om bygging av mellomlandsforbindelsen.

Forskning, utvikling og kompetanseoppbygging

Forskning og utvikling (FoU) i Statnett er et strategisk verktøy for å fremme verdiskaping, nyskaping og miljøvennlige løsninger. Statnett investerte 37 millioner kroner i FoU i 2012, to millioner kroner mindre enn i 2011. I 1. kvartal 2012 ble ny FoU-strategi utviklet for perioden 2012 - 2014, knyttet opp til Statnetts konsernstrategi. Følgende FoU-programmer ble initiert:

- *Smart Grid*: Utvikle og teste ny løsninger for en sikker og effektiv drift som møter fremtidens utfordringer.
- *Løsninger og teknologi for neste generasjon sentralnett*: Utvikle og implementere pilotanlegg for å kunne bygge et robust og miljøtilpasset sentralnett.
- *Prioriterte satsninger*:
  - *Miljøutfordringer*: Påvirkning av ny infrastruktur knyttet til miljø.
  - *Samfunnsaksept*: Sikre aksept og forståelse for Statnetts samfunnsoppdrag og sikre forsyningsikkerhet og verdiskaping i samspill med Norden og Europa.

Utover egen FoU-aktivitet samarbeider Statnett med eksterne kompetansemiljøer i Norge og internasjonalt. Statnett har også engasjert seg i arbeidet med å utvikle en FoU-strategi gjennom ENTSO-E som gir Statnett mulighet til å bli med på fellesfinansierte FoU-prosjekter sammen med andre systemansvarlige nettselskaper, samt universiteter i Europa med økonomisk støtte fra EU. Se kapittel om samfunnsansvar for utfyllende informasjon om Statnetts FoU-arbeid.

Økonomiske resultater

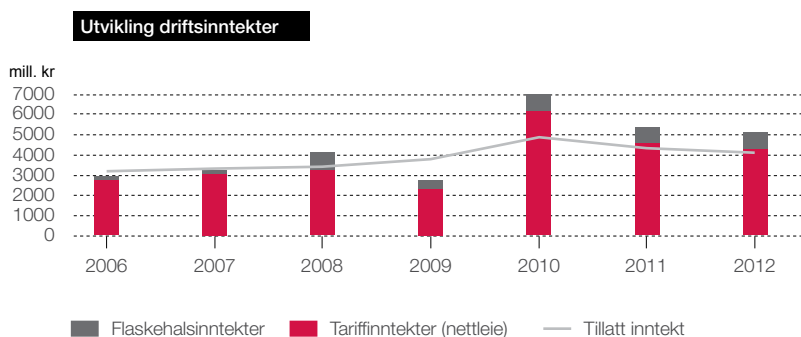
Årsregnskapet for Statnett er avlagt i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fastsatt av International Accounting Standards Board (IASB), som er godkjent av EU. Regnskapspostene er kommentert i forhold til konsernets regnskap. Utviklingen slik den står beskrevet for konsernet gjelder også for morselskapet.

Driftsinntekter

Statnetts driftsinntekter i 2012 ble 5 334 millioner kroner (5 497 millioner kroner

i 2011). Reduksjon i driftsinntekter skyldes lavere tariffinntekter i 2012, på bakgrunn av planlagt nedjustering av tariffen for 2012 samt lavere kraftpriser i 2012 reflektert i tariff energiledd, noe oppveid av økte flaskehalsinntekter.

Statnetts driftsinntekter kommer hovedsakelig fra nettvirksomheten som er regulert. Driftsinntekter fra regulert virksomhet i Statnetts regnskap består primært av fastsatt nettleie fra kundene samt flaskehalsinntekter (prisforskjeller mellom områder i Norden og mot Nederland). Nettvirksomheten er regulert ved at NVE setter en grense (tillatt inntekt) for Statnetts inntekter. Dersom de totale inntekter fra nettvirksomheten et år avviker fra tillatt inntekt, oppstår en såkalt mer- eller mindreinntekt. Mer-/ mindreinntekten vil utjevne seg over tid ved justering av fremtidig nettleie. I 2012 hadde Statnett en merinntekt på 1 065 millioner kroner (1 020 millioner kroner), eksklusive renter og vedtak fra tidligere år. Ved utgangen av 2012 var akkumulert merinntekt inkludert renter 3 455 millioner kroner.

Driftskostnader

Konsernets driftskostnader i 2012 ble totalt 3 901 millioner kroner (3 869 millioner kroner).

Det har vært en reduksjon i kostnader for systemtjenester på 70 millioner kroner grunnet reduserte kostnader til reserver. I 2012 har det vært høy magasinfylling og høy produksjon. Alle generatorer leverte reserver og det var dermed lite behov for kjøp av ytterligere reserver. I 2011 var det lav magasinfylling og lav produksjon, samt at det i perioder var ekstraordinært mye tilsig, og produksjonen i deler av landet var for høy sammenlignet med kapasiteten i nettet. Produksjonen måtte nedreguleres tross vanntap på enkelte kraftverk. Spesielt i revisjonsperioden var dette kostbart.

Overføringstapet var 263 millioner kroner lavere i 2012 sammenlignet med 2011 og skyldes lavere kraftpris i 2012.

Lønnskostnader var 142 millioner kroner høyere i 2012 sammenlignet med 2011. Dette skyldes økning i pensjonskostnader som følge av endringer i aktuarmessige forutsetninger ved pensjonsberegninger samt økt bemanning gjennom 2012 på bakgrunn av økt aktivitet både innen utbygging, drift og vedlikehold.

Av- og nedskrivninger har vært 29 millioner kroner høyere i 2012 sammenlignet med 2011 og skyldes en netto økning i verdien av idriftsatte anlegg.

Andre driftskostnader var 194 millioner kroner høyere i 2012 enn i 2011 og skyldes i hovedsak økt prosjektaktivitet på mellomlandsforbindelser, beredskapstiltak for Ytre Oslofjord, samt at det i 2011 ble tilbakeført avsetning knyttet til avtale om kostnadsdeling for de to første driftsårene på NorNed.

Resultat

Driftsresultatet for konsernet i 2012 ble 1 433 millioner kroner (1 628 millioner kroner).

Tilknyttede selskaper ga i 2012 inntekter på 9 millioner kroner (5 millioner kroner).

I 2012 ble netto finansposter for konsernet -280 millioner kroner (-276 millioner kroner). Det har vært høyere rentekostnader i 2012 grunnet høyere lånesaldo i 2012. Dette er oppveid av økte byggelånsrenter som følge av en betydelig høyere prosjektaktivitet i 2012.

Årsresultat etter skatt i 2012 ble 837 millioner kroner (1 000 millioner kroner). Lavere tariffinntekter er hovedårsaken til reduksjonen i resultatet. Korrigert for endringer i mer-/mindreinntekt, inkludert vedtak relatert til tidligere år på 272 millioner kroner og beregnet rentekostnad var resultat etter skatt for året 234 millioner kroner. Det korrigerede resultatet er utbyttegrunnlaget.

Kontantstrøm og balanse

Den operasjonelle virksomheten i konsernet ga en akkumulert kontantstrøm for 2012 på 1 426 millioner kroner. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter utgjorde -3 085 millioner kroner. Totalt ble det nedbetalt lån med 4 439 millioner kroner og tatt opp nye lån på 5 903 millioner kroner. Ved utgangen av 2012 var konsernets beholdning av betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer 1 302 millioner kroner (1 602 millioner kroner).

Konsernet hadde ved utgangen av 2012 en total kapital på 25 794 millioner kroner (23 881 millioner kroner) og rentebærende gjeld utgjorde 14 390 millioner kroner. Markedsverdien av balanseførte rente- og valutabytteavtaler (verdisikringer) knyttet til rentebærende gjeld utgjorde 932 millioner kroner. Rentebærende gjeld, korrigert for dette, utgjorde 13 458 millioner kroner.

Ved utgangen av 2012 var egenkapitalen i konsernet 8 955 millioner kroner (8 277 millioner kroner). Foretakets frie egenkapital var ved årsskiftet 5 979 millioner kroner (5 289 millioner kroner). Korrigert for saldo mer-/mindreinntekt etter skatt var egenkapitalandelen 25,1 prosent.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Statnett SF er pålagt å stille til disposisjon en tungtransportberedskap for norsk kraftforsyning. Det heleide datterselskapet Statnett Transport AS skal sikre en effektiv og konkurransedyktig gjennomføring av disse forpliktelsene. I 2012 var driftsinntekter for Statnett Transport 137 millioner kroner (104 millioner kroner) og resultat før skatt var 18 million kroner (en million kroner).

Ved inngangen til 2012 hadde Statnett SF en eierandel på 30 prosent i Nord Pool

Spot AS. 1. august 2012 var det en kapitalutvidelse i Nord Pool Spot AS, hvor Elering AS og Litgrid AB, systemoperatørene i Estland og Litauen, kjøpte to prosent eierandel hver og Statnetts eierandel ble redusert til 28,8 prosent. Den latviske systemoperatøren Augstsprieguma har en intensjonsavtale om kjøp av to prosent av aksjene i Nord Pool Spot AS og skal effektivere denne avtalen når kraftmarkedet i Latvia åpner. Etter at de tre baltiske systemoperatørene har blitt medeier i Nord Pool Spot AS, vil Statnetts eierandel være 28,2 prosent. Statnetts andel av resultatet i Nord Pool Spot AS bidro til Statnett-konsernets resultat med ni millioner kroner i 2012 (fem millioner kroner).

Risiko

Statnett utøver helhetlig risikostyring som reflekterer at foretaket forvalter en kritisk infrastruktur i et sårbart samfunn, og at virksomheten er i en vekstfase med et omfattende prosjektvolum. Statnetts toleranse for risiko med konsekvenser for HMS og forsyning av elektrisk kraft er lav. Sikker forsyning av elektrisk kraft gir grunnlag for stabil strømleveranse til sluttbruker, verdiskaping og realisering av klimavennlige løsninger. Sentrale aktiviteter for å styre risiko i forsyning av elektrisk kraft er:

- Anleggsforvaltning inkludert ny- og reinvesteringer, vedlikehold og sikringstiltak
- Utøvelse av systemansvaret
- Beredskap

Risikostyringen dekker hele virksomhetens perspektiv, både strategiske, markedsmessige, operasjonelle og finansielle forhold. Risikostyring skjer integrert i virksomhetens aktiviteter, koordinert på tvers av divisjoner ved hjelp av et felles metodisk fundament og rammeverk. Risiko med potensiell konsekvens for HMS, forsyning av elektrisk kraft, økonomi, omdømme eller etterlevelse kartlegges, og konsekvenser på virksomhetsnivå har prioritet.

Markedsrisiko styres sentralt i Statnett, og det utføres kontroll med at eksponering ikke går utover mandater. Eiendeler, ansvar og personell forsikres på konsernnivå. Det gjennomføres en koordinert kartlegging av eksponering og det er etablert en forsikringsportefølje gjennom Statnett Forsikring AS og det åpne forsikringsmarkedet.

Statnetts risikoområder er i stor grad av operasjonell og finansiell karakter.

Operasjonell risiko

- HMS-risiko. Statnetts arbeid, både i forbindelse med utbygging, drift og vedlikehold, innebærer arbeidsoperasjoner med risiko for alvorlig personskade. Statnetts aktivitetsnivå øker i tiden fremover og HMS-risiko har fokus. HMS-risiko reduseres ved gode og dokumenterte arbeidsprosesser, gjennomføring av sikker jobb-analyser, lederfokus på HMS, samt innrapportering av hendelser og nestenulykker i et læringsperspektiv. Et konsernomfattende HMS-nettverk er en viktig bidragsyter til enhetlig arbeidsform og effektiv læring og utvikling.

- Prosjekt- og porteføljerisiko. Statnett gjennomfører flere store prosjekter, og planlegger oppstart av ytterligere nye prosjekter. Dette innebærer økt prosjektrisiko. Prosjektene er relativt ensartet og i all hovedsak konsentrert innen Norges grenser, og har mange felles risikofaktorer i tillegg til de prosjektspesifikke faktorene. Statnett gjennomførte et omfattende analysearbeid i 2012 for å kartlegge muligheten for å etablere en prosjektportefølje med gunstigere risikoprofil og ambisiøs, men akseptabel tidsplan for målrealisering. Porteføljen ble vedtatt høsten 2012. Det gjenstår prosjektgjennomføringsrisiko i porteføljen selv etter denne replanleggingen.

Felles risikofaktorer i prosjektporteføljen er HMS-risiko, utkoblingsbehov i eksisterende nett, kapasitetsutfordringer innen enkelte kompetansegrupper, tildeling av konsesjoner og myndighetstillatelser og kvalitetsbrister i leveranser. Risiko styres gjennom kvalitet i arbeidsprosesser, ulike gjennomføringsmodeller og interne disponeringer av kompetanse og kapasitet.

For å øke gjennomføringsevnen blir det innført nye entreprisemodeller der større deler av arbeidet utføres av eksterne leverandører. Det er viktig å hensynta ulike risikoer som følger av valgt entreprisemodell, herunder hvordan risiko deles mellom Statnett og leverandør. Det er også ulike risikoer knyttet til leverandørenes evne til å møte Statnetts kvalitetskrav, evne til å operere under norske forhold, møte Statnetts HMS-krav, etterlevelse av lov- og tariff festede lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske arbeidere. En effektiv styring av disse risikoelementene stiller krav til Statnett som byggherre. Statnett vil også være mer eksponert for manglende leveranser som følge av at leverandører får økonomiske problemer. Vurdering og løpende oppfølging av leverandører har fokus.

For å sikre god eierstyring av de styregodkjente utbyggingsprosjektene har styret i Statnett nedsatt et prosjektutvalg. Prosjektutvalget skal følge opp at Statnett har tilfredsstillende prosjektstyring og at prosjektene har god HMS-praksis, leverer god teknisk kvalitet, følger tidsplaner, overholder budsjetter og er kostnadseffektive.

- Risiko i system- og anleggsdrift. Frekvenskvaliteten i Norden, målt som antall minutter utenfor frekvensbåndet 49,9 - 50,1 Hz, har blitt svekket de senere år. Frekvensavvik er en indikator på risikoen i systemet. Dersom det oppstår en hendelse i det nordiske kraftsystemet i en situasjon som ikke kan dekkes ved tilgjengelige reserver, vil frekvensen kunne falle til et nivå slik at forbruk faller ut (automatisk frekvensvern). Blant de nordiske TSOer er det iverksatt tiltak for å bedre frekvenskvaliteten, senest i desember 2012 da ble innført et marked for sekundærreserver.
- Risiko for feil på nettanlegg. Avbrudd i strømforsyningen kan oppstå ved enkeltfeil i N-0 drift eller ved flere samtidige feil i situasjoner med normal driftssikkerhet. Enkelte geografiske områder forsynes ved N-0 drift i deler av året; for eksempel Bergen, Stavanger, Nord-Norge nord for Ofoten, Lofoten/Vesterålen, Sunnmøre og deler av Østlandet. Antall timer med N-0 er avhengig av forbruksnivå samt omfang av utkoblinger i nettet på grunn av feil, vedlikehold og

ombygginger. Økning i timer med N-0 drift øker sannsynlighet for avbrudd i forsyningen. Noe forbruk forsynes N-0 til enhver tid, som for eksempel prosessanlegget for Ormen Lange på Nyhamna. I 2012 har det vært få hendelser som har medført avbrudd for sluttbruker. Beregnede avbruddskostnader for tilknyttede sluttbrukere (under KILE-ordningen) var 31 millioner kroner i 2012, mot 270 millioner kroner i 2011.

I områder som forsynes i N-1 drift må minst to feil oppstå for at det skal bli avbrudd i forsyningen. De mest vanlige årsakene til samtidige feil er ekstremvær, operasjonelle hendelser under arbeid i nettet samt andre eksterne hendelser. Samtidige feil er mindre sannsynlig enn enkeltfeil, men kan potensielt gi avbrudd i større omfang og varighet.

Det benyttes flere typer tiltak for å styre risikoen for feil på nettanlegg. Ferdigstilte nyinvesteringer reduserer sannsynligheten for N-0 drift dersom en feil oppstår, men risikoen kan øke i byggeperioden som følge av behov for utkobling av eksisterende anlegg. Reinvesteringer og vedlikehold forbedrer et anleggs tilstand og reduserer feilsannsynlighet innenfor eksisterende nettstruktur. Sikringstiltak reduserer sannsynlighet for eksternt drevne feil samt personskader. Beredskapstiltak reduserer konsekvenser av feil og andre hendelser, dersom de skulle oppstå.

På mellomlang sikt vil mange av de pågående risikojusterende tiltakene, og da særlig utbyggingsprosjekter, være gjennomført, og en del av områdene som i dag forsynes med N-0 drift i deler av året vil ha en sikrere forsyning av elektrisk kraft. Utvikling i produksjon og forbruk, aldring av eksisterende nettanlegg, endringer i vær er blant forhold som vil medføre at enkelte områder fremdeles er eksponert for feil på nettanlegg. Statnett jobber løpende med analyser for å avdekke områder med risiko på mellomlang sikt.

- **Energitilgang.** Risiko relatert til energitilgang for systemet som helhet vurderes for tiden som normal på bakgrunn av en normal hydrologisk balanse kombinert med at svensk kjernekraft er forventet å produsere på høy utnyttelse. Tiltak for å redusere risikoen er blant annet kjøp av energiopsjoner i forbruk og tidligere investeringer i reservekraftanlegg.
- **Driftskontrollsystemer.** Svikt i driftskontrollsystemer vil kunne medføre forstyrrelser i kraftsystemet, forårsake strømbrudd, føre til fysisk skade på anlegg eller medføre fare for liv og helse. En slik hendelse vil også vanskeliggjøre gjenoppbygging av feil i kraftnettet. I 2012 har det ikke vært hendelser med større konsekvenser. Tiltak som iverksettes for å redusere risikoen er blant annet systematisk risikostyring, dublering av tekniske løsninger, styrket aksesskontroll og etablering av økt robusthet i datakommunikasjonsnettet.
- **Regulering.** Energibransjen er betydelig regulert og utviklingstrenden går i retning av mer regulering for å oppnå politiske mål. Kraftlinjer er historisk omstridte naturinngrep og Statnett berører store deler av landets kommuner med anlegg som skal gjennomgå en opprusting de kommende tiårene. Statnett er avhengig

av samfunnsaksept for naturinngrepene som følger av virksomheten. Et bredt Stortingsflertall står samlet rundt alle vesentlige deler av Nettmeldingen som i stor grad omfavner Statnetts virksomhet.

Finansiell risiko

Statnett har etablert en finanspolicy og rammer for finansforvaltningen, herunder rammer for kredittrisiko, oppgjørrisiko og motpartsrisiko, samt instruks for gjennomføring av finansielle transaksjoner. Det er også etablerte interne kontrollrutiner som utføres på en uavhengig måte.

- **Finansieringsrisiko.** Statnett har tilgang til flere lånemarkeder og en spredt forfallsstruktur på lån som reduserer sannsynligheten for at Statnett ikke får refinansiert sine lån i perioder med liten tilgjengelighet på kapital. Foretaket har en trekkfasilitet på 3,5 milliarder kroner med fem års løpetid for å sikre finansiering av drift og investeringer i minst 12 måneder uten opptak av nye lån. Statnett har kredittratinger for langsiktige låneopptak på A+ og A2 fra henholdsvis Standard & Poor's og Moody's Investor Service.
- **Renterisiko.** Statnetts tillatte inntekt er delvis basert på avkastning på foretakets nettkapital, beregnet med NVE renten. Modellen som ligger til grunn for NVE renten er endret med effekt fra 1. januar 2013. Endringen medfører redusert renterisiko for Statnett, ettersom den nye modellen er mer tilpasset nettselskappenes, og Statnetts reelle finansieringskostnader.
- **Kredittrisiko.** Statnett tar kredittrisiko ved plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer. Statnett har rammer som setter krav til kredittverdighet for motparter og maksimal eksponering for hver enkelt plassering av overskuddslikviditet. Statnett har også kredittrisiko i forbindelse med innkreving av sentralnettstariffen og gjennom rollen som avregningsansvarlig i regulerkraftmarkedet. Det er etablert rutiner for sikkerhetsstillelse relatert til handel i regulerkraftmarkedet.
- **Valutarisiko.** Statnetts inntekter er i hovedsak i norske kroner, mens deler av konsernets kostnader er i utenlandsk valuta. Valutarisikoene minimeres blant annet ved at valutaeksponering i forbindelse med innkjøp i investeringsprosjekter terminsikres med valutabytteavtaler. Alle Statnetts lån i utenlandsk valuta er konvertert til norske kroner gjennom valutabytteavtaler.

Medarbeidere og organisasjon

Statnett har hovedkontor i Oslo og administrasjonskontorer i Alta, på Sunndalsøra, på Strinda i Trondheim og Brussel. I tillegg har Statnett ansatte på de ulike anleggene over hele Norge.

Medarbeidere

Statnett har et ambisiøst oppdrag og må sikre riktig kompetanse til de riktige oppgavene. Foretaket har hatt en betydelig vekst i 2012 med 132 nyansettelser. Statnett har en lav turnover, men mange medarbeidere vil pensjonere seg

de neste årene. Statnett arbeider derfor for å være en attraktiv arbeidsgiver for å kunne tiltrekke seg nye medarbeidere, samt beholde og videreutvikle kompetansen hos eksisterende ansatte. Dette inkluderer blant annet sommerjobb- og traineeprogram samt lærlinger til energimontørfaget. Statnett har innført en karrieremodell som vil sette fokus på individuell utvikling for Statnetts medarbeidere. Statnett har også en seniorpolitikk hvor selskapet legger til rette for å beholde verdifull arbeidskraft og kompetanse helt frem til pensjonsalder.

Prosjektlederkompetanse er viktig for Statnett for å gjennomføre den planlagte prosjektporteføljen. Foretaket har derfor opplæring av prosjektledere og prosjektmedarbeidere internt gjennom et prosjektakademi utviklet for Statnett. I løpet av 2012 har det vært gjennomført 256 kursmoduler og 57 eksamener på ulike nivå.

Ved utgangen av 2012 var det 994 ansatte i Statnett SF, mot 928 året før. Økningen skyldes i hovedsak økte oppgaver i forbindelse med planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter samt økt krav til beredskap og nye kompetanseforskrifter.

Statnett gjennomfører årlige organisasjonsundersøkelser. I 2012 endret Statnett til et bedre tilpasset verktøy. Statnetts resultater er bedre enn sammenligningsgrunnlaget for Norge og for energibransjen på flere områder, blant annet arbeids glede, motivasjon og lojalitet. Statnetts medarbeidere rapporterer også om god kjennskap til mål og strategier, gode muligheter til faglig og personlig utvikling og svært god ivaretagelse av sikkerhet.

Likestilling og mangfold

Det er nulltoleranse for diskriminering og trakassering i Statnett. Foretaket følger dette opp med lokale verneombud, medarbeidersamtaler og organisasjonsmålinger. For Statnett er det viktig å ivareta mangfoldet blant ansatte med hensyn til kjønn, alder og bakgrunn. 5,3 prosent av medarbeidere rekruttert i 2012 hadde utenlandsk bakgrunn, en nedgang fra 9,5 prosent i 2011.

Andelen kvinnelige ansatte har økt med ett prosentpoeng siden 2011, til 24,1 prosent. Andel kvinner i energibransjen for øvrig var ca. 20 prosent. Ved utgangen av 2012 var fire av ni representanter i Statnetts styre kvinner og en av syv medlemmer i konsernledelsen var kvinne. Kvinnelige ledere utgjorde 22 prosent av alle ledere i konsernet og to av Statnetts åtte traineer i 2012 var kvinner. Statnett har som mål å øke kvinneandelen i tekniske og ledende stillinger.

Ansettelsesforholdene for kvinner og menn følges gjennom ulike rutiner, blant annet lønnsvurderinger og medarbeiderundersøkelser. Kvinner og menn med tilnærmet lik utdanning og erfaring er lønnsmessig likestilt i sammenlignbare stillinger. Gjennomsnittlig stillingsprosent er økende, med 96,5 prosent i 2012 mot 96 prosent i 2011 for kvinner, og 99,4 prosent i 2012 mot 98,8 prosent i 2011 for menn. Se for øvrig note 4 og 14 angående lønnskostnader og ytelser til ledelsen.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

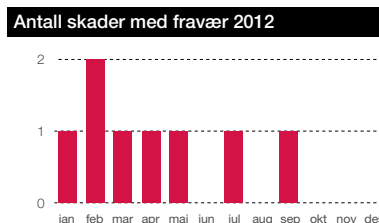
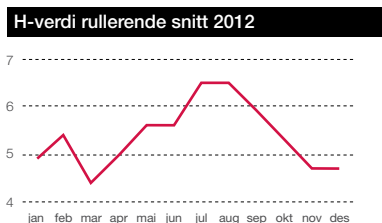
Statnett har en nullfilosofi når det gjelder ulykker, skader og unødige miljøbelastninger. Konsernet har stort fokus på HMS og iverksatte i 2011 en HMS handlingsplan, som ble videreført i 2012 med nye fokusområder. Innrapporteringsgraden av uønskede HMS-hendelser og avvik har vært økende i løpet av 2012, noe som følger opp trenden fra 2010 og 2011 og er et resultat av sterk oppfordring til rapportering og bedre rapporteringssystemer. Statnett rapporterer uønskede HMS-hendelser og avvik både i egen organisasjon og hos entreprenører/leverandører. Det utarbeides HMS-planer for alle prosjekter, og det lages sikker jobb analyser i forkant av alle risikofylte arbeidsoperasjoner.

I 2012 hadde Statnett ingen alvorlige HMS-hendelser, men 3. januar 2013 ble Statnett rammet av en tragisk ulykke på et av Statnetts utbyggingsprosjekter. En ansatt hos en underentreprenør mistet livet. Ulykken etterforskes av politi og arbeidstilsyn. Statnett har i tillegg iverksatt en egen gjennomgang av ulykken.

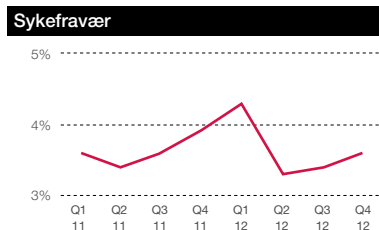
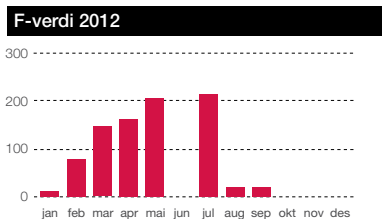
Det ble i 2012 rapportert åtte interne fraværsskader, mens det ble rapportert 18 fraværsskader hos leverandører/entreprenører. I 2012 var H-verdien i Statnett 4,4, en nedgang fra 2011 hvor H-verdien var 6,3. I 2012 var F-verdien i Statnett 63,4, mot 209,4 i 2011.

Konsernets samlede sykefravær var 3,6 prosent i 2012, mot 3,8 prosent i 2011. Det arbeides løpende med å redusere sykefraværet. Dette omfatter tilrettelegging på den enkelte arbeidsplass og ulike helsefremmende og sykdomsreducerende tiltak, herunder bruk av verneverdier og fysioterapitilbud.

H-verdi = antall yrkesskader som medfører fravær per millioner arbeidede timer

F-verdi = antall dager fravær grunnet yrkesskade per millioner arbeidede timer

Samfunnsansvar

Samfunnsansvar er en del av Statnetts verdigrunnlag, som er kjernen i Statnetts styringssystem og inneholder virkemidler for å utføre selskapets oppdrag på en riktig måte. Det handler om å forstå omgivelsenes forventninger, og å forholde seg til disse på en måte som skaper gjensidig respekt. Hovedelementene er nedfelt i Statnetts mål hvor det fremgår at Statnett skal sikre kraftforsyningen gjennom et nett med tilfredsstillende kapasitet og kvalitet, at Statnetts tjenester skal skape verdier for foretakets kunder og samfunnet, og at Statnett skal legge til rette for realisering av Norges klimamål. Samfunnsansvar i Statnett innebærer integrasjon av sosiale og miljømessige hensyn i den daglige driften. Samfunnsansvar er integrert i løpende virksomhetsstyring og forankret i ledelse og organisasjon. For en nærmere redegjørelse for samfunnsansvar henvises til eget kapittel i årsrapporten.

Miljø og klima

Statnetts miljøstyringssystem er sertifisert etter ISO 14001:2004. Statnett arbeider med kontinuerlig forbedring med hensyn til selskapets miljøprestasjoner, og opererer slik at miljøbelastningene som følger av selskapets handlinger blir begrenset.

Statnett arbeider for å redusere egne utslipp av klimagasser gjennom å minimere klimabidraget relatert til eget forbruk, som oppvarming, kjøling og drift av kontorlokaler og annen bygningsmasse. Det nye administrasjonsbygget i Trondheim og Statnetts nye hovedkontor i Oslo har energiklasse A-standard.

De største kildene til klimagassutslipp fra Statnetts virksomhet er lekkasje fra SF₆-anleggene, utslipp fra mobile reservekraftverk og persontransport. I tillegg er det utslipp forbundet med anleggsvirksomhet.

Utslipet av SF₆-gass fra Statnetts anlegg økte med 69 prosent, fra 210 kg i 2011 til 354 kg i 2012. Dette tilsvarer en miljøbelastning på 8 256 tonn CO₂-ekvivalenter i 2012. Økningen skyldes at flere SF₆-anlegg ble vedlikeholdt eller etterfylt. Utslippene for 2012 utgjorde 0,3 prosent av totalt 113 tonn SF₆-gass Statnett har i sin anleggsbeholdning, og ligger under normal lekkasje fra anlegg av denne typen.

Statnett eier to mobile reservekraftverk, på Tjeldbergodden og på Nyhamna i Møre og Romsdal. Disse har siden 2009 vært en del av Statnett sin beredskap i tilfelle fare for rasjonering i Midt-Norge skal oppstå. Et enkelt reservekraftanlegg vil ved drift ha CO₂-utslipp på 2 450 tonn per døgn (0,68 tonn/MWh), og settes i drift kun ved svært anstrengte kraftsituasjoner.

Statnetts ansatte fløy i 2012 totalt 8 790 410 km, som tilsvarer et totalt CO₂-utslipp på 1 179 tonn. I tillegg ble det kjørt 1 278 249 km med egne biler i jobbsammenheng (leiebiler ikke inkludert). Basert på et gjennomsnittlig CO₂-utslipp på 134 g/km (for nyere biler, Statens vegvesen), tilsvarer dette et utslipp på 171 tonn CO₂.

Eierstyring og selskapsledelse

Statnett er et statsforetak heleid av Staten ved Olje- og energidepartementet.

Statnetts prinsipper for eierstyring og selskapsledelse klargjør rollefordelingen mellom eier, styret og daglig ledelse. Statnett følger "Statens prinsipper for godt eierskap" og etterlever anbefaling fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) så langt selskapets organisasjonsform muliggjør det. Kapitlet om eierstyring og selskapsledelse redegjør for hvordan Statnett etterlever NUES-prinsippene.

Endringer i styret

På foretaksmøte 27. juni ble Egil Gjesteland og Kristin Lian valg som styremedlemmer i Statnett SF. Disse erstattet Thor Håkstad og Grethe Høiland. På samme møte ble Per Hjorth valgt til nestleder.

I forbindelse med at Sentralnettbrukernes råd ble opphevet, opphørte ordningen om at det blant styrets medlemmer skal utpekes en representant for brukerne. Maria Sandsmark ble på ekstraordinært foretaksmøte 11. januar 2013 valgt til styremedlem i Statnett SF. Hun erstattet Kristin Lian som var brukernes representant.

Fremtidsutsikter

Statnetts Nettutviklingsplan 2011 og oppdaterte investeringsplan 2012 danner grunnlaget for neste generasjon sentralnett som planlegges ferdigstilt innen 2030. Som følge av dette skal Statnett investere 50 - 70 milliarder kroner i nettet den kommende tiårsperioden. Per i dag har Statnett fått endelig konsesjon på 17 prosent av denne porteføljen. Statnett har et stort prosjektvolum under gjennomføring. Perioden fremover vil være preget av å være en oppbyggings- og gjennomføringsfase for Statnett. Dette omfatter både nye prosjekter og oppgradering av eksisterende linjer og anlegg. Det vil være høy byggeaktivitet i denne perioden og det vil stilles store krav til Statnett i samordningen mellom en rekke prosjekter i eksisterende anlegg og operativ drift av kraftsystemet. Statnett styrker beredskap i driften for å øke evnen til å håndtere eventuelle uforutsette og kritiske hendelser.

Statnett har flere viktige prosjekter under bygging, og det er nå spesielt fokus på fremdrift i prosjektene Sima - Samnanger og Ørskog - Sogndal som er viktige linjer for å sikre kraft til henholdsvis Bergensområdet og Midt-Norge. Det er videre fokus på å ferdigstille kabelprosjektene Ytre Oslofjord og Skagerak 4 til Danmark.

Statnett arbeider med mellomlandsforbindelser til Tyskland og England, med mål om ferdigstilling i henholdsvis 2018 og 2020. Prosjektene er viktige for utviklingen av det nordeuropeiske strømmettet og høyt prioritert av alle involverte parter. Prosjektene skal blant annet bidra til forsyningsikkerhet i kalde og tørre perioder og balansere variasjoner i tysk og engelsk fornybar kraftproduksjon gjennom døgnet. I tillegg til at utvekslingskapasitet er verdiskapende for Norge vil prosjektene støtte opp om ambisjonene om økt produksjon av fornybar energi i hele regionen og EUs klima- og energimål. De nye mellomlandsforbindelsene vil videre bidra til en ytterligere integrering av det nordeuropeiske kraftmarkedet.

For å kunne gjennomføre de planlagte utbyggingsprosjektene i henhold til plan, er Statnett avhengig av en effektiv konsesjonsbehandlingsprosess og et eksternt leverandørmarked som kan tilby tilstrekkelig kapasitet de kommende år. Statnett er opptatt av ytterligere å forbedre samhandlingen med alle berørte parter for å sikre innspill til planlegging og realisering av nye linjer. I den forbindelse er det tatt initiativer i forhold til lokale og regionale myndigheter samt øvrige interessenter, blant annet ved at Statnett har styrket samarbeidet med regionale nettselskaper for å sikre best mulig kunnskap om lokale forhold.

Som følge av økt investeringsaktivitet i nye og eksisterende nettanlegg vil Statnetts anleggsmasse øke vesentlig. Nye anlegg skal idriftsettes og noen gamle anlegg skal fases ut. Statnett er opptatt av å sikre en helhetlig og forsvarlig anleggsforvaltning. PAS 55, som er en kvalitetsstandard som representerer beste praksis for optimal anleggsforvaltning i et livsløpsperspektiv, vil være et av flere bidrag for å sikre at Statnett opprettholder høy kostnadseffektivitet i driften og under utviklingen av neste generasjon sentralnett.

NVE har høsten 2012 hatt en rekke forslag til nye forskrifter på høring. Forskriftene berører Statnetts systemansvar, beredskapsansvar, drift- og vedlikeholdsansvar, samt plan- og utredningsansvar, og vil innebære økte oppgaver.

Statnett er engasjert i internasjonalt samarbeid både på europeisk og nordisk nivå. Dette arbeidet er viktig da flere rammebetingelser blir fastlagt av EU og relevante for Norge gjennom EØS-avtalen. Etableringen av et felles europeisk kraftmarked gjør det nødvendig å harmonisere rammene for markedet, system- og nettdriften. Fordi det norske vannkraftsystemet er forskjellig fra det europeisk er det avgjørende at rammebetingelsene utformes slik at de ivaretar norsk forsyningssikkerhet og bidrar til økt verdiskaping. De nordiske TSOene samarbeider i mange av sakene som er sentrale på europeisk nivå.

ENTSO-E, der Statnett er medlem, har fått i oppdrag å utarbeide forslag til detaljerte europeiske nettreglar (network codes) for kraftmarkedet. Statnett deltar også i samarbeidet med øvrige nettselskap og kraftbørser i Nordvest-Europa om etablering av en felles markedsalgoritme som skal beregne kraftpris og -flyt for Norge, Norden og Europa. Denne skal etter planen settes i drift i november 2013.

Statnett har hatt en betydelig vekst de siste årene. Nødvendig oppbygging av organisasjonen for å øke gjennomføringsevnen er fortsatt pågående og vil i hovedsak bli ferdigstilt i 2013. Samtidig møter Statnett krav om høy grad av kostnadseffektivitet fra kunder og myndigheter. For å sikre gevinstrealisering av ressursoppbygging, pågående forbedringsarbeid og bedre bruk av leverandørmarkedet har konsernledelsen og styret satt som et nødvendig mål å øke produktiviteten i foretaket innen utgangen av 2016.

De økte investeringene vil medføre økte tariffer i årene fremover. Statnett har en merinntektssaldo ved utgangen av 2012 som delvis vil bli tilbakebetalt til kundene ved reduksjon i tariffen i 2013 samt dempe økningen i tariffer noe de nærmeste årene.

Stortinget har besluttet å avvikle Sentralnettbrukernes råd. For å sikre en fortsatt god dialog med brukere og kunder har Statnett opprettet et nytt Markeds- og Driftsforum. Representantene innehar ledende stillinger i selskaper og foreninger i energibransjen. For øvrig er Statnett opptatt av en nær og god dialog med alle interessentgrupper gjennom konsesjonsprosessen.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift av foretaket er tilstede og at årsregnskapet er avlagt under denne forutsetningen.

Disponering av overskudd

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2011 - 2012), statsbudsjettet for 2012, fastsatte regjeringen en langsiktig utbyttepolitikk på 50 prosent av definert utbyttegrunnlag frem til og med regnskapsåret 2015. Utbyttegrunnlag er definert som konsernets årsresultat etter skatt, justert for årets endring i saldo for mer-/ mindreinntekt etter skatt.

Styret foreslår på denne bakgrunn følgende disponering av årsresultatet fra Statnett SF.

Beløp i millioner kroner:

Utbytte av eier	117
Til en annen egenkapital	690
Sum	807

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2012, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med IFRS og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Oslo, 21. mars 2013

Styret i Statnett SF

Kjetilbjørn Almlid
Styrets leder

Per Hjorth
Styrets nestleder

Helidi Ekrem

Kirsten Indgjerd Værdal

Egil Gjesteland

Maria Sandsmark

Pål Erland Opgård

Kjerstin Bakke

Steinår Jøråndstad

Auke Lont
Konsernsjef

Styret

Kolbjørn Almlid

Styreleder

Valgt i 2011

Kolbjørn Almlid er utdannet lærer og avsluttet karrieren i skoleverket som skolesjef i Verran kommune i 1991. I perioden 1996-2005 var han i Innovasjon Norge først som seniorrådgiver, så divisjonsdirektør og direktør. I regjeringen Syse (1989–1990) ble han utnevnt til statssekretær i olje- og energidepartementet. Han var vararepresentant til Stortinget for Nord-Trøndelag i perioden 1989–1993, og fra 1991 til 1995 var han fylkesordfører i Nord-Trøndelag fylkeskommune. I tillegg har han vært leder for Senterpartiet i Nord-Trøndelag og medlem av sentralstyret i partiet, utover dette har han vært med i både kommunestyre og fylkesting i henholdsvis 12 og 14 år.

Almlid har de senere år også hatt en rekke styreverv i blant annet Nord-Trøndelag elektrisitetsverk, ENFO og Mid-Gas. I juni 2011 ble han utnevnt til styreleder i Statnett.

Per Hjorth

Nestleder

Valgt i 2008

Hjorth er administrerende direktør i Newsec AS, som driver rådgivning og megling innenfor næringseiendom. Hjorth har også flere styreverv. Han har hatt flere lederstillinger i industri, finans og i energibransjen, blant annet som administrerende direktør i Nord Pool ASA frem til 2000. Hjorth er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og har sittet i Statnetts styre siden 2008. I 2012 ble han valgt til nestleder.

Maria Sandsmark

Styremedlem

Valgt i 2013

Maria Sandsmark er dr. polit og forsker med ansvar for samfunnsøkonomiske analyser ved Møreforskning Molde AS. Hun har vært konsulent i ECON analyse med utredningsansvar for samfunnsøkonomiske problemstillinger relatert til deregulerte kraftmarkeder for nasjonale og internasjonale kraftmarkedsaktører. Sandsmark har vært medlem av et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg for gjennomgang av rammeverket for samfunnsøkonomiske analyser.

Egil Gjesteland

Styremedlem

Valgt i 2012

Egil Gjesteland er for tiden prosjektdirektør for prosjektet Gassco Emden i tillegg til at han driver et konsulentselskap innen olje- og gassnæringen, Gjesteland Consulting AS. Han er utdannet sivilingeniør ved NTH, har arbeidet for Statoil i Abu Dhabi og vært IT- og prosjektleder for en rekke olje- og gassprosjekter i regi av Statoil. Gjesteland var prosjektdirektør for Snøhvit-utbyggingen på Tromsøflaket over en fireårsperiode. Gjestland har også vært foreleser på BI MBA program og ved UC Berkeley.

Heidi Ekrem

Styremedlem

Valgt i 2006

Ekrem er partner i Advokatfirmaet Mageli ANS, der hun arbeider med forretningsjuridiske spørsmål for større selskaper, herunder selskaper i energisektoren.

Kirsten Indgjerd Værdal

Styremedlem

Valgt i 2009

Værdal har siden 2007 vært landbruksdirektør hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Hun har tidligere hatt lederstillinger i næringsmiddelsektoren og landbruk. Værdal har bred styreerfaring fra organisasjoner, samt offentlig og privat sektor. Værdal er agronom og har også økonomi- og ledelsesutdanning.

Kjerstin Bakke

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2010

Kjerstin Bakke har arbeidet i Statnett siden 1994 og er i dag avdelingsleder i divisjon Nettdrift med ansvar for stasjonsdriften i Sør-Norge. Bakke har erfaring fra flere områder i Statnett, og er sivilingeniør i elkraftteknikk fra NTNU.

Steinar Jøråndstad

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2004

Jøråndstad er energitekniker i Statnett, der han også leder EL&ITs landsdekkende fagforening og sitter i arbeidsmiljøutvalget. Jøråndstad, som startet som lærling i 1981, har tidligere også vært Statnetts hovedverneombud. Han er også medlem av Vågå kommunestyre og formannskap.

Pål Erland Opgård

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2010

Pål Erland Opgård ble ansatt i Statnett i 1995, og har siden starten vært ansatt i avdeling Regionsentral Nord i Alta. Opgård er utdannet ingeniør fra Narvik Ingeniørhøgskole. Han ble i 2010 leder for NITOs konserngruppe i Statnett, og har vært styremedlem i konserngruppen siden 1999.

Totalresultatregnskap

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	NOTE	Konsern	
2011	2012			2012	2011
		Driftsinntekter			
5 316	5 090	Driftsinntekter regulert virksomhet	2	5 090	5 316
173	208	Andre driftsinntekter	2	244	181
5 489	5 298	Sum driftsinntekter		5 334	5 497
		Driftskostnader			
575	505	Systemtjenester	3	505	575
854	591	Overføringstap	3	591	854
659	795	Lønns- og personalkostnader	14, 5, 4	802	660
786	814	Av- og nedskrivning varige driftsmidler	7, 6	827	798
1 068	1 145	Andre driftskostnader	18	1 176	982
3 942	3 850	Sum driftskostnader		3 901	3 869
1 547	1 448	Driftsresultat		1 433	1 628
-	-	Inntekt i felleskontrollerte og tilknyttede selskaper	13, 12	9	5
71	105	Finansinntekter	8	95	80
412	376	Finanskostnader	8	375	356
1 206	1 177	Resultat før skattekostnad		1 162	1 357
353	328	Skattekostnad	11	325	357
853	849	Årsresultat		837	1 000
		Øvrige resultatelementer			
-51	-58	Endringer i virkelig verdi for kontantstrømsikringer	9	-58	-51
14	16	Skatt relatert til øvrige resultatelementer	11	16	15
-37	-42	Øvrige resultatelementer		-42	-36
816	807	Totalresultat		795	964
		Opplysninger om disposisjoner			
117	117	Foreslått utbytte			

Balanse

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	NOTE	Konsern	
31.12.2011	31.12.2012			31.12.2012	31.12.2011
EIENDELER					
Immaterielle eiendeler					
-	-	Goodwill		53	53
-	-	Andre immaterielle eiendeler		13	13
-	-	Sum immaterielle eiendeler		66	66
Anleggsmidler					
17 152	17 621	Varige driftsmidler	6	17 877	17 396
2 437	4 277	Anlegg under utførelse	7	4 277	2 437
267	272	Investering i datterselskaper	12	-	-
36	36	Investeringer i tilknyttet selskap	12	54	54
1 390	1 417	Finansielle anleggsmidler	10, 9	1 242	1 188
21 282	23 623	Sum anleggsmidler		23 450	21 075
Omløpsmidler					
1 186	1 064	Kunde- og andre kortsiktige fordringer	13, 10, 9	976	1 138
272	327	Markedsbaserte verdipapirer	10,9	668	600
917	561	Betalingsmidler	9	634	1 002
2 375	1 952	Sum omløpsmidler		2 278	2 740
23 657	25 575	Sum eiendeler		25 794	23 881
EGENKAPITAL OG GJELD					
Egenkapital					
2 700	2 700	Innskuddskapital		2 700	2 700
5 289	5 979	Opptjent annen egenkapital		6 255	5 577
7 989	8 679	Sum egenkapital		8 955	8 277
Langsiktig gjeld					
343	443	Utsatt skatt	11	506	406
352	406	Pensjonsforpliktelser	5	407	353
66	74	Andre forpliktelser		75	66
11 110	12 623	Langsiktig rentebærende gjeld	16, 10, 9	12 484	10 974
11 871	13 546	Sum langsiktig gjeld		13 472	11 799
Kortsiktig gjeld					
2 302	1 906	Kortsiktig rentebærende gjeld	10, 9	1 906	2 302
1 224	1 234	Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	10, 9	1 251	1 232
271	210	Betalbar skatt	11	210	271
3 797	3 350	Sum kortsiktig gjeld		3 367	3 805
23 657	25 575	Sum egenkapital og gjeld		25 794	23 881

Oslo, 29. mars 2012, Styret i Statnett SF

Kolbjørn Almlid
Styrets leder

Per Hjorth
Nestleder

Maria Sandmark
Styremedlem

Egil Gjesteland
Styremedlem

Heidi Ekrem
Styremedlem

Kirsten Indgjerd Værdal
Styremedlem

Pål Erland Opgård
Ansattes representant

Steinar Jørandstad
Ansattes representant

Kjerstin Bakke
Ansattes representant

Auke Lont
Konsernsjef

Oppstilling av endringer i egenkapital

Morselskap

Konsern

Innskutt kapital	Øvrige poster	Opptjent annen egenkapital	Sum egenkapital	(Beløp i mill. kr)	Sum egenkapital	Ikke kontrol-lerende interesse	Sum egenkapital henført eier i Statnett SF	Opptjent annen egenkapital	Øvrige poster	Innskutt kapital
2 700	-3	4 791	7 488	01.01.2011	7 628	-22	7 650	4 953	-3	2 700
-	-	853	853	Årsresultat	1 000	-21	1 021	1 021	-	-
-	-37	-	-37	Øvrige resultatelementer	-36	-	-36	-	-36	-
-	-	-315	-315	Vedtatt utbytte	-315	-	-315	-315	-	-
-	-	-	-	Oppkjøp datterselskap	-	43	-43	-43	-	-
2 700	-40	5 329	7 989	31.12.2011	8 277	-	8 277	5 616	-39	2 700
2 700	-40	5 329	7 989	01.01.2012	8 277	-	8 277	5 616	-39	2 700
-	-	849	849	Årsresultat	837	-	837	837	-	-
-	-42	-	-42	Øvrige resultatelementer	-42	-	-42	-	-42	-
-	-	-117	-117	Vedtatt utbytte	-117	-	-117	-117	-	-
2 700	-82	6 061	8 679	31.12.2012	8 955	-	8 955	6 336	-81	2 700

Kontantstrømoppstilling

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	NOTE	Konsern	
2011	2012			2012	2011
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
1 206	1 177	Resultat før skattekostnad		1 162	1 357
-3	3	Tap/ gevinst(-) ved salg av anleggsmidler	6	3	-3
786	814	Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	7, 6	827	798
-566	-271	Periodens betalte skatt	11	-271	-566
326	382	Periodens resultatførte renter	8	376	320
35	34	Periodens mottatte renter	8	43	43
-332	-432	Periodens betalte renter	8	-432	-332
595	47	Endring i kundefordringer/ leverandørgjeld	9	65	503
-498	-366	Endring i andre tidsavgrensningsposter	9	-338	-592
-	-	Resultat selskap konsolidert etter egenkapital metoden	12	-9	-5
1 549	1 388	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 426	1 523
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter					
12	52	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	6	52	12
-2 348	-3 130	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og anlegg under utførelse	7, 6	-3 152	-2 384
-61	-	Endring i investering i datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	12	-	-
-30	-	Endring i langsiktige lånefordringer	9	-	-
-	15	Endring i kortsiktige lånefordringer	9	-	-
8	35	Mottatt utbytte	12, 8	15	2
-2 419	-3 028	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-3 085	-2 370
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
2 782	5 903	Innbetalinger ved opptak av ny rentebærende gjeld	9	5 903	2 781
-1 738	-4 439	Utbetalinger ved nedbetaling av rentebærende gjeld	9	-4 439	-1 738
88	112	Innbetalinger ved salg av markedsbaserte verdipapirer	9	220	367
-50	-169	Utbetalinger ved kjøp av markedsbaserte verdipapirer	9	-276	-375
-315	-123	Utbetalinger av utbytte og konsernbidrag		-117	-315
767	1 284	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		1 291	720
-103	-356	Netto kontantstrøm for perioden		-368	-127
1 020	917	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	9	1 002	1 129
917	561	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	9	634	1 002

Inkludert i kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember 2012 er bundne midler med 83 millioner kroner i morselskapet og i konsernet.

Ubenyttet trekkrettighet på 3 500 millioner kroner er ikke inkludert i kontanter og kontantekvivalenter ovenfor.

Noter

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Statnett SF (morselskapet) er et norsk statsforetak som ble stiftet 20. desember 1991. Staten ved Olje- og energidepartementet er eiere. Foretaket har utstedt obligasjonslån som er notert på Oslo børs. Hovedkontoret har fra 11. mars 2013 adresse Nydalen allé 33, 0423 Oslo.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAP

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med gjeldende International Financial Reporting Standards (IFRS), slik de er godkjent av EU.

Referanser til "IFRS" skal heretter bety referanser til IFRS-standardene som er godkjent av EU.

Regnskapene er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet, med følgende unntak:

- Alle derivater, alle finansielle eiendeler og forpliktelser klassifisert som "virkelig verdi over resultatet" eller "tilgjengelig for salg", bokføres til virkelig verdi.
- Bokført verdi på eiendeler og gjeld som er sikret, justeres for å registrere endringer i virkelig verdi som følge av sikringen.
- Eiendeler blir vurdert ved hver rapporteringsdato med tanke på verdifall. Hvis gjenvinnbart beløp på eiendelen er lavere enn bokført verdi, blir eiendelen nedskrevet til gjenvinnbart beløp.

NYE REGNSKAPSSTANDARDER

Nedenfor er listet opp nye, reviderte og tillegg til standarder og fortolkninger som per 31.12.2012 var offentliggjort, men ikke trådt i kraft for regnskapsåret 1.1. - 31.12.2012. Kun forhold som antas å være relevante for Statnett, er inkludert.

Konsernets ledelse vurderer at alle de obligatoriske og relevante EU-vedtatte standardene og fortolkningene over vil bli implementert i konsernregnskapet fra ikrafttredelsestidspunktet, hvis ikke annet besluttes.

Nedenfor gjennomgås de implikasjoner disse standardene forventes å gi i regnskapet for Statnett konsern:

Endringer til IAS 19 Ytelser til ansatte - pensjoner

Etter endringene i IAS 19 Ytelser til ansatte (juni 2011) ("IAS 19R") tillates ikke bruk av korridor ved regnskapsføring av estimatavik. Estimatavik skal nå regnskapsføres i sin helhet i oppstilling over andre inntekter og kostnader (OCI) i den perioden de oppstår. Endringen innebærer videre at pensjonskostnaden splittes mellom ordinært resultat og andre inntekter og kostnader (OCI). Forventet avkastning på pensjonsmidlene skal beregnes ved bruk av diskonteringsrenten som bereg-

nes ved brutto pensjonsforpliktelse. Periodens opptjente pensjonsrettigheter og netto rentekostnad presenteres under det ordinære resultatet, mens "remeasurements" så som estimatavvik blir presentert under andre inntekter og kostnader (OCI) i totalresultatet. Videre er opplysningskravene relatert til ytelsesbaserte pensjonsavtaler endret. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013. Konsernet vil anvende den endrede standarden fra og med 1. januar 2013.

Ved implementering av endring av IAS 19R, 1. januar 2013, vil estimatavvik per 31. desember 2012 bokføres direkte mot egenkapital (72 prosent) og utsatt skatt (28 prosent). Ikke bokført estimatavvik per 31. desember 2012 er 145 millioner kroner (per 31. desember 2011 var det 771 millioner kroner), se note 5.

For endringer som anses ikke å medføre vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger, vises det til note 20.

VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimer og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette påvirker regnskapsførte beløp for eiendeler og gjeld på balansedagen, samt rapportering av betingede eiendeler og forpliktelser, og rapporterte inntekter og kostnader i perioden.

Enkelte beløp som påvirker Statnetts regnskap, må estimeres. Det krever at Statnett må ta forutsetninger med hensyn til verdier eller usikre forhold på tidspunktet for utarbeidelse av regnskapet. Sentrale regnskapsestimater er estimer som er viktig for presentasjonen av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens subjektive og komplekse vurderinger, ofte som følge av behovet for å lage estimer om forhold som er beheftet med usikkerhet. Statnett vurderer slike estimer løpende ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjoner med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som Statnett anser som rimelige i de enkelte tilfeller.

Avsetning for forpliktelser knyttet til tvister og rettslige krav innregnes når konsernet, som følge av en tidligere hendelse, har en eksisterende juridisk eller selv pålagt forpliktelse. Videre må beløpet kunne estimeres pålitelig, og det må være sannsynlig at forpliktelsen vil bli gjort opp. Avsetningene måles til ledelsens beste estimat på balansedagen.

Forsikringskrav er å anse som en betinget eiendel, og inntektsføring skjer først når inntekten er så godt som sikker. Forsikringskrav i forbindelse med utbyggingsprosjekter der merkostnader knyttet til reparasjon av skader utgjør en del av kostprisen på anlegget, og det ikke er grunnlag for nedskrivning, føres som en reduksjon av anskaffelseskosten på prosjektet. Reduksjon av kostpris med forsikringskrav forutsetter at forsikringselskapet har erkjent skaden, og at beløpet kan estimeres pålitelig.

Vesentlige poster knyttet til bruk av estimater for Statnett er relatert til:

(Beløp i mill. kr)

Konsern

Regnskapspost	Note	Estimat/forutsetninger	Bokført verdi
Varige driftsmidler	6	Gjennvinnbart beløp og estimat på korrekt gjenværende utbyttebar levetid.	17 887
Pensjonsforpliktelser	5	Økonomiske og demografiske forutsetninger	407

AVSKRIVNINGER / AMORTISERING

Varige driftsmidler

Avskrivninger er basert på ledelsens vurdering av utnyttbar levetid for varige driftsmidler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i blant annet teknologisk utvikling og historisk erfaring. Dette kan medføre endringer i estimert utnyttbar levetid og dermed avskrivninger. Teknologisk utvikling er vanskelig å forutse, og Statnetts syn på hvor hurtig endringene vil komme, kan endres over tid. Hvis forventningene endres vesentlig, vil avskrivningene justeres med effekt på fremtidige perioder. Det henvises til nærmere omtale under "Varige driftsmidler" lenger bak.

Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Goodwill som oppstår i en virksomhetssammenslutning, amortiseres ikke. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid amortiseres over utnyttbar levetid. Utnyttbar levetid vurderes minst én gang i året. Immaterielle eiendeler amortiseres lineært siden dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

NEDSKRIVNINGER

Varige driftsmidler

Statnett har foretatt betydelige investeringer i varige driftsmidler. Disse verdivurderes når det foreligger indikasjoner på verdifall. Varige driftsmidler i morselskapet anses som én kontantgenererende enhet og vurderes samlet da Statnett SF har én samlet inntektsramme. I datterselskaper vurderes hvert driftsmiddel individuelt.

Fremover vil det bli foretatt betydelige investeringer. I stor grad skjer det via egenregiprojekter som balanseføres som anlegg under utførelse inntil driftsmidlet er klart til bruk. Prosjekter under utførelse verdivurderes per prosjekt ved indikasjoner på verdifall.

Estimater av gjennvinnbare beløp av eiendeler må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder beregning av eiendelenes inntektsgenererende kapasitet og sannsynlighet for konsesjoner ved utbyggingsprosjekter. Endringer i omstendighetene og i ledelsens forutsetninger kan føre til nedskrivninger i de aktuelle perioder.

Goodwill

Goodwill vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere ved indikasjoner på verdifall, basert på den kontantgenererende enheten som goodwill er tilordnet til. Hvis det gjennvinnbare beløpet (det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi) av den kontantgenererende enheten er lavere enn regnskapsført verdi, reduserer nedskrivningene først regnskapsført verdi av eventuell goodwill og deretter regnskapsført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på regnskapsført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Regnskapsført verdi av individuelle eiendeler

reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode hvis den virkelige verdien av den kontantgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

Andre immaterielle eiendeler

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger indikasjoner på verdifall, estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å vurdere eventuell nedskrivning.

PENSJONSKOSTNADER, PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSMIDLER

Beregning av pensjonskostnader og netto pensjonsforpliktelser (forskjellen mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler) foretas på grunnlag av en rekke estimater og forutsetninger. Endringer i og avvik fra estimater og forutsetninger (estimataavvik) påvirker virkelig verdi av netto pensjonsforpliktelser, men resultatføres ikke før det akkumulerte estimataavviket overstiger 10 prosent av det høyeste av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidler ved begynnelsen av regnskapsåret.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Konsoliderte selskaper

Konsernregnskapet omfatter Statnett SF og datterselskaper der Statnett SF har kontroll. Normalt vil dette være selskaper der Statnett SF enten direkte eller indirekte via datterselskaper eier mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene.

Konsernregnskapet er utarbeidet med ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og andre hendelser under like forutsetninger. Klassifiseringen av poster i resultat og balanse er gjennomført etter ensartede definisjoner. Utarbeidelse av konsernregnskapet skjer etter oppkjøpsmetoden og viser konsernet som om det var én enhet. I konsernregnskapet er alle mellomværender og interne transaksjoner mellom selskaper innenfor konsernet eliminert.

Kostprisen på aksjer i datterselskaper er eliminert mot egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Merverdier utover den underliggende egenkapital i datterselskaper fordeles til de eiendeler og gjeldsposter som merverdien kan knyttes til. Den del av kostprisen som ikke kan tilskrives bestemte eiendeler, representerer goodwill.

Statnett SFs Pensjonskasse er ikke en del av konsernet. Innskutt egenkapital i pensjonskassen er vurdert til virkelig verdi, og klassifisert som finansielt anleggsmiddel.

Investering i felleskontrollert virksomhet

Som felleskontrollert virksomhet defineres selskap hvor det foreligger kontraktmessig avtale som gir felles kontroll sammen med en eller flere parter. Resultat, eiendeler og gjeld i felleskontrollert selskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av årets resultat etter skatt og avskrivninger på eventuelle merverdier resultatføres på egen linje i resultatregnskapet mellom driftsresultat og finansposter. Regnskapet i det felleskontrollerte selskap er omarbeidet i henhold til IFRS. I konsernbalansen presenteres eierandel

i felleskontrollert selskap som finansielle anleggsmidler til opprinnelig kostpris med tillegg av akkumulerte resultatandeler og fradrag for utbytte.

Investering i tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er enhet hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen. Normalt vil dette være selskaper hvor konsernet eier mellom 20 og 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Resultat, eiendeler og gjeld i tilknyttet selskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av årets resultat etter skatt og avskrivninger på eventuelle merverdier resultatføres på egen linje i resultatregnskapet mellom driftsresultat og finansposter. Regnskapet i det tilknyttede selskap er omarbeidet i henhold til IFRS. I konsernbalansen står eierandel i tilknyttet selskap oppført som finansielle anleggsmidler til opprinnelig kostpris med tillegg av akkumulerte resultatandeler og fradrag for utbytte.

Kjøp/salg av datterselskaper, felleskontrollerte selskaper og tilknyttede selskaper

Ved kjøp og salg av datterselskaper, felleskontrollerte selskaper og tilknyttede selskaper er disse inkludert i konsernregnskapet for den del av året de har vært del av eller tilknyttet konsernet.

Investering i andre selskaper

Investering i selskaper hvor konsernet eier mindre enn 20 prosent av den stemmeberettigede aksjekapital, klassifiseres som "tilgjengelig for salg" og balanseføres til virkelig verdi dersom virkelig verdi kan måles pålitelig. Verdiendring føres under øvrige resultatelementer i totalresultatoppstillingen.

Investering i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap i Statnett SF (selskapsregnskapet)

Investeringer i datterselskaper, felleskontrollert selskap og tilknyttet selskap behandles etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Avgitt konsernbidrag (netto etter skatt) tillegges kostpris på investering i datterselskap. Mottatt konsernbidrag og utbytte resultatføres som finansinntekt i den grad utbytte og konsernbidrag ligger innenfor opptjente resultater i eierperioden. Utbytte utover opptjente resultater i eierperioden behandles som reduksjon av aksjeinvesteringen.

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

Virksomhetssammenslutninger innregnes i henhold til oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost er summen av virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av eiendeler som overdras, gjeld som pådras eller overtas som vederlag for kontroll av den oppkjøpte virksomheten, samt kostnader som kan henføres direkte til virksomhetssammenslutninger.

Den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser som tilfredsstillende vilkårene for regnskapsføring under IFRS 3, innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Goodwill som oppstår ved oppkjøp, innregnes som en eiendel målt til overskytende av totalt overført vederlag og verdi av minoritetsinteresser i oppkjøpt selskap utover nettoverdi av oppkjøpte identifiser-

bare eiendeler og overtatte forpliktelser. Hvis konsernets andel av netto virkelig verdi av den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser etter revurdering overstiger totalt vederlag, innregnes det overskytende beløpet i resultatregnskapet umiddelbart.

SEGMENTRAPPORTERING

Selskapet har identifisert sitt rapporteringssegment basert på hvilken risiko og avkastning som påvirker virksomheten. Basert på IFRS sin definisjon er det foretakets vurdering at man kun har ett segment. Virksomheten følges opp som ett geografisk segment. Datterselskaper kvalifiserer heller ikke som særskilte rapporteringspliktige virksomhetssegmenter etter kriterier i IFRS. Selskapet og konsernet rapporteres som ett virksomhetssegment.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter inkluderer kontanter i kasse og bankbeholdning. Kontantekvivalenter er kortsiktig likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp, og med maksimal løpetid på tre måneder.

PRINSIPPER FOR INNTEKTSFØRING

Driftsinntekter måles til virkelig verdi og inntektsføres når de er opptjent, netto etter offentlige avgifter. Driftsinntekter rapporteres brutto. I de tilfeller hvor Statnett primært opptrer som avregningsfunksjon knyttet til fellesnett og krafthandel rapporteres dette netto.

Renteinntekter inntektsføres over tid når de opptjenes. Utbytte fra investeringer inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Tillatt inntekt, tariff og mer-/mindreinntekt

Generelt

Statnett er operatør av sentralnettet og to regionale fellesnett. Som operatør er Statnett ansvarlig for å fastsette årlige tariff i det enkelte fellesnett. Sentralnettet er et fellesnett. I et regnskapsår vil faktisk inntekt avvike fra regulert inntekt.

Tillatt inntekt – monopolvirksomhet

Statnett eier overføringsanlegg og er systemansvarlig nettselskap. Denne virksomheten er monopolregulert. Det innebærer at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) årlig setter en grense, inntektsramme, for hvor store inntekter Statnett kan ha.

Grunnlaget for Statnetts tillatte inntekter er inntektsrammen. Inntektsramme base- res på kostnader, inkludert kapitalkostnader, to år tilbake i tid. Videre er systemdrift- kostnader inkludert. Inntektsrammen til Statnett normeres for at foretaket skal ha incentiver til effektiv drift. Utover inntektsrammen består Statnetts tillatte inntekter av følgende tillegg; Faktisk eiendomsskatt, transittkostnad og tillegg for investeringer. Tillegg for investeringer skal sørge for at årets investeringer reflekteres i tillatt inntekt fra det året investeringen settes i drift. Statnetts inntekter justeres også for avbrudd gjennom KILE (kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi).

Det kan være usikkerhet knyttet til verdsettelsen av de enkelte beløp som inngår i tillatt inntekt. Økte inntekter som følge av forhold som krever søknader om justering av inntektsrammer eller fortolkning av forskrifter som er søkt avklart med NVE, er kun tatt med i regnskapet i den utstrekning det vurderes som så godt som sikkert at inntekten vil bli en realitet.

Tillatt inntekt periodiseres i regnskapet med 1/12 per måned.

Inntektsramme overføringstap

Inntekter

Overføringstapet i regional- og sentralnettet er en del av Statnetts inntektsramme. Bokført inntektsramme for overføringstap i regnskapsåret består av faktisk målt tap i MWh to år tilbake i tid verdsatt til en regulert referansepris basert på elspotpris i regnskapsåret.

Avvik mellom inntektsramme for overføringstap og faktiske kostnader for kjøp av overføringstap i regnskapsåret er i henhold til retningslinjene fordelt mellom netteierne i det enkelte fellesnett Statnett er operatør for.

Overføringstap

Overføringstap oppstår som følge av målt avvik mellom innmating og uttak av kraft i nett. Tapets størrelse vil blant annet variere med temperatur, belastning i nettet og kraftpris. Faktisk tap i regnskapsåret er kjøpt eksternt til spotpris. Tap ved transport av kraft i sentralnettet og de regionale fellesnett dekkes av nettets operatør og rapporteres i regnskapslinjen "overføringstap".

Tariffing og årets mer-/mindreinntekt

Tariffinntekter

Statnett har som operatør for sentralnettet og to felles regionalnett ansvar for å fakturere brukerne for de tjenestene de mottar. Faktureringen skjer på grunnlag av en tariffmodell som er i henhold til retningslinjer gitt av NVE. Prissystemet består av faste ledd og variable ledd; energiledd. Faste ledd faktureres jevnt over året, mens energileddet faktureres i takt med kundens målte innmating og uttak fra nettet.

Mer-/mindreinntekt

Årets tariff fastsettes med henblikk på at mer-/mindreinntekt skal utjevnes over tid. Tariffen fastsettes i september året før regnskapsåret. Statnett har etablert en strategi for justering av tariffgrunnlag inkludert utjevning av akkumulert mer-/mindreinntekt. Enkelte størrelser og parametre, inklusiv kraftpris, som inngår i beregningsgrunnlaget for årets tillatte inntekt baseres på estimer. Det vil oppstå avvik mellom tarifferte inntekter og tillatt inntekt. Dette fremgår i note 2.

Renteberegning av mer-/mindreinntekt

Akkumulert mer-/mindreinntekt renteberegnes, i henhold til regler gitt av NVE, med Norges Banks foliorente for regnskapsåret. Rentebeløpet er inkludert i saldo for akkumulert mer-/mindreinntekt og kommer til uttrykk i regnskapet ved regulering av fremtidige tariff. Dette vises i note 2.

Kraftkjøp og -salg

Statnett er systemansvarlig nettselskap (TSO) og avregningsansvarlig for regulerkraftmarkedet. Avregningsansvaret innebærer at Statnett i ettertid sammenstiller målte og avtalte energivolum, beregner avviket, samt foretar det økonomiske oppgjøret mellom aktørene. Oppgjøret er basert på prisene i regulerkraftmarkedet. Kjøp og salg av regulerkraft skal balansere. Statnett mottar et gebyr som dekker kostnadene som avregningsansvarlig. Skjer reguleringen over landegrensene i Norden, vil det oppstå en marginal prisdifferanse basert på gjennomsnitt av norsk og utenlandsk regulerkraftpris, som tilfaller/belastes Statnett som systemansvarlig.

Statnett har en egen konsesjon som avregningsansvarlig. I Statnetts regnskap rapporteres denne virksomheten gjennom gebyrinntekter og kostnader knyttet til gjennomføring av avregningsansvaret. Kraftkjøp og -salg nettoføres og kommer derfor ikke til uttrykk i totalresultatregnskapet. Kraftkjøp og -salg resultatføres når det er opptjent/påløpt, det vil si på leveringstidspunktet.

Kundeprosjekter

For prosjekter anvendes løpende inntektsføring basert på måling av estimert virkelig verdi. Dette innebærer at inntektsføringen skjer etter hvert som arbeidet utføres med henvisning til fullføringsgraden. Fullføringsgraden fastsettes på grunnlag av forholdet mellom hittil påløpte utgifter for utført arbeid og de estimerte totale prosjektutgiftene. Inntekter inngår i andre driftsinntekter. Fakturerte og opptjente prosjektinntekter inngår i kundefordringer.

For prosjekter som forventes å gi tap, er hele det forventede tap kostnadsført.

SKATTER

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringene i utsatt skatt/-skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Netto utsatt skatt/-skattefordel er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskaps- og skattemessige verdier og ligningsmessig underskudd til fremføring.

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres, er utlignet. Utsatt skattefordel er oppført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er balanseført til nominell verdi og oppført netto i balansen.

Eiendomsskatter resultatføres og betales i regnskapsåret. Disse klassifiseres under andre driftskostnader.

KLASSIFISERING AV POSTER I BALANSEN

En eiendel klassifiseres som kortsiktig (omløpsmiddel) når den er knyttet til varekretsløpet, fordring som tilbakebetales innen ett år samt "eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten". Andre eiendeler er anleggsmidler. Skillet mellom kortsiktig og langsiktig gjeld trekkes ved ett år til forfallstidspunktet.

Første års avdrag på langsiktige lån er klassifisert som kortsiktig gjeld.

ANLEGG UNDER UTFØRELSE

Anlegg under utførelse balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet.

Utbyggingsprosjekter starter med en mulighets- og alternativsstudie. Balanseføring starter når konklusjonen fra studien foreligger, og hovedkonsept for utbyggingen er valgt. På dette tidspunktet er konsesjon ikke oppnådd, og endelig investeringsbeslutning er ikke fattet. Erfaringer i Statnett viser at det er overveiende sannsynlig at prosjektet blir gjennomført hvis det først er valgt et hovedkonsept for utbyggingen.

Det vurderes løpende om konsesjonsforhold eller andre årsaker betinger hel eller delvis nedskrivning av påløpte projektkostnader. Nedskrivninger reverseres dersom grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

RENTER I BYGGEPERIODEN

Låneutgifter knyttet til egne anlegg under utførelse, balanseføres. Rentene beregnes ut fra en gjennomsnittlig innlånsrente og investeringens omfang, da finansieringen ikke er identifisert spesifikt til det enkelte prosjekt. Renter resultatføres gjennom avskrivninger basert på tilhørende eiendels forventede økonomiske levetid.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler er balanseført til kostpris med fratrukk for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Avskrivningene reduserer balanseført verdi av varige driftsmidler, eksklusive tomter, til estimert restverdi ved utløpet av estimert utnyttbar levetid. Ordinære lineære avskrivninger er foretatt fra det tidspunkt driftsmidlet var klart til bruk og beregnes ut fra estimert utnyttbar levetid. Tilsvarende gjelder også driftsmidler anskaffet fra andre netteiere. Det foretas dekomponering av kostprisen når driftsmidlet består av komponenter med ulik utnyttbar levetid.

Estimert utnyttbar levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes en gang per år. Verdivurderinger skjer når det foreligger indikasjoner på verdifall. Varige driftsmidler i morselskapet anses som én kontantgenererende enhet og vurderes samlet da Statnett SF har en samlet inntektsramme. I datterselskaper vurderes hvert driftsmiddel individuelt. Restverdien anslås til null ved utløp av utnyttbar levetid for de fleste eiendeler.

Gevinst eller tap ved salg eller utrangering av varige driftsmidler beregnes som differansen mellom salgsinntekt og driftsmidlets balanseførte verdi. Gevinst/tap ved salg resultatføres som annen driftsinntekt/-kostnad. Tap ved utrangering resultatføres som av-/nedskrivning.

ERSTATNINGER

Engangserstatninger i forbindelse med grunnnerv og lignende inkluderes i kostpris på driftsmidlet. Løpende erstatninger utgjør mindre beløp og resultatføres i det året hvor erstatningen utbetales.

VEDLIKEHOLD/PÅKOSTNING

Vedlikeholdskostnader resultatføres når de er påløpt. Det foretas ikke avsetninger knyttet til periodisk vedlikehold av nettet (transformatorstasjoner eller strømledninger/-kabler). Selv om vedlikeholdet er periodisk for den enkelte transformatorstasjon eller strømledning, anses det ikke periodisk for hele nettet ettersom hele nettet blir sett på som én kontantgenererende enhet. Ved utskifting av driftsmidlet, blir eventuell gjenværende regnskapsmessig verdi resultatført som tap ved utrangering.

Kostnader som vesentlig forlenger driftsmidlets utnyttbare levetid og/eller øker kapasiteten, balanseføres.

IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat, måles ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. For immaterielle eiendeler som inngår i en virksomhets sammenslutning, er anskaffelseskost målt til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet. I senere perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid amortiseres over utnyttbar levetid som vurderes minst en gang i året. Immaterielle eiendeler amortiseres lineært siden dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

GOODWILL

Goodwill amortiseres ikke. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og tilordnes til de kontantgenererende enhetene som ventes å dra fordel av synergieffektene av sammenslutningen som var opphavet til goodwill. Kontantgenererende enheter som er tilordnet goodwill, vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere hvis det foreligger indikasjoner på verdifall. Hvis det gjenvinnbare beløpet (det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi) av den kontantgenererende enheten er lavere enn bokført verdi, reduserer nedskrivningene først bokført verdi av eventuell goodwill og deretter bokført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på bokført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Bokført verdi av individuelle eiendeler reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode hvis den virkelige verdien av den kontantgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

NEDSKRIVNING AV VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER ANNET ENN GOODWILL

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger indikasjoner på verdifall, estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å vurdere eventuell nedskrivning.

Det gjenvinnbare beløpet er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved hjelp av en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedsvurderinger av tidsverdien av penger og risiko som er spesifikk for eiendelen.

Hvis det gjenvinnbare beløpet for et driftsmiddel (eller kontantgenererende enhet) anslås til å være lavere enn bokført verdi, reduseres bokført verdi av driftsmidlet (eller den kontantgenererende enhet) til gjenvinnbart beløp. Hvis et verdifall senere blir reversert, økes regnskapsført verdi av driftsmidlet (den kontantgenererende enhet) til revidert estimat av gjenvinnbart beløp, men begrenset til den verdien som ville vært regnskapsført hvis ikke driftsmidlet (eller den kontantgenererende enhet) hadde vært nedskrevet i tidligere år.

FINANSIELL LEASING

Konsernet som utleier

Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor leietaker overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, er finansielle leieavtaler. Konsernet presenterer utleide eiendeler som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontraktene. Konsernets finansinntekt fastsettes slik at det oppnås konstant avkastning på utestående fordringer over kontraktstiden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringen.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid, som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen, er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Konsernet som leietaker

Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor konsernet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, er finansielle leieavtaler. Ved leieperiodens begynnelse balanseføres finansielle leieavtaler til et beløp tilsvarende det laveste av virkelig verdi og minsteleiens nåverdi, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ved beregning av leieavtalens nåverdi benyttes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten dersom det er mulig å beregne denne, i motsatt fall benyttes selskapets marginale lånerente. Direkte utgifter knyttet til etablering av leiekontrakten er inkludert i eiendelens kostpris.

Samme avskrivningstid benyttes som for selskapets øvrige avskrivbare eiendeler. Dersom det ikke foreligger en rimelig sikkerhet for at selskapet vil overta eierskapet ved utløpet av leieperioden, avskrives eiendelen over den korteste av leieavtalens løpetid og for eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, ikke er overført konsernet, er klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktperioden.

FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Forskning er en intern prosess som ikke gir opphav til selvstendige immaterielle eiendeler som genererer fremtidige økonomiske fordeler.

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbar og konsernet har tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen. Utgifter som balanseføres, inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Balanseførte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Balanseførte utviklingskostnader avskrives lineært over eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer regnskapsføres til pålydende fratrukket eventuelle tap ved verdifall.

BETINGEDE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav.

Betingede eiendeler er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det foreligger en viss sannsynlighet for at fordeler vil tilflyte konsernet.

Mer-/mindreinntekter er betingede forpliktelser/eiendeler etter IFRS og balanseføres således ikke.

UTBYTTE (FRA MORSELSKAPET)

Avgitt utbytte regnskapsføres i konsernets regnskap i den perioden det blir godkjent i foretaksmøtet. Skjer godkjenning og utbetaling i forskjellige perioder, henføres beløpet til kortsiktig gjeld inntil utbetaling finner sted.

PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER

Konsernets forpliktelser knyttet til pensjonsordninger definert som ytelsesbaserte pensjonsplaner, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent ved utgangen av rapporteringsperioden. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuariemessige forutsetninger, aktuariemessig gevinst og tap, under 10 prosent av det største av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 prosent, innregnes det overskytende i resultatregnskapet over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid for de ansatte som omfattes av ordningen. Periodens netto pensjonskostnader presenteres som lønns- og personalkostnader.

Bidrag til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper.

LÅN

Rentebærende lån er regnskapsført til mottatte midler, netto etter transaksjonskostnader. Lånene er deretter regnskapsført til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode, hvor forskjellen mellom netto midler og innløsningsverdi blir resultatført over låneperioden.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

I overensstemmelse med IAS 39 (Finansielle instrumenter – innregning og måling) er finansielle instrumenter klassifisert i følgende kategorier: virkelig verdi over resultatet, tilgjengelig for salg, amortisert kost og utlån/fordringer. Førstegangsmåling av finansielle instrumenter gjøres til virkelig verdi på oppgjørsdagen, normalt til transaksjonspris.

- Finansielle eiendeler og forpliktelser som holdes med den intensjon å tjene på kortsiktige fluktuasjoner i priser (holdt for handelsformål) eller som regnskapsføres i henhold til virkelig verdi-opsjon, er klassifisert som virkelig verdi over resultatet.
- Alle andre finansielle eiendeler, unntatt lån og fordringer utstedt fra selskapet, er klassifisert som tilgjengelig for salg.
- Alle andre finansielle forpliktelser er klassifisert som andre forpliktelser og regnskapsført til amortisert kost.

Gevinst eller tap som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle investeringer klassifisert som tilgjengelig for salg blir regnskapsført som øvrig resultatelement inntil investeringen avhendes. Da vil akkumulert gevinst eller tap på det finansielle instrumentet, som tidligere er regnskapsført mot øvrige resultatelementer, bli reversert, og gevinst/tap vil bli resultatført.

Endringer i virkelig verdi på finansielle instrumenter klassifisert som virkelig verdi over resultatet (holdt for handelsformål eller virkelig verdi-opsjon), blir resultatført og presentert i finansinntekter/-kostnader.

Finansielle instrumenter innregnes i balansen når konsernet har blitt part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de kontraktmessige rettene eller pliktene er oppfylt, kansellert, utløpt eller overført. Finansielle instrumenter klassifiseres som langsiktige når forventet realisasjonsdato er mer enn tolv måneder etter balansedagen. Øvrige finansielle instrumenter klassifiseres som kortsiktige.

DERIVATER OG SIKRING

Konsernet anvender derivater, slik som fremtidige rentebytteavtaler og valutabytteavtaler, for å sikre sine rente- og valutarisikoer. Slike derivater førstegangsinnregnes til virkelig verdi på datoen for inngåelse av avtalen og måles deretter løpende til virkelig verdi. Derivater regnskapsføres som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når den virkelige verdi er negativ, så lenge Statnett ikke har rett til intensjon om å gjøre opp kontraktene netto. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi av derivater som ikke fyller vilkårene for sikringsbokføring, resultatføres.

Derivater som er innebygde i andre finansielle instrumenter eller ikke-finansielle kontrakter, behandles som separate derivater når risikoen og egenskapene deres ikke er nært relatert til kontraktene, og kontraktene ikke regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Ved inngåelsen av et sikringsforhold utpeker og dokumenterer konsernet formelt sikringsforholdet som konsernet vil anvende sikringsregnskapsføring på, samt hvilken risiko som sikres og strategien for sikringen. Dokumentasjonen omfatter identifikasjon av sikringsinstrumentet, objektet eller transaksjonen som sikres, arten av risiko som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere sikringsinstrumentets effektivitet i å motvirke eksponeringen for endringer i det sikrede objektets virkelige verdi eller kontantstrømmer som kan henføres til den sikrede risikoen. Slike sikringer forventes å være svært effektive i å motvirke endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer, og vurderes løpende for å avgjøre om de faktisk har vært svært effektive i hele regnskapsperioden de skal dekke.

Sikringer som oppfyller vilkårene for sikringsbokføring, regnskapsføres slik:

Virkelig verdi-sikringer

Virkelig verdi-sikringer er sikring av konsernets eksponering for endringer i den virkelige verdien av en bokført eiendel eller gjeld eller en ikke bokført forpliktelse, eller en identifisert del av slik, som kan henføres til en bestemt risiko og som kan påvirke resultatet. For sikringer til virkelig verdi justeres bokført verdi av sikringsobjektet for gevinster og tap fra risikoen som sikres, derivater måles på nytt til virkelig verdi, og gevinster og tap fra begge resultatføres.

For virkelig verdi-sikringer av objekter som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen i resultatregnskapet over den gjenværende perioden til forfall.

Konsernet avbryter virkelig verdi-sikring dersom sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller utøves, og sikringen ikke lenger oppfyller vilkårene for sikringsbokføring eller konsernet opphever sikringen.

Konsernet bruker virkelig verdi-sikring primært for å sikre renterisikoen for fastrentelån og valutarisikoen for rentebærende gjeld. Det gjennomføres også virkelig verdi-sikring ved spesifikke anskaffelser i utenlandsk valuta til investeringsprosjekter. Urealisert gevinst/tap for virkelig verdi-sikringen (valutatterminene) reduserer/øker kostpris på investeringene ved realisasjon.

Kontantstrømsikring

En kontantstrømsikring er en sikring av eksponeringen mot variasjoner i kontantstrømmer som skyldes en bestemt risiko forbundet med en bokført eiendel eller gjeld eller en høyst sannsynlig fremtidig transaksjon som kan påvirke resultatet. Den effektive delen av gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet føres som øvrig resultatелеment, mens den ineffektive delen resultatføres som finansinntekt eller -kostnad.

Beløp som først er ført som øvrig resultatелеment, reklassifiseres og føres som finansinntekt eller -kostnad når den sikrede transaksjonen påvirker resultatet.

Hvis den forventede fremtidige transaksjonen ikke lenger forventes gjennomført, blir beløp som tidligere er ført som øvrig resultatелеment, ført som finansinntekt eller -kostnad. Hvis sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller utøves uten at den erstattes eller videreføres, eller når sikringen oppheves, beholdes beløp tidligere som øvrig resultatелеment til den fremtidige transaksjonen gjennomføres. Hvis den relaterte transaksjonen ikke forventes gjennomført, føres beløpet som finansinntekt eller -kostnad.

Konsernet bruker kontantstrømsikringer primært for å sikre renterisikoen for lån med flytende rente.

FINANSIELL RISIKOSTYRING

Finansiell risikostyring utføres av sentral finansavdeling etter retningslinjer godkjent av styret. Styret gir prinsipper for generell finansiell risikostyring i tillegg til retningslinjer som dekker spesifikke finansielle risikoer.

VALUTA

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er Statnett SFs funksjonelle valuta. Samtlige konsernselskap har norske kroner som funksjonell valuta.

Ettersom alle selskaper i konsernet har samme funksjonelle valuta, oppstår det ingen omregningsdifferanser ved konsolidering av konsernselskapene.

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Langsiktig rentebærende gjeld i valuta knyttes sammen med rente- og valutabytteavtaler (swap) og behandles som opplåning i norske kroner.

AVSETNINGER

Avsetninger regnskapsføres når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av en hendelse som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, samt at beløpets størrelse kan måles pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato, og nivået reflekterer det beste estimatet for forpliktelsen. Ved vesentlig tidseffekt er forpliktelsen regnskapsført til nåverdi av fremtidige forpliktelser.

OFFENTLIGE TILSKUDD

Tilskudd fra myndighetene er ikke regnskapsført før det foreligger rimelig sikkerhet for at konsernet vil møte betingelsene som er fastsatt i forbindelse med mottak av tilskuddene, og at tilskuddene vil bli mottatt. Tilskudd blir regnskapsført som fradrag i den kostnad den er ment å dekke. Tilskudd som mottas vedrørende investeringsprosjekter, balanseføres som reduksjon av kostpris.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

NOTE 2 DRIFTSINNTEKTER

Driftsinntekter regulert virksomhet

Statnetts inntekter kommer i hovedsak fra virksomhet der inntektene er regulert av NVE. Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten kommer fra faste og variable tariffinntekter i sentralnettet og regionalnettet samt flaskehalsinntekter.

NVE fastsetter årlig et tak på Statnetts tillatte inntekt. Denne posten tilsvare Statnetts inntektsramme samt tillegg i inntektsrammen det enkelte år.

Årlig vil det oppstå avvik mellom Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten (summen av tariff- og flaskehalsinntektene) og Statnetts tillatte inntekt fastsatt av NVE. Avviket kalles mer- eller mindreinntekt. Merinntekt betyr at Statnett har hatt høyere faktiske driftsinntekter enn hva NVE har satt som tillatt inntekt i det enkelte år. Motsatt innebærer en mindreinntekt at selskapets faktiske driftsinntekter har vært lavere enn tillatt inntekt.

Forskrifter fra NVE setter krav om at merinntekt, inkludert renter, tilbakeføres kundene i form av reduksjon i fremtidige tariffer, mens mindreinntekt, inkludert renter, kan hentes inn fra kundene i form av økning i fremtidige tariffer. Forpliktelsen til å redusere fremtidige tariffer samt muligheten til kreve inn økte tariffer oppfyller ikke IFRS krav til balanseføring, og representerer derfor en latent forpliktelse (ved akkumulert merinntekt) og en latent fordring (ved akkumulert mindreinntekt). Årlig endring i disse postene vil derfor heller ikke inngå i resultatregnskapet.

Statnetts faktiske driftsinntekter fra regulert virksomhet tilsvare summen av Statnetts tillatte inntekt fastsatt av NVE og mer-/mindreinntekt det samme året.

Fordeling av inntekter mellom regionalnettet (R-nett) og sentralnettet (S-nett)

(Beløp i mill. kr)

Driftsinntekter	R-nett		S-nett		Sum	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Tariffinntekt faste ledd produksjon	29	964	993	28	940	968
Tariffinntekt faste ledd forbruk	33	2 852	2 885	42	2 720	2 762
Andre leieinntekter	78	75	153	84	46	130
Tariffinntekt energiledd	-7	784	777	-	586	586
Flaskehalsinntekter	-	768	768	-	877	877
Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene	-38	-222	-260	-47	-186	-233
Sum driftsinntekter regulert virksomhet	95	5 221	5 316	107	4 983	5 090
Tillatt inntekt						
Inntektsramme uten nettap	88	2 604	2 692	91	2 902	2 993
Inntektsramme nettap	21	867	888	12	555	567
Tillegg til inntektsramme	4	712	716	1	465	465
Sum tillatt inntekt	113	4 183	4 296	104	3 921	4 025
Årets avsetning renter mer-/mindre (-/+) -inntekt	-	-44	-44	-	-45	-45
Årets mer/mindre (-/+) -inntekt	18	-1 038	-1 020	-6	-1 058	-1 065
Vedtak om mer/mindre (-/+) -inntekt per 31.12.2011	-	-	-	40	232	272
Årets endring i saldo for mer-/mindre (-/+) -inntekt	18	-1 082	-1 064	34	-872	-838
Saldo mer-/mindre (-/+) -inntekt, inkl. renter 01.01.	-18	-1 535	-1 553	-	-2 617	-2 617
Endret saldo for mer-/mindre (-/+) -inntekt inkl renter	18	-1 082	-1 064	34	-872	-838
Saldo mer-/mindre (-/+) -inntekt inklusiv renter 31.12.	-	-2 617	-2 617	34	-3 489	-3 455

Sum driftsinntekter fra regulert virksomhet reduseres med 226 millioner kroner fra 2011 til 2012. I hovedsak skyldes dette lavere tariffinntekter som følge av lavere fastsatt tariff for 2012 enn for 2011.

Statnett har mottatt vedtak fra NVE om mer-/mindreinntektssaldo per 31.12.2011. Dette medfører reduksjon av merinntektssaldo i sentralnett med 232 millioner kro-

ner. For regionalnett medfører vedtaket en reduksjon av merinntekt på 40 millioner kroner, som gir en mindreinntektssaldo på 34 millioner kroner per 31.12.2012. Årsaken til mindreinntektsjusteringen i regionalnett er hovedsaklig knytte til at tariffen for tidligere år ikke har inkludert KILE.

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter er inntekter utenfor den regulerte virksomheten og består i blant annet av konsulentoppdrag for eksterne og leieinntekter.

Eksterne oppdrag i konsernet for øvrig utføres av Statnett Transport AS.

Balanseavregning

Statnett SF har en egen konsesjon for å være avregningsansvarlig i Norge. Dette innebærer å foreta et økonomisk oppgjør for avviket som aktørene har mellom planlagt kraftforbruk og virkelig målte verdier. Dette markedet kalles regulerkraftmarkedet. For å bli en aktør i regulerkraftmarkedet må man ha:

1. Omsetningskonsesjon fra NVE
2. Balanseavtale mellom kunden og Statnett (eller være en del av en annen balanseansvarlig)
3. Ha tilgang på kraft, enten produksjon, bilateralt eller hos Nord Pool Spot. De aller fleste balanseansvarlige er også aktører hos Nord Pool Spot, og da bruker man aktørvtalen (mellom Nord Pool Spot og kunden).

Inntektene for denne tjenesten utgjorde 87 millioner kroner, herav gebyrinntekter på 24 millioner kroner, i 2012. Utestående kundefordringer knyttet til balanseavregningen utgjorde 41 millioner kroner per 31.12.2012 og vises under posten kunde- og andre kortsiktige fordringer.

Godkjente aktører (balanseansvarlige) forplikter seg gjennom inngått balanseavtale å stille tilfredsstillende sikkerhet for økonomisk oppgjør av krafthandel i regulerkraftmarkedet. Sikkerhetskravet beregnes ukentlig i henhold til regler beskrevet i Balanseavtalen. Beregningen baseres på handelsvolum og markedspriser, og gjenspeiler balanseansvarliges oppgjørsrisiko. Statnett vurderer i tillegg sikkerheten løpende og kan kreve mer sikkerhet på et hvert tidspunkt dersom nødvendig. Minimumskravet for å kunne handle er en bunnsikkerhet på 200 000 kroner. Sikkerheten skal være registrert hos Statnett før handel starter.

Sikkerhet stilles i form av påkravsgaranti eller kontanter på pantsatt bankkonto, eller på annen måte godkjent av Statnett i henhold til regelverk. Reglene for sikkerhet kan endres med en ukes varsel. Samlet sikkerhetsstillelse ved årsskiftet var 1 254 millioner kroner. Sikkerhetskravet mot balanseansvarlige på samme tidspunkt var 788 millioner kroner. Alle balanseansvarlige hadde stilt tilfredsstillende sikkerhet i henhold til Balanseavtalen.

NOTE 3 SYSTEMTJENETER OG OVERFØRINGSTAP

Systemtjenester

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
5	22	Netto balanse- og effektkraft	22	5
199	98	Primærreserver	98	199
0	12	Sekundærreserve	12	0
31	65	Tærtierreserver	65	31
98	126	Transittkostnader	126	98
173	124	Spesialregulering	124	173
69	58	Øvrige systemtjenester	58	69
575	505	Sum systemtjenester	505	575

Systemtjenester er kostnader knyttet til utøvelse av systemansvaret, definert i forskrift om systemansvar (FoS).

Frekvensen i strømmettet skal være 50 Hz, og det er Statnett som systemansvarlig operatør sin oppgave å sørge for at frekvensen holdes stabil. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål legger begrensninger på produsentene ved at de ikke kan produsere og selge full kapasitet på alle sine generatorer. Vi skiller mellom tre ulike former for reservekapasitet.

Primærregulering

Primærreguleringen er automatisk og trer i kraft momentant ved frekvensendringer i strømmettet. Dette skjer ved hjelp av en på forhånd avtalt reservekapasitet. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål legger begrensninger på produsentene ved at de ikke kan produsere og selge full kapasitet på alle sine generatorer. Primærreserver er kostnader Statnett har ved at de kjøper reservekapasitet hos produsentene.

Sekundærreserver

Automatiske sekundærreserver aktiveres for å frigi den aktiverte primærreserven slik at den igjen blir i stand til hurtig å håndtere eventuelle nye feil og ubalanser. Automatiske sekundærreserver fungerer ved at et signal sendes fra TSO til en aktør/kraftverk, som da endrer produksjonen i anlegget. Sekundærreserven omtales også som Load Frequency Control (LFC) og i Norden anvendes den hovedsakelig for å håndtere frekvensavvik. Omfang av sekundærreserver er bestemt av avtaler på nordisk nivå og kostnad bestemmes av markedsløsning.

Tærtierregulering

I Norge har vi et regulerkraftopsjonsmarked som benyttes for å sikre at vi har nok regulerressurser tilgjengelig i den norske delen av regulerkraftmarkedet også i perioder med økt etterspørsel etter effekt, som i vintersesongen. Systemansvarlig

arrangerer i vinterhalvåret et marked der de kjøper en garanti for at aktører legger inn bud på regulerkraft-listen for påfølgende uke. Garantiene kan gjelde både for bruk og produksjon.

Transittkostnader

Transittkostnader er kompensasjon for bruk av nett i utlandet. Kraftsystemet i Europa er knyttet sammen via overføringslinjer/kabler som går over landegrenser.

Spesialregulering

I enkelte tilfeller er det begrensninger i overføringskapasiteten (flaskehals) som medfører at budene i regulerkraftmarkedet ikke kan anvendes i "prisriktig" rekkefølge. Disse reguleringene kategoriseres som spesialreguleringer og kompenseres med tilhørende budpris uten at de påvirker fastsettelsen av regulerkraftprisen. Statnett påføres da en kostnad lik differansen mellom pris på aktiverte bud som er benyttet til spesialreguleringer og aktuell timepris i hovedretning i regulerkraftmarkedet multiplisert med spesialregulert volum.

Overføringstap

Statnett kjøper overføringstap (volum) til spotpris (markedspris) for den timen overføringstapet gjelder, fra eksterne leverandører.

Resultat overføringstap sentralnett fordeles mellom anleggseierne i henhold til forholdsmessig eierandel i sentralnettet. 6,7 prosent av anleggene eies av andre enn Statnett SF.

Morselskap			Konsern	
2011	2012		2012	2011
2 322	2 465	Volum (GWh)	2 465	2 322
367	241	Pris (kr/MWh)	241	367
		<i>(Beløp i mill. kr)</i>		
852	593	Overføringstap	593	852
2	-2	Overføringstap resultat andre	-2	2
854	591	Sum overføringstap	591	854

NOTE 4 LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
633	684	Lønninger	692	641
104	122	Arbeidsgiveravgift	124	105
130	211	Pensjonskostnader (note 5)	212	131
75	78	Andre ytelser	74	66
942	1 095	Sum lønnskostnader	1 102	943
-283	-300	Herav egne investeringsarbeider	-300	-283
659	795	Netto lønnskostnader	802	660
900	973	Antall sysselsatte årsverk	986	913

Lån til ansatte

Ansatte har lån i selskapet på tilsammen 1 million kroner per 31.12.2012. Lånene nedbetales ved trekk i lønn over en periode på inntil to år. Lånene er rentefrie for den ansatte. Rentefordelen av lån som overstiger 3/5 av grunnbeløpet, beskattes etter den til enhver tid gjeldende normalrentesats som er gitt av myndighetene.

NOTE 5 PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER

Morselskapet og datterselskapene har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser i form av ytelsesplaner. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller krav i lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Ytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Full alderspensjon utgjør 70 prosent av pensjonsgrunnlaget redusert med beregnet folketrygd. Pensjonsgrunnlaget er begrenset oppad til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp. Full opptjeningstid er 30 år og ordinær pensjonsalder er 67 år. Ordningen inkluderer også uføre-, ektefelle- og barnepensjon.

Opptjente pensjonsrettigheter er i hovedsak sikret gjennom pensjonsordninger i Statnett SFs Pensjonskasse. I tillegg har morselskapet førtidspensjonsforpliktelser som dekkes over driften.

Tilskudd til pensjonskassen skjer i overensstemmelse med aktuarmessige beregninger. Pensjonsmidlene i pensjonskassen er primært investert i verdipapirer, se tabell under om prosentvis fordeling av pensjonsmidlene i investeringskategorier.

Konsernledelsen har egne tilleggsavtaler der ordinær pensjonsalder er 65 år, men med mulighet for fratredelse fra fylte 62 år. Alderspensjonen utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget inkluderer også grunnlag som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Ved ansettelse etter 1. mars 2011 inngås det tilleggsavtale utover 12 ganger folketrygdens grunnbeløp innenfor rammen av Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper, fastsatt 31. mars 2011.

For nærmere omtale, se note 14 Ytelser til ledende ansatte. Årlig premieinnbetaling skal begrenses til 30 prosent av lønn over 12 G.

Konsernet deltar i den private avtalefestet ordning for førtidspensjonering (AFP-ordningen) som trådte i kraft i 2011. Ordningen innebærer at de ansatte får et tillegg på sin pensjon som en livsvarig ytelse. Ytelsen kan tas ut fra og med fylte 62 år også ved siden av å stå i jobb. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning som organiseres gjennom et felleskontor, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Det foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen, og derfor blir ordningen i tråd med regnskapsreglene behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien for 2012 er fastsatt til 1,75 prosent av samlede lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G til bedriftens arbeidstakere, estimert til 8 millioner kroner. Det er for tiden ingen fondsoppbygging i ordningen, og derfor forventes det at premiene vil øke fremover.

Gammel AFP-ordning fra 1.1.2011 er under avvikling. Spekter er fortsatt konsernets avtalepart i denne ordningen som nå kun er gjeldende for de som er født før 1.12.1948 og som gjorde uttak fra ordningen senest 1.12.2010.

Pensjonsforpliktelser beregnes i henhold til IAS 19 "Ytelser til ansatte." Risikotabellen K2005 anvendes for dødelighet og er basert på beste estimat for populasjonene i Norge.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen fremkommer etter korrigerende resultatføring av virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, samt avvik mellom faktisk og forventet avkastning på pensjonsmidler som ennå ikke er resultatført. Netto pensjonsforpliktelser vises som avsetning for forpliktelser.

Ansatte som forlater foretaket før pensjonsalder, mottar fripolise. Storebrand Livsforsikring AS forvalter fripolisene. Fra tidspunkt for utstedelse av fripolisene er Statnett fritatt for ytterligere forpliktelser overfor de ansatte som fripolisene gjelder. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunkt for utstedelse av fripolisen, og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Pensjonsforpliktelsen er beregnet i januar 2013 som et estimat på situasjonen per 31. desember 2012 av uavhengig aktuar.

Ved beregning av pensjonsforpliktelse er det tatt hensyn til den arbeidsgiveravgift som foretaket må betale ved utbetaling av direkte pensjoner og ved innbetaling av premier til fondsbaserte ordninger. Arbeidsgiveravgiften er et delelement i foretakets ytelse og er bokført som en del av pensjonsforpliktelsen.

Morselskap			Konsern	
2011	2012	Pensjonsordningenes medlemmer	2012	2011
1 328	1 419	Medlemmer i pensjonskassen	1441	1 347
338	364	Herav pensjonister	368	341
990	1 055	Antall aktive personer i pensjonsordningene	1073	1 006

Økonomiske/aktuarmessige forutsetninger morselskap og konsern	2012	2011
Diskonteringsrente foretaksobligasjoner (OMF)	3,90%	-
Diskonteringsrente	-	2,60%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,00%	4,10%
Forventet lønnsregulering	3,50%	3,50%
Forventet pensjonsregulering	3,25%	3,25%
Forventet regulering av grunnbeløp (G)	3,25%	3,25%
Gjenværende opptjeningstid	19 år	16 år

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier morselskap og konsern pr 31.12.	2012	2011
Eiendom	5%	4%
Anleggsobligasjoner	30%	32%
Norske obligasjoner	22%	26%
Utenlandske obligasjoner	5%	4%
Høyrenteobligasjoner	4%	0%
Norsk pengemarked	12%	13%
Utenlandske aksjer	15%	15%
Norske aksjer	4%	4%
Bankinnskudd	3%	2%
Sum	100%	100%

Pensjonskostnad

Morselskap			Konsern	
2011	2012	Ytelsesplaner (Beløp i mill. kr)	2012	2011
125	181	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	182	126
56	49	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	49	57
-51	-51	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-51	-51
-23	32	Resultatførte aktuarmessige gevinster/tap	32	-1
130	211	Netto pensjonskostnad	212	131
18	30	Arbeidsgiveravgift	30	18
148	241	Netto pensjonskostnad inklusiv arbeidsgiveravgift	242	149

Forventet pensjonspremie for 2013 utgjør 150 millioner kroner for morselskapet og 151 millioner kroner for konsern.

Sikrede og usikrede pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler

Morselskap			Konsern	
2011	2012	Ytelsesplaner (Beløp i mill.kr)	2012	2011
		Endring i brutto pensjonsforpliktelse		
1 685	2 293	Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	2 310	1 699
139	198	Nåverdien av årets pensjonsopptjening	200	140
64	57	Rentekostnader av pensjonsforpliktelsen	57	65
447	-626	Aktuarielle gevinster og tap	-631	450
-16	-22	Arbeidsgiveravgift av innbetalt premie	-22	-17
-26	-30	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-30	-27
2 293	1 870	Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	1 884	2 310
		Endring i brutto pensjonsmidler		
1 028	1 177	Virkelig verdi på pensjonsmidler 01.01.	1 187	1 038
58	51	Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	51	58
-4	-38	Aktuarielle gevinster og tap	-37	-4
116	155	Premieinnbetalinger	156	117
-21	-25	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-25	-22
1 177	1 320	Virkelig verdi på pensjonsmidler 31.12.	1 332	1 187
1 116	550	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	552	1 123
-765	-144	Ikke resultatførte estimatavik	-145	-771
351	406	Netto balanseført pensjonsforplikt. inkl. arb.giveravgift 31.12.	407	352
344	352	Netto pensjonsforpliktelser 01.01.	353	345
145	235	Resultatført pensjonskostnad	236	147
-138	-181	Premieinnbetalinger (ekskl. adm. kostnader)	-182	-140
351	406	Netto balanseført pensjonsforplikt. inkl. arb.giveravgift 31.12.	407	352
-	-	Balanseførte pensjonsmidler 31.12.	-	-
344	406	Balanseførte pensjonsforpliktelser 31.12.	407	352
2 149	1 764	Brutto sikret pensjonsforpliktelse 31.12.	1 778	2 166
144	106	Brutto usikret pensjonsforpliktelse 31.12.	106	144

Totale forpliktelser, midler og estimatavvik siste fem år

Morselskap	2012	2011	2010	2009	2008
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser 31.12.	1 870	2 294	1 685	1 657	1 595
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 320	1 177	1 028	877	762
Netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	550	1 117	657	780	833
Ikke resultatførte estimatavvik	-144	-765	-313	-411	-491
Bokført pensjonsforpliktelse	406	352	344	369	342
Årets endring i estimatavvik					
Diskonteringsrente	-625	530			
Avkastning på midler	37	4			
Lønnsvekst	-	-82			
G-regulering	-	22			
Pensjonsregulering	-34	-105			
Medlemsbevegelse	-	83			
Sum årets endring estimatavvik	-622	452			

Konsern	2012	2011	2010	2009	2008
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser 31.12.	1 884	2 311	1 699	1 670	1 608
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 332	1 184	1 038	886	770
Netto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	552	1 124	661	784	838
Ikke resultatførte estimatavvik	-145	-771	-316	-415	-496
Bokført pensjonsforpliktelse	407	353	345	369	342
Årets endring i estimatavvik					
Diskonteringsrente	-626	533			
Avkastning på midler	37	4			
Lønnsvekst	-	-82			
G-regulering	-33	22			
Pensjonsregulering	-	-106			
Medlemsbevegelse	-	84			
Sum årets endring estimatavvik	-622	455			

Sensitivitetsanalyse

Tallene nedenfor viser et estimat for en potensiell effekt ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge for Statnett.

De følgende esimater og estimerte pensjonkostnader for 2012 er basert på fakta og omstendigheter per 31.desember 2012. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Pensjonsforpliktelse og -kostnad	Gjeldende forutsetninger	Dis konterings-rente		Årlig lønnsvekst og endring i grunn-beløp (G)		Årlig regulering av pensjoner	
		-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%

(Beløp i mill. kr)

Morselskap

Pensjonskostnad før korrigering for rentekostnader og avkastning på midler (SC)	156	203	121	138	178	137	181
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse - minstepensjonsforpliktelse (ABO)	1 433	1 719	1 213	1 433	1 433	1 273	1 626
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse - nåverdien av pensjonsforpliktelsen (PBO)	1 798	2 200	1 493	1 677	1 938	1 597	2 039

Konsern

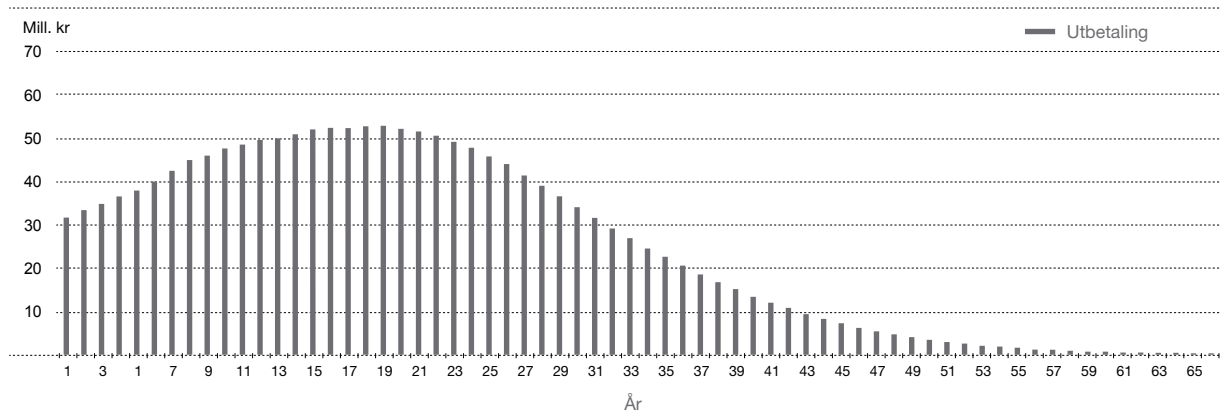
Pensjonskostnad før korrigering for rentekostnader og avkastning på midler (SC)	158	205	123	139	180	138	182
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse - minstepensjonsforpliktelse (ABO)	1 444	1 732	1 222	1 444	1 444	1 283	1 626
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse - nåverdien av pensjonsforpliktelsen (PBO)	1 812	2 216	1 505	1 690	1 953	1 609	2 057

Risikotabeller for død og uførehet er basert på alminnelig brukte tabeller i Norge oppdatert med historiske data fra livselskapenes populasjon. Disse dataene innebærer en justering av tilgjengelige tabeller i form av økt forventet levealder og økt uføresannsynligheter. Forventet gjennomsnittlig levealder for alle aldersgrupper i benyttede tabeller er 80 år for menn og 84 år for kvinner. Nedenfor vises utdrag fra de benyttede tabeller. Tabellen viser forventet levealder og sannsynlighet for henholdsvis uførhet og død innen ett år for ulike aldersgrupper.

Alder	Uføre-sannsynlighet		Døds-sannsynlighet		Forventet levealder	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
20	0,13%	0,16%	0,01%	0,01%	79	84
40	0,21%	0,35%	0,07%	0,04%	80	84
60	1,48%	1,94%	0,63%	0,36%	82	85
80	-	-	5,91%	3,91%	87	89

Utbetalingsstrøm Statnett SF

Gjennomsnittlig vektet løpetid for pensjonsforpliktelsen, knyttet til hovedordningen i Statnett SF, er beregnet til 21 år basert på pensjonsforutsetningene per 31.12.2012. Ved valg av diskonteringsrente er det tatt hensyn til gjennomsnittlig vektet løpetid.

NOTE 6 VARIGE DRIFTSMIDLER

Morselskap

(Beløp i mill. kr)	Elektroteknisk utstyr	Telematikk	Bygninger og grunn	Øvrig driftsløsøre	Sum
Anskaffelseskost 01.01.11	21 435	1 243	2 191	248	25 117
Tilgang anskaffelseskost	1 193	217	307	58	1 775
Avgang anskaffelseskost	158	132	9	11	310
Anskaffelseskost 01.01.12	22 470	1 328	2 489	295	26 582
Tilgang anskaffelseskost	544	261	435	76	1 316
Avgang anskaffelseskost	110	105	6	13	234
Anskaffelseskost 31.12.12	22 904	1 484	2 918	358	27 664
Ordinære avskrivninger 01.01.11	7 512	853	438	139	8 942
Årets ordinære avskrivninger	583	103	73	27	786
Avgang ordinære avskrivninger	158	129	3	8	298
Ordinære avskrivninger 01.01.12	7 937	827	508	158	9 430
Årets ordinære avskrivninger	567	132	79	34	812
Avgang ordinære avskrivninger	81	102	3	13	199
Ordinære avskrivninger 31.12.12	8 423	857	584	179	10 043
Bokført verdi 31.12.11	14 533	501	1 981	137	17 152
Bokført verdi 31.12.12	14 481	627	2 334	179	17 621
Herav finansiell leasing:					
31.12.11	225	99	204	-	528
31.12.12	217	98	189	-	504
Anskaffelseskostnad for varige driftsmidler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk					
	1 046	526	50	80	1 702
Avskrivningssatser (lineære) i prosent					
	2 - 7	5 - 33	0 - 2	10 - 33	

Konsern

(Beløp i mill. kr)	Elektroteknisk utstyr	Telematikk	Bygninger og grunn	Øvrig driftsløsøre	Sum
Anskaffelseskost 01.01.11	21 435	1 243	2 191	508	25 377
Tilgang anskaffelseskost	1 193	217	307	91	1 808
Avgang anskaffelseskost	158	132	9	12	311
Anskaffelseskost 01.01.12	22 470	1 328	2 489	587	26 874
Tilgang anskaffelseskost	544	261	435	102	1 342
Avgang anskaffelseskost	110	105	6	14	235
Anskaffelseskost 31.12.12	22 904	1 484	2 918	675	27 981
Ordinære avskrivninger 01.01.11	7 512	853	438	178	8 981
Årets ordinære avskrivninger	583	103	73	37	796
Avgang ordinære avskrivninger	158	129	3	9	299
Ordinære avskrivninger 01.01.12	7 937	827	508	206	9 478
Årets ordinære avskrivninger	567	132	79	47	825
Avgang ordinære avskrivninger	81	102	3	13	199
Ordinære avskrivninger 31.12.12	8 423	857	584	240	10 104
Bokført verdi 31.12.11	14 533	501	1 981	381	17 396
Bokført verdi 31.12.12	14 481	627	2 334	435	17 877
Herav finansiell leasing:					
31.12.11	225	99	204	-	528
31.12.12	217	98	189	-	504
Anskaffelseskostnad for varige driftsmidler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk	1 046	526	50	80	1 702
Avskrivningssatser (lineære) i prosent	2 - 7	5 - 33	0 - 2	10 - 33	

Gruppen elektroteknisk utstyr omfatter i hovedsak anlegg i trafo- og koblingstasjoner, luftledninger og jord- og sjøkabler.

Anlegg i trafo- og koblingsstasjoner har varierende avskrivningstider. Transformatorer og andre hovedkomponenter har avskrivningstid 30 - 50 år. Kontrollanlegg har normalt 15 års avskrivningstid.

Luftledninger har 55 års avskrivningstid. Jord- /sjøkabler har 40 til 55 års avskrivningstid. Finansiell leasing er i sin helhet forskuddsbetalt slik det ikke foreligger noen fremtidig leieforpliktelse knyttet til finansiell leasing.

NOTE 7 ANLEGG UNDER UTFØRELSE

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
1 857	2 429	Anskaffelseskost 1. januar	2 429	1 857
2 108	3 152	Årets tilgang	3 152	2 108
-1 533	-1 339	Overført til varige driftsmidler	-1 339	-1 533
-3	-9	Konstaterte tap	-9	-3
2 429	4 233	Anskaffelseskost 31. desember	4 233	2 429
-8	-2	Akkumulert nedskrivning	-2	-8
16	46	Effekt sikrede valutaterminer	46	16
2 437	4 277	Balanseført verdi 31. desember	4 277	2 437

Årets tilgang fordeler seg som følger:

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
1 297	2 104	Materialer og underentreprenører	2 104	1 297
283	300	Lønn, sosiale kostnader	300	283
459	645	Andre driftskostnader	645	459
2 039	3 049	Sum driftskostnader	3 049	2 039
69	103	Byggelånsrenter	103	69
2 108	3 152	Totalt	3 152	2 108

	2012	2011
Gjennomsnittlig kapitaliseringsssats som er benyttet for å fastsette beløpet for låneutgifter som kan kapitaliseres:	3,34%	3,41%

Største kontraktmessige bindinger på prosjekter per 31.12.2012

Utvalget inkluderer kun prosjekter hvor kontraktmessige fremtidige bindinger er større enn 50 millioner kroner.

(Beløp i mill. kr)

Prosjekt	Kontraktmessige fremtidige bindinger	Påløpte kostnader
Ørskog-Sogndal	1 637	1 143
Skagerrak 4	705	566
Ytre Oslofjord	373	187
Spenningsoppgradering Østre-Korridor	264	107
Fornyelse av Statnetts driftssentralsystem	107	196
Varangerbotn - Skogfoss	60	333
Sum	3 146	2 532
Øvrige		1 745
Sum anlegg under utførelse		4 277

NOTE 8 FINANSPOSTER – RESULTAT

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
		Finansinntekter		
6	20	Inntekt på investering i datterselskap	-	-
2	15	Inntekt på investering i tilknyttet selskap	-	-
43	42	Renteinntekter	48	55
-2	-2	Verdiendring derivater	-2	-2
19	30	Agio, valutavinning	30	19
3	-	Annen finansinntekt	19	8
71	105	Sum finansinntekter	95	80
		Finanskostnader		
374	435	Rentekostnader	430	374
-69	-103	Balansførte byggelånsrenter	-103	-69
13	37	Aigo, valutatap	38	13
94	8	Annen finanskostnad	10	38
412	377	Sum finanskostnader	375	356

NOTE 9 FINANSPOSTER – BALANSE

Finansielle eiendeler og gjeld

Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte terminkursen på balansedagen.

Virkelig verdi av valuta- og rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer.

I det vesentlige er den virkelige verdien bekreftet av den finansinstitusjonen som Statnett har inngått avtalene med.

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og langsiktig gjeld som regnskapsføres til amortisert kost, er beregnet;

- ved bruk av noterte markedspriser,
- ved bruk av rentebetingelser for gjeld med tilsvarende løpetid og kredittrisiko, eller
- ved nåverdi av estimerte kontantstrømmer diskontert med den rente som gjelder for tilsvarende gjeld og eiendeler på balansedagen.

For finansielle instrumenter som finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, kunde- og andre kortsiktige fordringer, betalingsmidler leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld er det på grunn av postenes kortsiktige natur antatt at bokført verdi er et godt anslag for virkelig verdi.

Inkludert i betalingsmidler per 31. desember 2012 er bunde skattetrekksmidler med 50 millioner kroner og sikkerhetsstillelser til Nord Pool Spot AS med 33 millioner i morselskapet. Tilsvarende tall i konsernet er henholdsvis 50 millioner kroner og 33 millioner kroner.

(Beløp i mill. kr)

Morselskap	Kategori	2012 Bokført verdi	Virkelig verdi	2011 Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Anleggsmidler					
Langsiktige fordringer	Lån og fordringer	300	300	199	199
Ansvarlig kapital i Statnett SFs pensjonskasse	Virkelig verdi over resultatet	75	75	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Tilgjengelig for salg	5	5	5	5
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	1 037	1 037	1 111	1 111
Sum finansielle anleggsmidler		1 417	1 417	1 390	1 390
Omløpsmidler					
Kundefordringer	Lån og fordringer	199	199	137	137
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	3	3	364	364
Andre kortsiktige fordringer	Lån og fordringer	862	862	685	685
Sum kunde- og andre kortsiktige fordringer		1 064	1 064	1 186	1 186
Investering markedsbaserte verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet	327	327	272	272
Betalingsmidler	Virkelig verdi over resultatet	561	561	917	917
Gjeld					
Langsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	12 375	12 482	11 018	11 125
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	248	248	92	92
Sum langsiktig rentebærende gjeld		12 623	12 730	11 110	11 217
Kortsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	1 884	1 885	2 298	2 305
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	22	22	4	4
Sum kortsiktig rentebærende gjeld		1 906	1 907	2 302	2 309
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Andre forpliktelser	1 234	1 234	1 224	1 224

(Beløp i mill. kr)

Konsern	Kategori	2012 Bokført verdi	Virkelig verdi	2011 Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Anleggsmidler					
Langsiktige fordringer	Lån og fordringer	125	125	-	-
Ansvarlig kapital i Statnett SFs pensjonskasse	Virkelig verdi over resultatet	75	75	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Tilgjengelig for salg	5	5	5	5
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	1 037	1 037	1 108	1 108
Sum finansielle anleggsmidler		1 242	1 242	1 188	1 188
Omløpsmidler					
Kundefordringer	Lån og fordringer	209	209	137	137
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	3	3	364	364
Andre kortsiktige fordringer	Lån og fordringer	764	764	637	637
Sum Kunde- og andre kortsiktige fordringer		976	976	1 138	1 138
Investeringer markedsbaserte verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet	668	668	600	600
Betalingsmidler	Virkelig verdi over resultatet	634	634	1 002	1 002
Gjeld					
Langsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	12 236	12 343	10 882	10 989
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	248	248	92	92
Sum langsiktig rentebærende gjeld		12 484	12 591	10 974	11 081
Kortsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	1 884	1 885	2 298	2 305
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	22	22	4	4
Sum kortsiktig rentebærende gjeld		1 906	1 907	2 302	2 309
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Andre forpliktelser	1 251	1 251	1 232	1 232

Tabellen nedenfor viser finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

(Beløp i mill. kr)

Per 31.12.2012

Morselskap	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Ansvarlig kapital i Statnett SFs pensjonskasse	-	-	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	5	5
Derivater	-	1 039	-	1 039
Investeringer markedsbaserte verdipapirer	327	-	-	327
Betalingsmidler	561	-	-	561
Sum eiendeler	888	1 039	80	2 007
Gjeld				
Derivater	-	270	-	270
Sum gjeld	-	270	-	270

(Beløp i mill.kr)

Konsern

Eiendeler				
Ansvarlig kapital i Statnett SFs pensjonskasse	-	-	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	5	5
Derivater	-	1 039	-	1 039
Investeringer markedsbaserte verdipapirer	668	-	-	668
Betalingsmidler	634	-	-	634
Sum eiendeler	1 302	1 039	80	2 421
Gjeld				
Derivater	-	270	-	270
Sum gjeld	-	270	-	270

Avstemming av nivå 3 i virkelig verdi-målinger.

Morselskap			Konsern	
2011	2012		2012	2011
75	75	Ansvarlig kapital i Statnett SFs pensjonskasse	75	75
5	5	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	5	5
80	80	Sum markedsverdi nivå 3	80	80

Nivå 1: Virkelig verdi brukes ved kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas mht. disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata.

Rentebærende eiendeler og gjeld

Avdragsprofil rentebærende gjeld for morselskap

Lånene er vurdert til amortisert kost justert for effekt av verdisikring

(Beløp i mill. kr)

Forfallstidspunkt	2013	2014	2015	2016	2017- påkrav*	Ved	
							Sum
Fast rente							
Sertifikatlån	1 700	-	-	-	-	-	1 700
Obligasjonslån	-	637	561	595	6 865	-	8 658
Sum fast rente	1 700	637	561	595	6 865	-	10 358
Flytende rente							
Annen rentebærende gjeld	114	36	15	22	175	139	501
Obligasjonslån	-	400	-	-	170	-	570
Lån fra finansinstitusjoner	92	92	92	92	2 732	-	3 100
Sum flytende rente	206	528	107	114	3 077	139	4 171
Sum kortsiktig gjeld	1 906						1 906
Sum langsiktig gjeld		1 165	668	709	9 942	139	12 623
Sum rentebærende gjeld	1 906	1 165	668	709	9 942	139	14 529

* Statnett SF konserninternt lån på 139 millioner kroner som forfaller ved påkrav.

Lån fordelt på valuta per 31.12.2012

(Beløp i mill.)

Opplysninger om rentebærende gjeld	Snittrente ¹⁾	Lånebeløp i valuta	Lånebeløp i NOK
Valuta			
NOK	3,24%	10 314	10 314
JPY	2,11%	9 000	613
CHF	2,82%	400	2 771
SEK	2,42%	200	170
USD	3,1%	100	568
EUR*	**	13	93
Sum			14 529

Løpetid på rentebinding på låneportefølje

	2013	2014	2015	2016	2017-	Sum
(Beløp i mill. kr)	10 630	491	599	686	2 123	14 529

* Beløp i EUR er knyttet til sikkerhetsstillelser under CSA (Credit Support Annex), som reflekterer mer-/mindreverdi av inngåtte derivatavtaler.

** EONIA overnight - daglig rentefastsettelse kunngjort gjennom European Banking Federation (EBF)

*** Beløpet i USD er knyttet til tre swapper med forward start i januar 2013, men med markedsverdi per 31.12.12

1) Alle lån i valuta er konvertert til norske kroner gjennom valuta- og renteswapavtaler. Snittrenten for lånene er inkludert renteswapavtaler. Renten er snittrenten per 31.12.12.

Markedsbaserte verdipapirer

(Beløp i mill. kr)

Morselskap			Konsern	
Anskaffelses-kost	Balanseført verdi		Anskaffelses kost	Balanseført verdi
74	74	Stat	74	74
63	64	Kommuner/kommunal forretningsdrift	71	73
97	98	Finansinstitusjoner inkl. bank	325	331
90	91	Privat/industri	133	135
324	327	Sum obligasjoner	603	613
-	-	Norske aksjefond	27	28
-	-	Utenlandske aksjefond	27	27
-	-	Sum aksjefond	54	55
324	327	Sum markedsbaserte verdipapirer	657	668

Alle obligasjoner har pålydende i norske kroner.
Urealiserte mer-/mindreverdi er i perioden falt fra 4,5 mill til 2,7 mill.
Dette har gitt en resultat effekt på -1,8 millioner kroner og er ført mot andre finansinntekter.

Aldersfordeling kundefordringer

	Ikke forfalt	1-30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Sum kundefordringer
Morselskap	182	10	4	2	1	199
Konsern	186	16	4	2	1	209

Derivater

Rente- og valutawapper

Dette er avtaler hvor kontraktspartene bytter valuta- og/eller rentebetingelser for et avtalt beløp over en definert fremtidig periode.

Alle rente- og valutawapper er knyttet til underliggende lån og eventuelt tap eller gevinst på swappen vil derfor tilsvare henholdsvis gevinst eller tap på lånet.

(Beløp i mill. kr)

Forfall:	Hovedstol utiån	Hovedstol innlån	Markeds- verdi* 2011	Kontant- strøm 2012	Markeds- verdi* 2012	Verdi- endring***	Rente- betingelser Statnett mottar	Rente- betingelser Statnett betaler
Frittstående derivater**								
2015	NOK 200	NOK 200	14	5	14	5	Fast	Nibor 6 mnd.
2015	NOK 200	NOK 200	-8	-3	-9	-4	Nibor 6 mnd.	Fast
2028	USD 80	NOK 456,8			-7	-7	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2028		USD 80			7	7		Fast USD
2033	USD 220	NOK 1256,2			-33	-33	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2033		USD 220			33	33		Fast USD
2043	USD 30	NOK 171,3			-7	-7	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2043		USD 30			7	7		Fast USD
Sum			6	2	5	1		

Derivater i kontantstrømsikringer

2014	NOK 200	NOK 200	-7	-3	-6	-2	Nibor 6 mnd.	Fast
2014	NOK 200	NOK 200	-6	-2	-5	-2	Nibor 6 mnd.	Fast
2016	NOK 400	NOK 400	-12	-3	-20	-11	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 400	NOK 400			-11	-11	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 500	NOK 500			-14	-14	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 400	NOK 400			-12	-12	Nibor 6 mnd.	Fast
2022	NOK 393,25	NOK 393,25	-34	-6	-49	-21	Nibor 6 mnd.	Fast
Sum			-59	-14	-117	-73		

(Beløp i mill. kr)

Virkelig verdisikring****

Forfall:	Hovedstol utlån	Hovedstol innlån	Markeds- verdi* 2011	Markeds- verdi* 2012	Rente- betingelser Statnett mottar	Rente- betingelser Statnett betaler
2014	NOK 300	NOK 300	6	6	Fast	Nibor 6 mnd.
2014	JPY 5000	NOK 295,8	111	35	Fast JPY	Nibor 6 mnd.
2015	NOK 50	NOK 50	3	3	Fast	Nibor 6 mnd.
2017	CHF 250	NOK 1290	506	445	Fast CHF	Nibor 6 mnd.
2019	JPY 4000	NOK 201	138	81	Fast JPY	Nibor 6 mnd.
2020	NOK 300	NOK 300	41	50	Fast	Nibor 6 mnd.
2020	NOK 60	NOK 60	2	5	Fast	Nibor 6 mnd.
					SEK Stibor	
2021	SEK 200	NOK 180	-11	-10	3 mnd.	Nibor 6 mnd.
2021	CHF 150	NOK 923,25	139	114	Fast CHF	Nibor 6 mnd.
2023	NOK 600	NOK 600	72	94	Fast	Nibor 6 mnd.
2024	USD 100	NOK 602,9		-33	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2025	NOK 600	NOK 600	80	102	Fast	Nibor 6 mnd.
2027	NOK 1000	NOK 1000		40	Fast	Nibor 6 mnd.
			1 087	932		

* Markedsverdi er uten påløpte renter. For kombinerte rente- og valutawapper inngår urealisert valutaeffekt i markedsverdi.

** Frittstående derivater på NOK 200 mill. er knyttet til underliggende lån, men er ikke gitt sikringsbøker. Per 31.12.12 hadde foretaket inngått avtale om lån på til sammen USD 330 mill med tilhørende rente-/valutawapper med utbetaling 22. januar 2013. Både lån og swapper klassifiseres som frittstående derivater fra inngåelse av avtalene og frem til utbetalingstidspunkt. Verdiendring på lånekontraktene motregnes verdiendring på de tilknyttede swappene.

*** Endring i markedsverdi er hensyntatt kontantstrøm i 2012

**** Verdiendring i virkelig verdi-sikringer gir ingen resultateffekt.

Renteopsjoner:

Foretaket hadde per 31. desember 2012 ingen renteopsjoner.

Valutaterminer:

Valutaterminer inngås for å valutasikre transaksjoner i annen valuta enn norske kroner.

(Beløp i mill. kr)	Nominelt i valuta	Nominelt i NOK	Gjennomsnittlig sikringskurs	Markeds- kurs*	Markedsverdi
SEK	323	291	0,90	0,85	-11
EUR	105	826	7,89	7,34	-39
Sum valutaterminer		1117			-50

* Markedskurser til gjennomsnittlig forwardkurs.

Samtlige kontrakter er knyttet til anlegginvesteringer i utenlandsk valuta. Urealisert gevinst/tap for valutaterminene reduserer/øker kostpris på investeringene ved realisasjon

Råvareterminer:

Foretaket hadde per 31. desember 2012 ingen råvareterminer.

NOTE 10 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Finansiell risiko

Statnett SFs finanspolicy har som formål å sikre at foretaket oppnår den nødvendige finansieringen av planlagt drifts- og investeringsprogram til lavest mulig kostnad hensyntatt risiko. Statnett SFs finanspolicy omfatter også mål og rammer for å minimere foretakets kreditt-, rente- og valutarisiko. Statnett SF benytter seg av finansielle derivater for å styre den finansielle risikoen.

Kapitalstyring

Foretaket har gjeld og egenkapital som spesifisert nærmere i balansen. Låneavtalene pålegger ikke foretaket noen kapitalkrav som ventes å kunne begrense kapitalstrukturen i foretaket. Det finnes heller ingen eksplisitte krav til egenkapital utover det som følger av lovgivingen. Hovedmålsettingen for foretakets styring av kapitalstruktur er at Statnett skal ha en solid finansiell posisjon, som gjør foretaket i stand til å gjennomføre alle samfunnsøkonomisk lønnsomme nettinvesteringer. Dette er i tråd med uttalelser fra eier. Konkrete måltall for finansiell posisjon er ikke fastsatt, men Statnetts styre er opptatt av at foretaket opprettholder en robust A rating. Statnett kan søke eier om mer egenkapital dersom det skulle være nødvendig, noe Statnett vurderer løpende ut fra målsetningen. Eier har fastsatt en langsiktig utbyttepolitikk på 50 prosent av konsernets årsresultat etter skatt justert for årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt fram til og med regnskapsåret 2015. For øvrig styres kapitalstrukturen gjennom opptak og nedbetaling av kort- og langsiktig gjeld, samt endringer i likviditetsbeholdningen. Det har ikke vært noen endringer i målsetning og retningslinjer for kapitalstyring gjennom året.

Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur:

Morselskap			Konsern	
2011	2012	<i>(Beløp i mill. kr)</i>	2012	2011
11 110	12 623	Langsiktig rentebærende gjeld	12 484	10 974
2 302	1 906	Kortsiktig rentebærende gjeld	1 906	2 302
1 189	888	Betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer	1 302	1 602
12 223	13 641	Netto gjeld	13 088	11 674

Likviditetsrisiko

Statnett SF har som mål å kunne gjennomføre 12 måneders drift, investeringer og refinansiering uten å ta opp ny gjeld. Det vil gjøre Statnett mindre sårbare for perioder med lav tilgjengelighet på kapital i finansmarkedene og perioder med lite gunstige lånevilkår.

Statnett reduserer likviditetsrisiko knyttet til forfall på finansielle forpliktelser ved hjelp av spredt forfallsstruktur, tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings- og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidshorisont på 12 måneder. Likviditeten består av eksisterende likviditetsbeholdning (bank-/tidsinnskudd, sertifikater og obligasjoner) og en trekkfasilitet på 3,5 milliarder kroner som går til januar 2018. Statnett har også en langsiktig låneavtale med den europeiske investeringsbanken (EIB) tilsvarende opptil 200 millioner euro. Lånet kan trekkes i flere transjer. Per 21. mars 2013 er det ikke trukket på trekkfasiliteten eller lånet. Likviditeten følges opp løpende med ukentlig rapportering.

Statnett SF har høy kredittverdighet. Standard & Poor's og Moody's Investor Service har gitt Statnett SF kredittrater for langsiktige låneopptak på henholdsvis A+ og A2. Den høye kredittratingen gir Statnett SF gode lånemuligheter.

Tabellen under viser alle brutto kontantstrømmer knyttet til finansielle forpliktelser. Kontantstrømmene er ikke neddiskontert og forutsetter rentesatser og valutakurser som per 31.12.12.

Morselskap

Per 31.12.2012	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	2 306	2 755	3 465	4 702	6 815	20 043
Andre forpliktelser		1	39	1	33	74
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	1 234					1 234
Derivater	2 693	2 416	2 076	1 113	2 327	10 625
Sum	6 233	5 172	5 580	5 816	9 175	31 976

Derivater	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Innbetalinger	2 760	2 528	2 499	1 444	2 887	12 118
Utbetaling	-2 693	-2 416	-2 076	-1 113	-2 327	-10 625
Netto derivater	67	112	423	331	560	1 493

Konsern

Per 31.12.2012	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	2 306	2 616	3 465	4 702	6 815	19 904
Andre forpliktelser		1	39	1	33	74
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	1 251					1 251
Derivater	2 693	2 416	2 076	1 113	2 327	10 625
Sum	6 250	5 033	5 580	5 816	9 175	31 854

Derivater	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Innbetalinger	2 760	2 528	2 499	1 444	2 887	12 118
Utbetaling	-2 693	-2 416	-2 076	-1 113	-2 327	-10 625
Netto derivater	67	112	423	331	560	1 493

Kreditrisiko

Statnett SF er eksponert for kreditrisiko gjennom plassering av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer og ved bruk av ulike rente- og valutaderivater. For å begrense denne risikoen har Statnett rammer som setter krav til kredittverdighet formotparter, og maksimal eksponering for hver enkelt motpart. Kredittverdigheten vurderes minst en gang i året, og motpartsrisikoen overvåkes løpende for å sikre at foretakets eksponering ikke går utover fastsatte kredittgrenser og er i henhold til interne regler.

Maks kreditteksponering

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
867	561	Betalingsmidler, ekskl. tidsinnskudd	634	952
50	-	Tidsinnskudd	-	50
272	327	Obligasjoner og sertifikater	613	553
1 475	1 040	Derivater	1 040	1 473
198	299	Langsiktige fordringer, ekskl. derivater	124	-
821	1 061	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer, ekskl. derivater	973	774
3 683	3 288	Sum maksimal kreditteksponering	3 384	3 802

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at svingninger i valutakursen fører til endringer i Statnetts resultat og balanse. For å minimere valutarisikoen er alle lån som er tatt opp i utenlandsk valuta, konvertert til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. De forpliktelser foretaket har påtatt seg i utenlandsk valuta i forbindelse med investeringsprosjekter er terminsikret gjennom valutabytteavtaler. Per 31.12.12 er den eneste valutaeksponeringen som ikke er swappet eller avsatt til fremtidige betalinger, bankinnskudd i utenlandsk valuta tilsvarende 125 millioner kroner for morselskapet og 141 millioner kroner for konsernet. Utenlandske aksjefond og aksjer utgjør 19 millioner kroner i konsernet.

Valutakurssensitivitet

Morselskap		Endring i kronkursen	Konsern	
(Beløp i mill. kr)		(%)	(Beløp i mill. kr)	
2011	2012		2012	2011
-3	-2	+5	-3	-4
3	2	-5	3	4

Tabellen viser selskapets følsomhet for potensielle endringer i kronkursen, dersom alle andre forhold holdt konstant. Beregningen legger til grunn lik endring mot alle relevante valutaer. Effekten i resultatet skyldes verdiendring i pengeposter som ikke er fullt ut sikret. Øvrige pengeposter og all gjeld i utenlandsk valuta er sikret, og endring i verdi motsvares av verdiendring på derivatet.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom låneporteføljen, likviditetsbeholdningen og finansielle sikringer. Videre er Statnett SF eksponert for rentenivå som legges til grunn for nettvirksomhetens inntektsramme (NVE-renten).

For å redusere renterisikoen og minske svingningene i resultatet, skal renten til Statnetts gjeld korrelere mest mulig med NVE-renten. NVE-renten beregnes med utgangspunkt i daglige snitt av 5 års swap rente. I tillegg består NVE-renten av noe fast rente med tillegg av inflasjon og et tillegg for kredittrisiko. For å oppnå den ønskede rentebinding på foretakets gjeld, benyttes rentebytteavtaler som er knyttet opp mot underliggende gjeld.

Rentesensitivitet

Følgende tabell viser morselskapet og konsernets følsomhet for potensielle endringer i rentenivået. Beregningen hensyntar alle rentebærende instrumenter og tilhørende rentederivater. Den viser effekt på resultat ved endring i rentenivået den 31.12.12.

Effekt på resultat Morselskap		Endring i kronkursen	Effekt på resultat Konsern	
(Beløp i mill. kr)			(Beløp i mill. kr)	
2011	2012	(%)	2012	2011
-5	-5	+1	-11	-11
5	5	-1	11	11

En endring av det kortsiktige rentenivået med 1 prosentpoeng antas å medføre en endring i konsernets gjennomsnittlige lånerente med ca 0,35 prosentpoeng i løpet av en 6 måneders-periode. Netto lånekostnader vil i så fall endres med ca 92 millioner kroner årlig.

Gjennomsnittlig effektiv rente

Tabellen under viser gjennomsnittlig effektiv rente for de enkelte finansielle instrumentene for årene 2011 og 2012 som helhet. Selskapet hadde gjennom 2012 en høyere andel bankinnskudd i utenlandsk valuta, noe som medfører en lavere renteavkastning på innskudd.

Morselskap			Konsern	
2011	2012		2012	2011
4,33%	4,02%	Obligasjoner og sertifikater	4,77%	4,69%
3,05%	2,39%	Innskudd	2,39%	3,05%
-	-	Aksjer og aksjefond	12,42%	-8,10%
3,38%	3,43%	Lån	3,43%	3,38%

NOTE 11 SKATTER

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
		Resultatskatt		
273	221	Betalbar skatt	220	273
80	107	Endring utsatt skatt/skattefordel	105	84
353	328	Skattekostnad	325	357
		Betalbar skatt i balansen	210	271
		Utsatt skatt/skattefordel som følge av endringer i midlertidige forskjeller	105	84
29%	28%	Effektiv skattesats	28%	26%
		Avstemming effektiv skattesats mot norsk skattesats		
1 206	1 177	Resultat før skattekostnad	1 162	1 357
337	329	28 % skatt	326	380
18	-7	Permanente forskjeller 28%	-2	-21
-2	6	Andel resultat i KS, FKV og TS	1	-2
353	328	Skattekostnad	325	357
		Utsatt skatt(-)/skattefordel i balansen		
-	-	Andre immaterielle eiendeler	-4	-4
-515	-640	Anleggsmidler	-666	-537
42	50	Gevinst- og tapskonto	50	42
-	-19	Fordringer	-3	10
-	-	Forsikringstekniske avsetninger	-61	-63
99	114	Pensjoner	114	99
-	9	Verdipapirer og finansielle instrumenter (ex. kontantstrømsikring)	7	-1
16	33	Kontantstrømsikring	33	16
17	21	Andre regnskapsmessige avsetninger	21	17
-2	-11	Skatteeffekt av avgitt konsernbidrag	-11	-2
-	-	Fremførbart skattemessig underskudd	14	17
-343	-443	Sum regnskapsført utsatt skatt(-)/skattefordel (netto)	-506	-406

Endringer i midlertidige forskjeller

Morselskap <i>(Beløp i mill. kr)</i>	31.12.2011	Resultat- ført	Øvrige resultat- elementer	Konsern- bidrag	31.12.2012
Anleggsmidler	1 840	446	-	-	2 286
Gevinst- og tapskonto	-149	-31	-	-	-180
Fordringer	-	66	-	-	66
Pensjoner	-352	-54	-	-	-406
Verdipapirer og finansielle instrumenter (ex. kontantstrømsikring)	-	-34	-	-	-34
Kontantstrømsikring	-59	-	-58	-	-117
Andre regnskapsmessige avsetninger	-62	-13	-	-	-75
Konsernbidrag	6	-	-	34	40
Sum	1 224	380	-58	34	1 580

Konsern	31.12.2011	Resultat- ført	Øvrige resultat- elementer	Konsern- bidrag	31.12.2012
Andre immaterielle eiendeler	13	-	-	-	13
Anleggsmidler	1 918	462	-	-	2 380
Gevinst- og tapskonto	-147	-31	-	-	-178
Fordringer	-37	45	-	-	8
Forsikringstekniske avsetninger	226	-6	-	-	220
Pensjoner	-352	-55	-	-	-407
Verdipapirer og finansielle instrumenter (ex. kontantstrømsikring)	3	-30	-	-	-27
Kontantstrømsikring	-59	-	-58	-	-117
Andre regnskapsmessige avsetninger	-63	-13	-	-	-76
Fremførbart skattemessig underskudd	-52	9	-	34	-9
Sum	1 450	381	-58	34	1 807

Det er i 2012 ytet konsernbidrag på 40 millioner kroner til Statnett Transport AS som reduserer skattemessig fremførbart underskudd i aksjeselskapet.

NOTE 12 INVESTERINGER I DATTERSELSKAP, FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET OG TILKNYTTETE SELSKAPER

(Beløp i tusen kroner)

Selskap	Type	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel	Stemme- andel	Bokført verdi
Datterselskaper						
Statnett Transport AS	Datterselskap	1996	Oslo	100%	100%	79 221
Statnett Forsikring AS	Datterselskap	1998	Oslo	100%	100%	30 200
Nord.Link AS	Datterselskap	2010	Oslo	100%	100%	500
Noreveien 26 AS	Datterselskap	2010	Oslo	100%	100%	100
NorGer AS	Datterselskap	2010/2011	Oslo	100%	100%	25 265
NorGer KS	Datterselskap	2010/2011	Oslo	100%	100%	136 617
Sum datterselskaper						271 903
Tilknyttet selskap						
Nord Pool Spot AS	Tilknyttet selskap	2002/2008	Bærum	28,8%	28,8%	36 320
Sum bokført verdi av datterselskaper og tilknyttet selskap						308 223

Konsernverdi for selskaper bokført etter egenkapitalmetoden

2012	Konsern- verdi 01.01	Årets resultat	Utbytte	Konsern- verdi 31.12.
Nord Pool Spot AS, 28,8 % ¹⁾	53 667	15 430	-15 000	54 097
Sum tilknyttet selskap	53 667	15 430	-15 000	54 097
2011				
Nord Pool Spot AS, 30 %	51 080	4 987	-2 400	53 667
Sum tilknyttet selskap	51 080	4 987	-2 400	53 667

1) I forbindelse med rettet emisjon i Nord Pool Spot AS per 31.07.2012 ble Statnetts eierandel redusert fra 30 % til 28,8 %. Årets resultat inkluderer gevinst som følge av redusert eierandel ved rettet emisjon.

Endring i investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

Det har ikke vært aktivitet i Nord.Link AS i 2012.

Det har ikke vært aktivitet i Noreveien 26 AS i 2012.

Transaksjoner i 2011

Statnett kjøpte ytterligere 50 prosent NorGer AS og 45 prosent i NorGer KS i august 2011. NorGer AS eier 10 prosent direkte i NorGer KS. Direkte og indirekte eier Statnett SF 100 prosent av NorGer KS. I regnskapet behandles både NorGer AS og NorGer KS som datterselskap.

NOTE 13 NÆRSTÅENDE PARTER

Statnett SF var per 31. desember 2012 100 prosent eid av den norske stat ved Olje- og energidepartementet (OED). Statnett har relasjoner til OED både som eier og reguleringsmyndighet.

Reguleringsmyndighet

Det er Stortinget som lovgivende myndighet som vedtar lover, basert på forslag fra regjeringen. Forskrifter vedtas av Kongen i statsråd. OED forvalter sine ansvarsområder, og delegerer forvaltning av de fleste områder i energiloven til NVE. I medhold av forvaltningsloven kan ethvert enkeltvedtak fattet av NVE, klages inn for OED som overordnet instans.

Andre nærstående parter:

Morselskap	Datterselskap	Tilknyttet selskap
Statnett SF	Statnett Transport AS	Nord Pool Spot AS
	Statnett Forsikring AS	
	Noreveien 26 AS	
	Nord.Link AS	
	NorGer KS	
	NorGer AS	

Datterselskapene er alle 100 prosent eid av Statnett SF, dog slik at Statnett eier 100 prosent av aksjene i NorGer AS og 90 prosent eierandel i NorGer KS. I tillegg eier NorGer AS 10 prosent eierandel i NorGer KS, slik at Statnett SF inklusive indirekte eierskap også kontrollerer 100 prosent av eierandelene i NorGer KS.

Statnett SF har en eierandel i Nord Pool Spot AS på 28,8 prosent. Eierandelen ble redusert fra 30 prosent etter en rettet emisjon juli 2012.

Transaksjoner med nærstående selskaper

Statnett SF og datterselskaper har låneavtaler og avtaler om kjøp og salg av tjenester. Alle transaksjoner er foretatt som del av den ordinære virksomheten og til gjeldende markedspriser. De vesentligste transaksjonene er beskrevet nedenfor.

Statnett Forsikring AS har konsesjon til å dekke risiko vedrørende selskaper i Statnett-konsernet. Selskapet opererer både som direktetegnende personforsikrings- og skadeforsikringselskap. Videre er selskapet reassurandør for Statnetts risiko dekket av andre forsikringsleverandører.

Statnett Transport AS driver tungtransport på land og sjø og leverer transporttjenester til Statnett SF, herunder beredskapstjenester for transport av tunge enheter på land og sjø samt kabelberedskap. Tjenestene er verdsatt av eksternt part.

Statnett SF kjøper overføringstap på Nord Pool Spot AS daglig. Omsetning skjer til kraftbørsens markedspriser.

Statnett SF utfører administrative tjenester for datterselskapene. Det er inngått avtaler som spesifiserer tjenestene, og de er priset til markedsmessige betingelser.

Statnett SF har i 2012 mottatt utbytte på totalt 35 millioner kroner fra datterselskaper og tilknyttet selskap.

Samarbeidsparter

TenneT TSO BV og Statnett SF har bygget en kabel for overføring av energi mellom Norge og Nederland, omtalt som NorNed-kabelen. Partene eier hver sin fysiske halvdel av kabelen. Statnett eier den nordre del, og TenneT eier den søndre delen av kabelen. NorNed-kabelen ble satt i drift i mai 2008. Kostnader og inntekter knyttet til drift av NorNed-kabelen deles likt mellom TenneT og Statnett.

Statnett SF eier Skagerrak kabler 1-3 mens Energinet.dk har en langsiktig leieavtale om halve kabelkapasiteten. Driftskostnader og inntekter knyttet til drift av kablene deles mellom Energinet.dk og Statnett. Energinet.dk og Statnett har videre fått konsesjon til å bygge ytterligere en kabel for overføring av energi mellom Norge og Danmark, omtalt som Skagerrak 4. Partene skal eie hver sin fysiske halvdel av kabelen, hvor Statnett skal eie den nordre delen og Energinet den søndre delen av kabelen. Kabelforbindelsen er under bygging. Etter planen skal kabelen idriftsettes i slutten av 2014.

Statnett SF, KfW og TenneT TSO GmbH har inngått samarbeidsavtale om utvikling, bygging og drift av en 1400 MW sjøkabel mellom, Norge og Tyskland.

Statnett SFs mellomværende med selskaper i samme konsern

	Kundefordringer		Langsiktige utlån		Langsiktige innlån		Leverandørgjeld	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
<i>(Beløp i mill. kr)</i>								
Datterselskaper	3	5	187	198	138	137	5	29

Renter

Rentesatsen på langsiktig inn- og utlån er avtalt til 6 måneders NIBOR med et påslag i intervallet 1% - 1,75%

Statnett SFs handel med selskaper i samme konsern

	Salgsinntekter		Driftskostnader		Finansinntekter	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
<i>(Beløp i mill. kr)</i>						
Datterselskaper	5	4	120	238	7	7

	Finanskostnader		Mottatt utbytte	
	2012	2011	2012	2011
<i>(Beløp i mill. kr)</i>				
Datterselskaper	5	-	20	8

NOTE 14 YTELSER TIL LEDELSEN

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

Erklæring vedrørende godtgjørelse til konsernsjef og konsernledelsen er utarbeidet i tråd med allmennaksjelovens regler, regnskapsloven, Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse samt retningslinjer for statlig eierskap, herunder holdning til lederlønn og i samsvar med Olje- og energidepartementets forventninger til oppfølging av disse i brev av 29. november 2011.

Styret har nedsatt et eget kompensasjonsutvalg, som består av to eieroppnevnte styremedlemmer og en ansatt representant. HR-direktør ivaretar sekretærfunksjonen for komiteen med mindre noe annet er avtalt. Kompensasjonsutvalget er rådgivende og saksforberedende organ for styret, og fremsetter forslag til lønnsjustering i samsvar med retningslinjene angitt nedenfor.

I tillegg til fast lønn har konsernledelsen firmabilordning og pensjonsavtaler. Det er ikke bonusordninger for ledende ansatte. Pensjonsalder er 65 år for konsernsjef og konsernledelse. Konsernsjef har avtale om 12 måneders etterlønn ved oppsigelse fra selskapets side. Ingen andre ledende ansatte har avtale om etterlønn.

Det førende prinsipp for konsernet har både i 2011 og 2012 vært at godtgjørelse og andre ytelser til konsernledelsen skal være konkurransedyktige slik at konsernet kan tiltrekke seg og beholde dyktige ledende ansatte. Den faste lønnen skal ikke være lønnsledende, men likevel konkurransedyktig i forhold til vår bransje og andre selskaper som rekrutterer i det samme marked som Statnett SF. Lønnen skal samtidig reflektere den enkeltes erfaring, ansvarsområde og oppnådde resultater.

Styret vedtar årlig lønnsjustering for selskapets konsernsjef, og vedtar en ramme som konsernsjefen disponerer for lønnsjustering av konsernledergruppen for øvrig.

De samme retningslinjer som angitt ovenfor vil bli lagt til grunn for kommende regnskapsår.

Ytelser til styret (Beløp i kroner)		Styrehonorar	Styrehonorar
Styret		2012	2011
Kolbjørn Almlid (fra juni 2011)	styrets leder	363 000	174 000
Bjarne Aamodt (til juni 2011)	styrets leder	-	181 600
Per Hjorth	styrets nestleder	276 000	245 000
Thor Håkstad (til juni 2012)	styrets nestleder	126 300	239 000
Kirsten Indgjerd Værdal	styremedlem	198 000	185 000
Egil R Gjesteland (fra juni 2012)	styremedlem	96 500	-
Kristin Lian (fra juni 2012)	styremedlem	127 567	-
Grethe Høiland (til juni 2012)	styremedlem	118 300	225 000
Heidi Ekrem	styremedlem	198 000	190 000
Steinar Jøråndstad	styremedlem ¹⁾	233 000	225 000
Per Erland Opgård	styremedlem ¹⁾	198 000	190 000
Kjerstin Bakke	styremedlem ¹⁾	193 000	185 000
Samlede godtgjørelser		2 127 667	2 039 600

¹⁾ For ansattes representanter oppgis kun styrehonorar.
Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift. Vararepresentanter og observatører i styret mottar ikke honorar. Enkelte styremedlemmer har kompensasjon for deltakelse i revisjonsutvalget eller kompensasjonsutvalget og styrehonorarene vil derfor variere.

Ytelser til ledende ansatte 2012 (Beløp i kroner)		Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse
Konsernledelsen					
Konsernsjef					
Auke Lont		2 391 762	184 735	2 908 851	5 485 348
Konserndirektører					
Gunnar G. Løvås	Strategi og Samfunnskontakt	1 510 869	137 719	998 547	2 647 135
Håkon Borgen	Nettutbygging	1 640 618	102 769	1 091 041	2 834 428
Øivind Kristian Rue	Nettdrift	1 769 371	102 363	1 637 291	3 509 025
Bente Hagem	Kommersiell utvikling	1 550 897	139 068	1 349 690	3 039 655
Knut Hundhammer	Konsernstab, CFO	1 937 613	159 572	712 824	2 810 009
Peer Olav Østli	IKT	1 474 289	149 462	995 325	2 619 076
Samlede godtgjørelser		12 275 419	975 688	9 693 569	22 944 676

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

Ytelser til ledende ansatte 2011 (Beløp i kroner)	Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse	
Konsernledelsen					
Konsernsjef					
Auke Lont	2 275 892	181 083	2 229 640	4 686 615	
Konserndirektører					
Gunnar G. Lovås	Strategi og Samfunnskontakt	1 440 860	137 788	679 236	2 257 884
Håkon Borgen	Nettutbygging	1 555 835	102 949	694 968	2 353 752
Øivind Kristian Rue	Nett drift	1 687 016	130 323	1 228 155	3 045 494
Bente Hagem	Kommersiell utvikling	1 471 466	140 515	1 053 644	2 665 625
Knut Hundhammer (fra 23. mai)	Konsernstab, CFO	1 108 515	91 764	531 636	1 731 915
Marie Jore Ritterberg (til 23. mai)	Økonomistab	594 033	64 440	397 515	1 055 989
Peer Olav Østli	IKT	1 403 809	140 021	726 481	2 270 311
Kirsten Berg (til 23. mai)	Konsernstab	533 313	49 775	251 590	834 678
Samlede godtgjørelser	12 070 739	1 038 658	7 792 865	20 902 263	

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

Statnetts konsernledelse ble endret med virkning fra 23. mai 2011 i forbindelse med en reorganisering av virksomheten. Etter reorganiseringen består konsernledelsen av konserndirektør for Strategi og Samfunnskontakt, Nettutbygging, Nett drift, Kommersiell utvikling, IKT og Konsernstab. Fra samme tidspunkt opphørte ledergruppe for konsernutvikling som i tillegg til konsernledelsen omfattet konserndirektørene for konsernstab, økonomistab og IKT-divisjonen.

Betingelser knyttet til konsernledelsen

Tittel/navn	Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon
Konsernsjef: Auke Lont	<p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Dvs. av fast, ordinær årslønn på fratredelsestidspunktet. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år samordnes den årlige alderspensjon på 66 prosent med Statnett SFs Pensjonskasse og folketrygden.</p> <p>Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.</p> <p>Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.</p>

Tittel/navn	Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon
Konserndirektørene: Håkon Borgen Bente Hagem Øivind Kristian Rue	<p>Pensjonsalder er 65 år, men rett til å fratruke med førtidspensjon på et hvert tidspunkt etter fylte 62 år. Ved fratredning mellom 62 og 65 år skal det utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er den faste ordinære årslønn på fratredningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Dersom eventuell inntekt mottas fra andre og den sammen med utbetalt førtidspensjon fra Statnett overstiger sluttlønn, skal førtidspensjonen avkortes med 50 prosent av det beløp som overstiger sluttlønn.</p> <p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Dvs. av fast, ordinær årslønn på fratredningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år samordnes den årlige alderspensjon på 66 prosent med Statnett SFs Pensjonskasse og folketrygden.</p> <p>Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.</p> <p>Personenes rett til pensjonsytelser utover fripoliser fra Statnett SFs pensjonskasse fra fylte 62 år bortfaller dersom de ikke lenger er ansatt i Statnett SF når de fyller 62 år.</p> <p>Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.</p>
Konserndirektørene: Gunnar G Lovås Peer Olav Østli	<p>Pensjonsalder er 65 år, med rett til å fratruke med førtidspensjon på et hvert tidspunkt etter fylte 62 år. Full opptjeningsstid er 30 år. Ved fratredning mellom 62 og 65 år skal det utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget avkortet med ett prosentpoeng for hvert år mellom 62 og 65 år. Pensjonsgrunnlaget er den faste ordinære årslønnen på fratredningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Utbetaling av pensjon kan reduseres med eventuell lønn, pensjon eller honorar fra andre selskaper i Statnett konsern.</p> <p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er den faste ordinære årslønn på fratredningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år dekkes alderspensjon gjennom folketrygden og selskapets kollektive pensjonsordning, med et tillegg på 66 prosent av den del av pensjonsgrunnlaget som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp forutsatt full opptjeningsstid (30 år).</p> <p>Ved død vil barn under 21 år motta barnepensjon.</p>

Ved fratreden før pensjonsalder vil det utstedes et rettighetsbevis som sikrer alderspensjonsutbetalinger fra fylt 65 år. Rettighetsbeviset reguleres med 75 prosent av økningen i folketrygdens grunnbeløp frem til pensjonering.

Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 67 år, basert på pensjonsgrunnlaget på tidspunktet da uførhet inntrådte. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.

Tittel/navn	Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon
Konserndirektør: Knut Hundhammer	Pensjonsalder fra lederstilling er 65 år. I tillegg til ordinært medlemskap i foretakets kollektive pensjonsordning er det inngått en pensjonavtale. Pensjon er sikret gjennom opparbeidet sparesaldo inkludert renter som utbetales til Hundhammer, som skattepliktig inntekt. Statnett har rettighetene til Garantikontoen frem til utbetalingstidspunktet. Senest ved oppnådd pensjonsalder utbetales Garantikontoen til Statnett SF. Garantikontoen inkl. renter benyttes til finansiering av de avtale ytelser som skal utbetales Hundhammer ved pensjonering. Pensjonsgrunnlaget er fast ordinær lønn. Statnett skal, hvert år frem til tidspunkt for pensjonering eller eventuell fratredelse, innbetale inntil 30 prosent av forskjellen mellom ordinær lønn og 12 ganger folketrygdens grunnbeløp til pensjonsspareordningen. Det er for 2012 innbetalt 295 260 kroner. For etterfølgende år justeres dette beløpet med prosentvis tilsvarende lønnsøkning, men minimum tilsvarende økningen i G. Ved død skal samboer/ektefelle ha utbetalt et beløp tilsvarende gjenværende sparesaldo inkl. renter fra Statnett SF. Engangsbeløpet vil være skattepliktig for ektefelle/samboer.

Ved oppsigelse fra den ansatte selv er oppsigelsestiden vanligvis tre måneder, mens ved oppsigelse fra selskapets side er oppsigelsestiden seks måneder etter en ansettelsestid på to år.

Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til medlemmer av konsernledelsen eller styret.

NOTE 15 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Lørdag 2. mars 2013 falt 420 kV-forbindelsen mellom Viklandet-Fræna ut, noe som medførte at Ormen Lange mistet ca 120 MW last. Alminnelig forbruk ble ikke berørt. På grunn av dårlig vær på Nordmøre kom ikke ledningsmannskapet fra Sunndalsøra seg opp i fjellet for å rette feilen før tirsdag 5. mars. Statnett har en dialog med NVE som ble innledet forut for denne hendelsen vedrørende hvordan avbrudd på Nyhamna skal behandles med hensyn til KILE-ordningen og systemdriftskostnader. De økonomiske konsekvensene for Statnett av avbruddet er derfor ikke avklart.

For øvrig er vi ikke kjent med at det har inntrådt forhold etter balansedagen som er av vesentlig betydning for bedømmelse av regnskapet.

NOTE 16 PANTSTILLELSER, GARANTISVAR

Morselskapet har ikke anledning til å stille pant eller annen sikkerhet i foretakets eiendeler, bortsett fra å stille sikkerhet overfor finansinstitusjoner i forbindelse med daglige banktransaksjoner, samt å stille sedvanlige sikkerheter som ledd i den daglige driften.

NOTE 17 TVISTESAKER

Statnett har til enhver tid mindre tvister med grunneiere, kunder og andre om blant annet forståelsen av avtaler som er inngått, forståelsen av offentligrettslige forpliktelser, herunder eiendomsskatt, skjønn og uenighet om ansvar knyttet til ordinær drift og utbygging av kraftlinjer og kabelforbindelser. Dette ansees som en del av den ordinære driften.

NOTE 18 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
36	51	Leiekostnader	54	38
245	308	Innleie personell/ konsulenter	338	307
53	59	Forsikring	78	57
359	261	Materialer og underentreprenører	269	255
130	141	Eiendomsskatt	141	130
66	83	IT-kostnader	83	66
179	242	Øvrig	213	129
1 068	1 145	Sum andre driftskostnader	1 176	982

Operasjonelle leieavtaler (med forfall mindre enn ett år fra balansedagen)

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i mill. kr)	2012	2011
19	28	Bygninger	31	22
11	16	Innleie samband	16	11
6	7	Annet	7	5
36	51	Sum leiekostnader	54	38

Operasjonelle leieavtaler med forfall senere enn ett år fra balansedagen

Konsernet har en rekke mindre leieavtaler for bygninger, innleie av samband og øvrige driftsmidler i vårt langstrakte land knyttet til ordinær stedlig drift og gjennomføring av våre prosjekter. Leieforhold varierer fra noen måneder til 15 år. Leie blir betalt og kostnadsført i henhold til hver enkel kontrakt. Konsernets vesentlige fremtidige leieforpliktelser omfatter bygninger og samband og øker fra dagens nivå med ca 40 millioner kroner fra 2013.

Honorar til revisor

Morselskap			Konsern	
2011	2012	(Beløp i tusen kr)	2012	2011
680	709	Lovpålagt revisjon	913	898
344	292	Andre attestasjonstjenester	333	373
246	147	Skatterelatert bistand	153	273
190	659	Annen bistand	659	215
1 460	1 807	Sum honorar (eksl. mva.)	2 058	1 759

Honorarer er eksklusiv merverdiavgift.

NOTE 19 SAMMENLIGNINGSTALL FOR STATNETT KONSERN

Alle beløpsmessige størrelser i resultat, balanse, kontantstrøm og tilleggsopplysninger er angitt med ett års sammenligningstall.

Under er angitt fire års sammenligningstall for utvalgte beløpsmessige størrelser.

Fra totalresultatregnskapet

Statnett konsern (Beløp i mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008
Tillatt inntekt	4 025	4 296	4 803	3 722	3 355
Periodens mer-/mindreinntekt	1 065	1 020	2 177	-1 059	721
Andre driftsinntekter	244	181	267	199	180
Sum driftsinntekter	5 334	5 497	7 247	2 862	4 256
Driftskostnader	3 901	3 869	3 968	3 265	3 062
Driftsresultat	1 433	1 628	3 279	-403	1 194
Inntekt i felleskontrollert og tilknyttede selskaper	9	5	11	24	962
Netto finansposter	-280	-276	-232	-289	-414
Resultat før skattekostnad	1 162	1 357	3 058	-668	1 742
Årsresultat	837	1 000	2 198	-480	1 517

Fra totalresultatregnskapet hvor mer-/mindreinntekt er trukket ut

Statnett konsern (Beløp i mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008
Tillatt inntekt	4 025	4 296	4 803	3 722	3 355
Andre driftsinntekter	244	181	267	199	180
Sum driftsinntekter	4 269	4 477	5 070	3 921	3 535
Driftskostnader	3 901	3 869	3 968	3 265	3 062
Driftsresultat uten mer-/mindreinntekt	368	608	1 102	656	473
Inntekt i felleskontrollert og tilknyttede selskaper	9	5	11	24	962
Netto finansposter	-280	-276	-232	-289	-414
Resultat før skattekostnad uten mer-/mindreinntekt	97	337	881	391	1 021

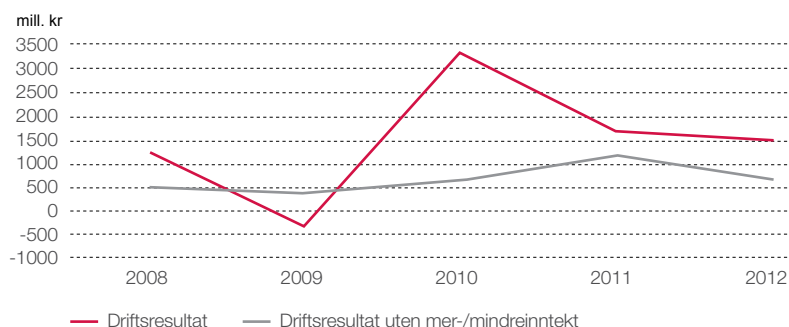
Fra balansen

Statnett konsern (Beløp i mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008
Immaterielle eiendeler	66	66	66	-	-
Anleggsmidler	23 450	21 075	19 413	17 858	19 349
Omløpsmidler	2 278	2 740	2 591	1 484	1 570
Sum eiendeler	25 794	23 881	22 070	19 342	20 919
Egenkapital	8 955	8 277	7 628	5 618	6 585
Rentebærende gjeld	14 390	13 276	11 757	12 340	12 340
Øvrige gjeldsposter	2 449	2 328	2 685	1 384	1 994
Sum egenkapital og gjeld	25 794	23 881	22 070	19 342	20 919

Fra kontantstrøm

Statnett konsern (Beløp i mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 426	1 523	3 804	-466	1 529
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 085	-2 370	-1 740	-140	-2 670
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	1 291	720	-1 277	388	1 221
Netto kontantstrøm for perioden	-368	-127	787	-218	80
Likvide midler	634	1 002	1 129	342	556
Utbytte for året til eier	117	315	132	499	318

Driftsresultat

Resultat før skattekostnad

NOTE 20 NYE REGNSKAPSSTANDARDER

NYE OG ENDREDE IAS-ER, IFRS-ER OG IFRIC-ER MED FREMTIDIG IKRAFTTREDELSESTIDSPUNKT

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid, er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet. Kun forhold som antas å være relevante for Statnett, er inkludert. Allikevel anses ingen av endringene under å medføre vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger. For endringer som anses å medføre vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger, vises det til note 1.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Endringene innebærer at foretak plikter å gi en rekke kvantitative opplysninger knyttet til motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Opplysningskravene gjelder for alle innregnede finansielle instrumenter som er motregnet i henhold til IAS 32. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9, slik den er publisert per i dag, reflekterer første fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39, og gjelder klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser slik disse er definert i IAS 39. Initialt skulle standarden tre i kraft for regnskapsår som startet 1. januar 2013 eller senere, men endringer i IFRS 9 vedtatt i desember 2011, utsatte ikrafttredelsestidspunktet fram til 1. januar 2015. Senere faser av dette prosjektet er relatert til regnskapsføring av sikringsforhold og nedskrivning av finansielle eiendeler. Konsernet vil evaluere potensielle effekter av IFRS 9 i samsvar med de øvrige fasene, så snart endelig standard, inkludert alle fasene, er publisert.

IFRS 10 Consolidated Financial Statements / Konsernregnskap (uoffisiell oversettelse)

Den nye standarden for konsolidering – IFRS 10 – erstatter konsernregnskapsdelen av IAS 27 konsernregnskap og separat finansregnskap og SIC 12 Konsolidering – foretak for særskilte formål. Selve metoden for konsolidering endres ikke som følge av innføringen av IFRS 10, men den nye standarden kan endre vurderingen av om en enhet skal konsolideres eller ikke. Dette skyldes at definisjonen av kontroll endres. Den nye definisjonen av kontroll gjelder investering i alle enheter, også strukturerte enheter (tidligere omtalt som foretak med særskilt formål). Følgende kriterier må være oppfylt for at en investor skal anses for å ha kontroll over enheten:

- Makt over enheten,
- Eksponering for, eller rett til, variabel avkastning fra involveringen med enheten, og
- Evne til å bruke makten over enheten til å påvirke størrelsen på investors avkastning.

Endringene i reglene vil føre til økt bruk av skjønn i vurderingene av om enheten skal konsolideres. Standarden er EU-godkjent med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 11 Joint Arrangements / Fellesordninger (uoffisiell oversettelse)

Denne standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 tar bort adgangen til å innregne felles virksomhet etter bruttometoden. Alle enheter som oppfyller definisjonen av felles virksomhet må innregnes i samsvar med egenkapitalmetoden. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 12 Disclosure of interests in other entities / Opplysninger om interesser i andre foretak (uoffisiell oversettelse)

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, fellesordninger (joint arrangements), tilknyttede selskaper og/eller strukturerte enheter. Mange av notekravene i IFRS 12 fant man tidligere i IAS 27, IAS 28 og IAS 31, mens andre

igjen er nye krav. Formålet med de nye notekravene er at de skal bidra til at brukerne av finansregnskap forstår virkningen på balanse, resultat og kontantstrømmer som følge av foretakets interesser i andre enheter, samt arten av, og risikoen knyttet til, foretakets interesser i andre enheter. Endringene har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat. Standarden er EU-godkjent med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 13 Fair Value Measurement / Måling av virkelig verdi (uoffisiell oversettelse)

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

Endringer til IAS 1 Presentasjon av finansregnskap

Endringen til IAS 1 er et krav om å gruppere inntekter og kostnader i oppstillingen over "Andre inntekter og kostnader" på grunnlag av om de potensielt kan bli reklassifisert til resultatet eller ikke. Endringene har kun betydning for presentasjon, og har ingen påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene i IAS 1 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. juli 2012 eller senere.

IAS 28 Investment in Associates and Joint Ventures / Investeringer i tilknyttede foretak og felles virksomhet (uoffisiell oversettelse)

Virkeområdet til IAS 28 er utvidet til også å omfatte investeringer i felles virksomhet (joint ventures). Standarden beskriver prinsipper for regnskapsføring av investeringer i tilknyttede foretak og felles virksomhet (joint ventures), og angir hvordan egenkapitalmetoden skal anvendes. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "currently has a legally enforceable right to set-off" og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

ÅRLIG FORBEDRINGSPROSJEKT 2009-2011

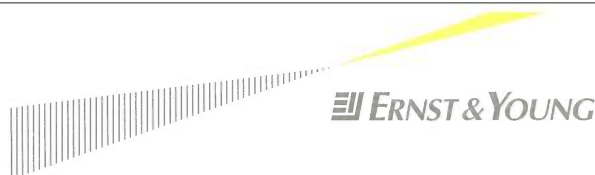
IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr

Endringen innebærer en presisjon om at vesentlige reservedeler og vedlikeholdsutstyr som oppfyller definisjonen av eiendom, anlegg og utstyr ikke er varelager. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere, men EU har ikke godkjent endringene.

IAS 32 Financial Instruments, Presentation

Endringen innebærer en klargjøring av inntektsskatt som stammer fra utdeling til eiere av egenkapitalinstrumenter skal regnskapsføres i samsvar med IAS 12. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere, men EU har ikke godkjent endringene.

Revisors beretning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til foretaksmøtet i
Statnett SF

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Statnett SF, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Statnett SF avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

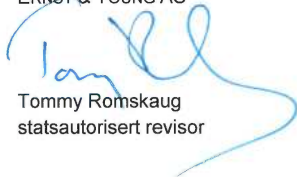
Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 21. mars 2013
ERNST & YOUNG AS

Tommy Romskaug
statsautorisert revisor